

Omaha ကမ္ပူဂျီတဖန်

ပုၤကိၤဖိ

တၢ်သိၣ်တၢ်သီ

2026-27 တၢ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်မၤလိၣ်န့ၣ်

*Every student.
Every day.
Prepared for
SUCCESS.*

မိၢ်ပၢၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကိၤဖိ(တဖၣ်) ဒီး

ပုၤကိၤဖိတဖၣ်

ဝံသးစူၤဆုၣ်နီၤလီၤသကိးတပူၤဃီဒီး ဖးတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်အံၤ ဒီတဘျီ န့ၣ်တက့ၢ်. ပဟ်တၢ်အရ့ၣ်တဖၣ်လၢ ပုၤကိၤဖိတဂၤစုၣ်စုၣ် အတၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့, တၢ်ပူၤဖျဲး, ဒီးတၢ်အိၣ်ဘီၣ်အိၣ်ညီ ဃုၣ်ဒီး ကိၣ်ပုၤတဝၢ အကရၢဖိခဲလၢအဂီၢ်လီၤ. ဝံသးစူၤ ဟံသ့ၣ်ဟံသးလၢ တၢ်လုၢ်သ့ၣ် ခါပတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အပတီၢ် 3 မ့တမ့ၢ် 4 ကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟံး ဂ့ၢ်ဝီ မၤတၢ်ပိၢ်ထွဲထီၣ်အခံ တဖၣ်လၢကိၣ်အချၢ န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်သံကွၢ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီအံၤန့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျၢ နဖိအပုၤပၤဆုၣ်ရဲၣ်ကျဲတၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

လၢမုၤ 2025

2026-27 တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီလၢကမံးတံၢ်မိၢ်ပၢၢ် တၢ်အုၣ်ကီၤတူၢ်လိၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွဲၤ နးနးကလဲၣ်

ထီၤယၢၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲအကလၢၣ်ကလုာ်	1
လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဒီသ့ၣ်ဟံသးအဂီၢ် (MTSS-B).....	1
တၢ်မၤလိမၤဒီးဘၣ်ယးဒီး ပုၤတဝၢတၢ်ရဲလိာ်ဟံသးအတူတူတၢ် (SEL)	2
MTSS-B ဒီး SEL ဘၣ်ထွဲဘၣ်ယးလိာ်သးဒီး	
Omaha ကမျၢၢ်ကွဲဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်အပူၤဒ်လဲၣ်.....	2
မိသၣ်ကတီၢ် တၢ်ကွဲၣ်ဘၣ်ကွဲၣ်သ့	5
မိသၣ်ကတီၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလုၢ်အလၢ်တဖၣ်.....	5
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးလၢအမၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိဒီးတၢ်ဒီဆၢအပတီၢ်တဖၣ်	6
တၢ်ဒီဆၢတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢ PK-2 တီၢ်အဂီၢ်.....	6
တၢ်ဒီဆၢတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢ 3-6 တီၢ်အဂီၢ်.....	6
အပတီၢ် 1 တၢ်န့ၣ်လိမၤစၢၤတၢ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဒီဆၢတဖၣ်.....	7
အပတီၢ် 1 တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ.....	8
တၢ်လဲၣ်အိၣ်လိအိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲဒီးကွဲးဆၢပုၤဂၤအတၢ်ကွဲးတၢ်ဆိကမိၣ်	
တၢ်မၤတၢ်တၢ် တၢ်မၤလိတီၤဒၤ/တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးအဂၤ လၢအမၤတၢ်တၢ် ကွဲးဆၢခိၣ်ယၢတဖၣ်	
တၢ်တယုးယီၣ်ဟံကဲ ပုၤဒိၣ်တၢ်ခိၣ်ပျဲ/ပုၤအဂၤတဖၣ်	
တၢ်န့ၣ်လိမၤပုၤလၢ တၢ်တဲအါလိာ်သး တၢ်ဘၣ်ကဲကုၢ်အပူၤ	
တၢ်ဟံတုၤဆူတၢ်မၤလိခဲတလၢ/တၢ်သမံသမိးဘျီၣ်သတူၢ်ကလၢ	
တၢ်တလူၤဟံမၤထွဲ တၢ်ဒီးဆၢ	
တၢ်စူးကါ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲတၢ်န့ၣ်လိ/ဟးထီၣ်တၢ်လိာ်ကစီၤလၢတဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ	
တၢ်ကွဲတၢ်သိးလၢတၢ်ကျဲးတဘၣ်	
တၢ်စံးတၢ်ကတီၢ်လၢတၢ်ကျဲးတဘၣ်	
တၢ်တဒိကန့ၣ်/တၢ်တလူၤဟံမၤထွဲတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသး	
လၢတၢ်မုၢ်လၢကွဲးတဖၣ်	
တၢ်တလူၤဟံမၤထွဲလိတဲစိစိစု/နီၢ်ကၢၢ်အံၣ်လဲၣ်တြီန့ၢ်ပီးလိ တၢ်မုၢ်လၢကွဲးစိတဖၣ်	
တၢ်ဟံပတုၢ်သိလုၣ်, တၢ်တဟ့ၣ်အန့ၢ်လၢတၢ်ယုၢ်ကွဲ	
အပတီၢ် 2 တၢ်န့ၣ်လိမၤစၢၤတၢ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဒီဆၢတဖၣ်.....	9
အပတီၢ် 2 တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ.....	10
တၢ်တတဲထီၣ်ကွဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်စံး, အါတလၢ လုၢ်လၢသကဲၣ်ပဝးတဂ့ၢ်တဘၣ်လၢ	
တၢ်ဒီးသိလုၣ်ဘး(စ)	
တၢ်နီၣ်သိလုၣ်လၢတၢ်တပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး	
တၢ်ဘၣ်ဒီနီၣ်ဒီအထံအနီၣ်တဖၣ်	
တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွဲၤ လၢအတနးအါအါဘၣ်	
တၢ်စူးကါကမၢၢ် ခိၣ်ဖျၢၣ်, ဒီးကွဲးတၢ်(လ) ပီးလိ မ့တမ့ၢ် ပုၤဘျးစဲ	
တၢ်ပၤယာ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သိ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ဆူတၢ်ဂီၤတဖၣ်, တၢ်ဖိတၢ်လံး,	
မ့တမ့ၢ် အံၣ်လဲၣ်တြီန့ၢ်တၢ်ဂီၤတဖၣ်တဖၣ်	
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးလၢတလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး	
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသး လၢတပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး လၢအမၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးပုၤ	
တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢကမၤသကဲးတၢ်ဒီး ကွဲးပုၤသတူၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ	
တၢ်စူးကါ ညါသ့းညါဖီ ဒီး တၢ်တြီန့ၢ်အိၣ်သဝဲ (Vapor) လိမီးလိတဖၣ်	
တၢ်န့ၣ်လိမၤဆူကရၢၢ်ပုၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲ	
တၢ်န့ၣ်လိမၤတၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ	
တၢ်စူးကါခဲမရၣ်, ဘၢဒ်အိၣ်ပီးလိ, နီၢ်ကၢၢ်ပီးလိသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘျးစဲလိာ်သးဒီး ကွဲး/ ကီၢ်ရဲၣ်လိာ်ကစီၤပုၤဘျးစဲ	
လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ, လိတဲစိစိစု မ့တမ့ၢ် ပီးလိ လၢမၤနီၣ်မၤယၢတၢ်	
တၢ်ရၢၢ်တၢ်စၢၢ်/တၢ်တယုးယီၣ်ဟံကဲ	
အပတီၢ် 3 တၢ်န့ၣ်လိမၤစၢၤတၢ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဒီဆၢတဖၣ်.....	11
အပတီၢ် 3 တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ.....	12
တၢ်မၤအတၢ်ပျဲတပျီၤ, တအိၣ်ဒီး တဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံး	
တၢ်မၤန့ၢ်မၤယၢတၢ်	
တၢ်မၤယးဂီၤ ကွဲး, ပုၤမၤတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤကွဲးမိ တၢ်ဖိတၢ်လံး	
ကသံၣ်ကသီ , တၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်မူၤဘျီး, တၢ်မူၤကသံၣ်မူၤဘျီး	
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံကမၢၢ်တမ့ၢ်တတီၤလၢအထီဒါ ပုၤမၤတၢ်ဖိ	

တၢ်မၤအန့ၣ်ပယုၤတၢ်	
မုၢ်ခါသ့ၣ်ထံးတၢ်မၤအန့ၣ်ပယုၤ	
တၢ်ဒီသ့ၣ်ဟံသးတၢ်ကျဲးတဘၣ်လၢ ကမျၢၢ်အမဲၣ်ညါ	
တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီၣ်	
တၢ်မၤပျဲမၤဖူး မ့တမ့ၢ် တၢ်ပျဲတၢ်ဖူး	
တၢ်ဟူးတၢ်ဂီၤလၢတဖၣ်သဲးစး	
အပတီၢ် 4 တၢ်န့ၣ်လိမၤစၢၤတၢ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဒီဆၢတဖၣ်	13
အပတီၢ် 4 တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ.....	14
တၢ်ဒုၣ်အအိၣ်တၢ်	
တၢ်မၤဆူးမၤဆါလၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံး (လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ)	
တၢ်နီၣ်လိာ်	
တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်ကမၢၢ်တၢ်မုၢ်ပီၢ် တၢ်မၤပျဲမၤဖူး	
မုၢ်ခါသ့ၣ်ထံး တၢ်မၤဆူးမၤဆါ	
တၢ်စုကဝဲ (တမ့ၢ် ကျိဘၣ်)	
ဝီၤဩအဒီပညိၣ်တဖၣ်.....	15
တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ အပတီၢ် 1	15
တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ အပတီၢ် 2	15
တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ အပတီၢ် 3	17
တၢ်မၤကမၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ အပတီၢ် 4	20
တၢ်န့ၣ်လိမၤစၢၤတၢ်ဒီး တၢ်ဒီဆၢ အဒီပညိၣ်တဖၣ်	22
တၢ်ဟံပျဲအါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ.....	23
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးတၢ်ဘျးတဖၣ် လၢ တၢ်သကဲၣ်ပဝးကဲထီၣ်သးစဲ	
ကွဲးတၢ်လိာ်ကျဲးအချၢတဖၣ် – OPS မီလစံၣ် 5103.....	23
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးအတၢ်ဘျးတဖၣ်လၢ တၢ်န့ၣ်လိမၤပုၤယုၢ်စဲ	
လံာ်တၢ်မၤလိမၤပုၤအချၢ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂီၤတဖၣ်အပူၤ – OPS မီလစံၣ် 5104	23
တၢ်မုၢ်လၢကွဲးစိတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးတဖၣ်လၢပုၤကွဲးမိလၢအမၤလိမၤဒီးစိတၢ်	
လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယဲၤန့ၣ်ခိၣ်ယၢတဖၣ်.....	24
တၢ်မုၢ်လၢကွဲးစိတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးတဖၣ်လၢပုၤကွဲးမိလၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်	
ကီၢ်ရဲၣ်လိာ်ကစီၤ-ရဲၣ်ကျဲးဟ့ၣ်လိာ် ဝဲစိတီဆၢ.....	24
လံာ်ထၢၣ်ဒီးနီၢ်ကၢၢ်တဖၣ်တၢ်လဲၣ်တဖၣ်.....	25
တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးနီၢ်ကၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါ	25
တၢ်မၤပုၤကျဲးတၢ်မၤလိတၢ်မၤ (Make-Up Work) ဖဲတၢ်ဟံပတုၢ်ကွဲးအကတီၢ်.....	25
တၢ်မၤတၢ်တၢ်ကျဲးတဘၣ်ဖဲ တၢ်မၤလိအကတီၢ်အဘၣ်စၢၤ မ့တမ့ၢ်	
တၢ်ထီၣ်ကွဲးတၢ်မၤလိန့ၣ်အဘၣ်စၢၤ	25
တၢ်တြီ/တၢ်တဘၣ်န့ၣ်လိမၤဆူကရၢၢ်အပူၤဘၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်တဘၣ်	
န့ၣ်လိမၤဆူကရၢၢ်ဒီးတၢ်တြီတဖၣ်	25
လိတဲစိစိစု/နီၢ်ကၢၢ်အံၣ်လဲၣ်တြီန့ၢ်ပီးလိ	
အတၢ်န့ၣ်ကျဲးတဖၣ်လၢပုၤကွဲးမိတဖၣ်အဂီၢ်.....	25
တၢ်ဒူးဟးထီၣ်ကွဲးလၢကွဲးဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်တၢ်ထံးတုၤသီး တၢ်ဒူးတၢ်ယာ်တဖၣ်	26
ကွဲးတၢ်မၤစၢၤဂီၢ်ထံးခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် (SRO).....	27
တၢ်သမံသမိးညးကွဲးပုၤကွဲးမိတဖၣ် – OPS မီလစံၣ် 5406 တၢ်ယုၤကွဲး	
တၢ်ဖိၣ်ယာ်အီၤ	27
တၢ်ကရၢၢ်ကရိခူသ့ၣ်တဖၣ်	28
ပုၤကွဲးမိအတၢ်ထီၣ်ကွဲး.....	28
ပုၤကွဲးမိအတၢ်ဆဲးလိမၤလၢအမၤန့ၢ်ကွဲးတၢ်ဘျးတဖၣ်	28
တၢ်မၤလိမၤဒီးအပတီၢ်လၢခဲတပတီၢ် (တၢ်ကီၢ်ခါကွဲး)	
ဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒီးကန့ၣ်လၢအထံးတုၤသီး	28
ခဲမရၢၢ်လၢတၢ်စူးကါအီၤလၢတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ကွဲးစိတၢ်အဂီၢ်တဖၣ် – ပုၤကွဲးမိတဖၣ်.....	29
ညါသ့းညါဖီ, သးစိကဲစီၤ, ကသံၣ်ကသီ	29
တၢ်တပျဲတၢ်လဲၣ်ယးဆူကွဲးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကရၢၢ်အဂၤတဖၣ်	29

ထိယာ-တမ်အကျိုးအကျိုးအကုန်အလုံး လာတမ်ဆိုင်ထွဲမစာတင်ဒီဗျူဟာသုံးအင်္ဂါ (Multi-Tiered Systems of Support for Behavior - MTSS-B) ဘဏ်တမ်ကဲထိပ်ထိပ်အီလီယာ Omaha ကျွမ်းကျင်တင်ကျွဲ ခဲလက်အပူလီလီ.

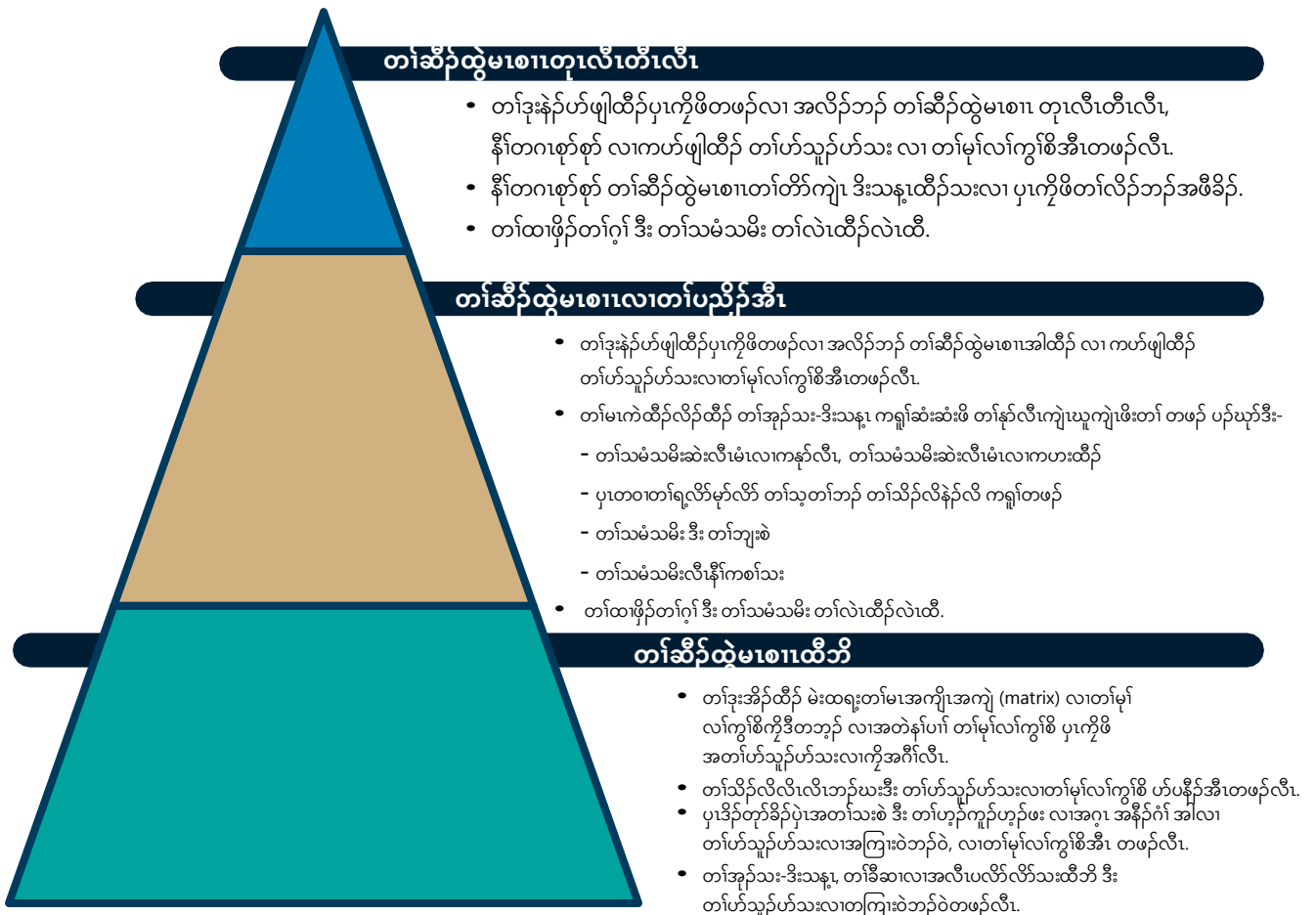
Omaha ကျွမ်းကျင် (OPS) မကဲထိပ်ထိပ်ထိပ်ထိပ် ထိယာ-တမ်အကျိုးအကျိုးအကုန်အလုံး လာတမ်ဆိုင်ထွဲမစာတင်ဒီဗျူဟာသုံးအင်္ဂါ (MTSS-B) လာကမဂ္ဂထိပ် ပုကွီမိ အတင်စူးကါ တင်ဒီဗျူဟာသုံးလအဂ္ဂလီလီ. မိဖျိတမ်အတင်ကွီအံ၊ OPS အာလီအီလီအသး လာကဟုဂ်လီ ပုမတင်ဖိဒီး လံာ်တီလံာ်မိတင်ပီးတင်လီ ဒီး တမ်မစာတင်ဖျိလီ ကဆဲးကျိုးဘျးစဲန့ဝဲ ပုကွီမိဒီးဟံာ်ဖိဖိတဖျိ မိဖျိ တမ်မကဲထိပ်ထိပ်ထိပ် ကွီ ဒီတဘျဉ် တင်နုလီမစာတင်ဒီဗျူဟာသုံးလအဂ္ဂလီလီ. တင်ဒီးအိပ်ထိပ်တင်လုာ်တင်လုာ်တဖျိအံ၊ လာကဆိုင်ထွဲ တမ်မလီမဒီးန့ဆာ်ခိဉ်ယာ၊ လအပူဖျိုးဒီးဟုဂ်ဂံာ်ဟုဂ်ဘါတင်နုလီ. ပနာ်လအပ “မ” ပုကွီမိလာကမလီန့ တင် ဒီး ဒီဗျူဟာသုံးတသ့ဘျဉ်. ဘဏ်ဆဉ် ပဒီးအိပ်ထိပ်န့ဆာ်ခိဉ်ယာလအကမအါထိပ်တင်ခွဲဂုယာ်ဘျဉ် လာတမ်ဆိုင်ထွဲမစာတင်ဒီဗျူဟာသုံးလအဂ္ဂလီလီ.

MTSS-B မှုဝဲ တင်ယုထံာ်သုဉ်ညါ-ဒီးသန့၊ တင်ဒီဗျူဟာသုံးတမ်အတင်ကွီလာအမတင်တုလီတီလီဒိဉ်မး လာဘဉ်တင်ဒီးအိပ်ထိပ်အီလီယာ တင်သိဉ်လီဒီးမဆူဉ် ထိပ် ပုကွီမိတဖျိ အပုတဝါတင်ရုလီဉ်မုာ်လီဉ်, သးအတင်တုာ်ဘျဉ်, ဒီး အခဲအမံာ်တင်မလီမဒီးတင်သ့တင်ဘဉ်တဖျိလာ ကစိာ်မူစိာ်ဂဲအခဲအမံာ်တင်မလီမဒီး တမ်မကဲထိပ်ထိပ်ထိပ်တင် ဒီး ဆိုင်ထွဲမစာ ပုကွီမိတဖျိ အပုတဝါတင်ရုလီဉ်မုာ်လီဉ်, သးအတင်တုာ်ဘျဉ်, ဒီး တင်ဒီဗျူဟာသုံး တင်အိပ်ဘိဉ်အိပ်ညါတဖျိလီ. MTSS-B အတင်မကဲထိပ်ထိပ်ထိပ်တင်ကွီကွီ ဒီးအိပ်ထိပ်-

- မဂ္ဂထိပ်ကွီအတင်အိဉ်သး,
- မစာလီ တမ်မကမုာ်တင်ဒိဉ်မုာ်မုာ်တဖျိ,
- မဂ္ဂထိပ် အခဲအမံာ်တင်မလီမဒီး တမ်မကဲထိပ်ထိပ်ထိပ်,
- မဂ္ဂထိပ် တင်သးစာ်ဆာ, ပုတဝါတင်ရုလီဉ်မုာ်လီဉ် တင်ဒီဗျူဟာသုံးလအဂ္ဂ, ဒီး တင်ပာဆာသးအတင်တုာ်ဘျဉ် န့လီလီ.

OPS ဟုဂ်လီသးမတင်လီ တင်ဆိုင်ထွဲမစာပုကွီမိတဖျိ မိဖျိ တင်နုလီကျဲယုကျဲဖိး တင်ဒီဗျူဟာသုံးဒီး ဒီး ကျဲအဂ္ဂအဂ္ဂလာ တင်လိဉ်ဘဉ် ဒ်သး တင်ကဘဉ် မတင်ထုးထိပ်ကွီလာ တင်ကွီဘဉ်ကွီသ့ အတင်ဆီလီဟံာ်လီအပူဒ်သး ပုကွီမိ ဒီး/မုတမုာ် ပုအဂ္ဂအဂ္ဂ ကပူဖျိုးဒီး တင်ဘဉ်ယိဉ်အဂ္ဂါ တမုာ်ဝဲ တင်ဘဉ်ယိဉ်လီ အကကဲထိပ်အခဲအံာ်ဘဉ်န့လီလီ.

MTSS-B စူးကါဝဲတင်ဖိးတင်မတင်ထီဘိလအိဉ်ဒီးတင်ဆိုင်ထွဲမစာအပတီလီအတုလီတီလီအါထိပ်, ဒီးလာပကွီတဖျိအပူ, တင်အံ၊ ပဉ်ယုဒီး-

တၢ်မၤလိမၤဒီးဘၣ်ဃးဒီး ပှၤတၢ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ် သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ် (SEL)

တၢ်လၢကွၢ် MTSS-B, Omaha ကမ္ဘာၢ်ကွၢ်တဖၣ် ဆဲးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်မၤလိမၤဒီးဘၣ်ဃးဒီး ပှၤတၢ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ် သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ် (Social Emotional Learning -SEL) တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ခီၣ်ဖျါ လိာ်တၢ်မၤလိမၤဒီး, တၢ်မၤရဲၣ်ကွၢ်ခိၣ်သ့တဖၣ်, ဒီး တၢ်မၤစၢၤဂံၢ်ထံးတဖၣ်လီၤ. SEL န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံးပနီၣ်အီၤလၢ တၢ်မၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးဘၣ်ဃးဒီး အဲဒ်မံၣ်ပှၤတၢ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ် သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ် (Collaborative of Academic Social Emotional Learning - CASEL) ဒ်တၢ်မၤအကျါအကျဲခီၣ်ဖျါတၢ်လၢပှၤသးစၢၤဒီးပှၤဒိၣ်တူၢ်ခိၣ်ပှၤခဲလၢာ် မၤန့ၢ်ဝဲဒီးစူးကါဝဲ တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, ဒီး တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးတဖၣ် လၢကသ့ၣ်ထီၣ် ပှၤတၢ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်သကိးပဝးလၢအပူၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ပၤဆုၤ သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ် ဒီး တုၤထီၣ်ဒီး နီၣ်ကစၢၤဒီးတပူၤဃီ တၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်တဖၣ်, တူၢ်ဘၣ်ဒီးဒဲးန့ၣ်တၢ်ဒိသ့ၣ်ဒိသးလၢပှၤအဂၤတဖၣ်, သ့ၣ်ထီၣ်ဒီးပၤဃာ် တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်လၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်, ဒီး မၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ဟံးမူဒါ ဒီး တၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

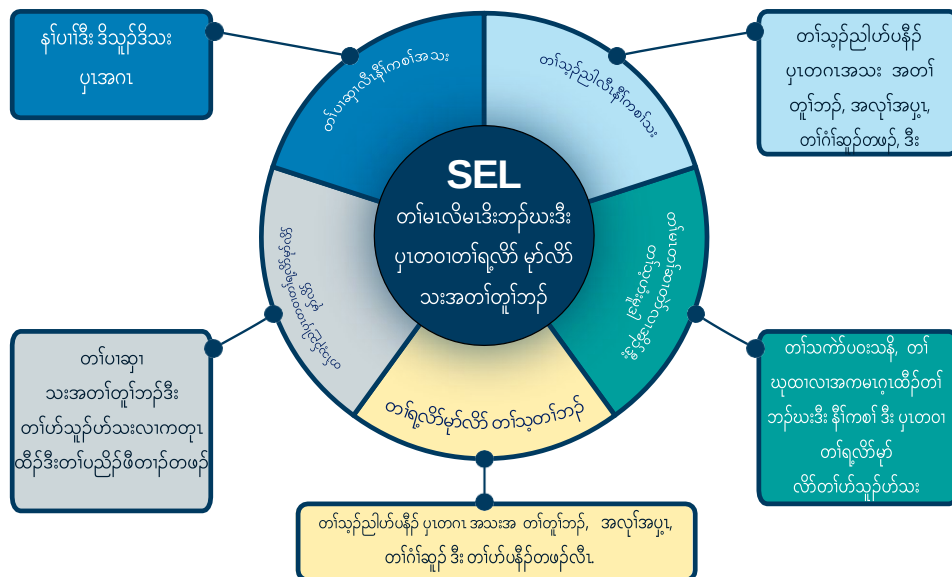
လၢ Omaha ကမ္ဘာၢ်ကွၢ်တဖၣ်အပူၤ, ပတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ပညိၣ် CASEL အ SEL တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အကၢ်အစီယံၢ်ခါ-

- တၢ်သ့ၣ်ညါလီၤ-နီၣ်ကစၢၤအသး
- တၢ်ပၤဆုၤလီၤ-နီၣ်ကစၢၤအသး
- တၢ်သ့ၣ်ညါ-ပှၤတၢ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်
- တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်
- တၢ်မၤတၢ်ဆၢတၢ် လၢတၢ်သ့ဟံးမူဒါ

SEL မၤဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, ဒီး တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးတဖၣ် လၢအဆိၣ်ထွဲ သးသမူဒီစီၤ တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ် ဒီး မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် တၢ်ထဲသးတုၤသး ဒီး တၢ်စိၣ်နီၣ်ဖျါစိၣ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်လီၤ.

MTSS-B ဒီး SEL ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးလိာ်သးဒီး Omaha ကမ္ဘာၢ်ကွၢ် ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤဒ်လဲၣ်.

MTSS-B ဒီး SEL တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤအတၢ်ကွၢ်လၢအမၤတၢ်တပူၤဃီ လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီသနီၣ် လၢပှၤကွၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဒီး မၤဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ် တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ်လၢ ပှၤကွၢ်ဖိအဲဒ်မံၣ်တၢ်မၤလိမၤဒီး, တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး, တၢ်ထီၣ်ကွၢ်, ဒီး တၢ်အိၣ်ဘီၣ်အိၣ်ညါ အါတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်အပူၤ အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်မၤလိမၤဒီးအိၣ်အသးလၢအဂၤ ဖဲပှၤကွၢ်ဖိဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အိၣ်ဒီး တၢ်မၤစၢၤဂံၢ်ထံးတဖၣ် ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် ကွၢ်ပှၤတၢ်တဖၣ်အတၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးမၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃးဒီး MTSS-B ဒီး SEL တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အီၤလၢနကွၢ်အပူၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်, ဆဲးကျဲၤ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် အကွၢ်ခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

Omaha ကျေးကွက်တစ်ခု

ပုဂ္ဂိုလ် တစ်သိပ်တစ်သီတင်ကျ

တစ်ကုန်ဘဉ်ကုန်သွယ်ကမ်းတံခါးပျော် နှလုံး ကိုဆီလီဟ်လီတင်လှအကြားဝဲဘဉ်ဝဲ လာပုဂ္ဂိုလ်သိပ်ဒီးပုဂ္ဂိုလ်တင်ခိုပျော်
ခဲလက် အဂီၢ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ် ပုဂ္ဂိုလ်တဖန် မလိၣ်တင်အဂီၢ်ကတၢ် ဖဲပရဲၣ်ကျဲၤမၤန့ၢ် တင်လီၢ်တင်ကျဲၤလာအပူၤဖျဲး,
လာအဂီၢ်အဘဉ်, တၢ်ဒွဲးတယၢ်ဟ်အီၤသ့, ဒီး တၢ်ထဲသီးတုၤသီးလာတၢ်မလိၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်တၢ်အံၤအရဲဒိၣ်လာ
ပုဂ္ဂိုလ်ဒီးအဝဲသ့ၣ် အဟံၣ်ဖိဃီတဖန် တူၢ်ဘဉ်လာအဝဲသ့ၣ်ဘဉ်တၢ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပုၤအီၤ ဒီး န့ၢ်လီၤပုၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်
ဒိပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဂၤအသိး လၢကွဲၤပုၤတဂၤအပူၤန့ၢ်လီၤ. ကွဲၤတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီး န့ၢ်ခါခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်သး
မ့ၢ်တၢ်မၤအသန့ၣ်တခါလၢ အရဲဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဒီး တၢ်ပၤဃာ် တၢ်အိၣ်သးလၢအဂီၢ်တဖန်လၢ
တၢ်မလိၣ်မၤဒီးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်သိပ်တစ်သီတင်ကျ အံၤဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ကဆိၣ်ထွဲတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အံၤ ဒီဖျါ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ
တၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲ လၢကဒိဆၢ ပုဂ္ဂိုလ်တၢ်သကဲၣ်ပဝးန့ၢ်လီၤ. ကွဲၤတၢ်ဖိၣ်ဃံးတၢ်သိပ်တၢ်သီတင်ကျဲ
တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဃုာ်ဘဉ်, ဘဉ်ဆၢမ့ၢ်တၢ်သိပ်တၢ်သီတင်ကျဲတဖန်လၢ တၢ်ပၤဆုၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤနီၢ်ကစၢ်အသးဒီး
တၢ်မၤ-တၢ်ဆၢတဲာ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးမူၤဒါ, ပုၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်လၢတၢ်ဒီးသဒါကဟ့ၣ်လီၤနီၢ်ကစၢ်အသး,
ဃုာ်ဒီး တၢ်ဖိကစီထီၣ်မၤ ဂ့ၤထီၣ်န့ၢ်ခါခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်သးလၢအပူၤဖျဲးလာကွဲၤအပူၤန့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခဲလက်အပူၤ,
ကွဲၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဖန် ကဟံးဝဲ ပုဂ္ဂိုလ်တဂၤစုာ်စုာ်အတၢ်လိာ်ဘဉ်တဖန်မ့ၢ်တၢ်လၢအရဲဒိၣ် ဃုာ်ဒီး
ပုၤပုၤတဂၤဒီးတခါအတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်အိၣ်ဘီၣ်အိၣ်ညီ န့ၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဆၢတဲာ် တၢ်ဖိၣ်ဃံးတၢ်သိပ်တၢ်သီ
တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်တဖန်အခါ, ကွဲၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဖန် ကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်ဝဲ သးန့ၢ်, တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အပတီၢ်, ဒီး
ပုဂ္ဂိုလ်တၢ်ပညိၣ်ဟ်လီၤသး, ဃုာ်ဒီး တၢ်မၤအသးအဂီၢ်အကျိၤဘဉ်ထွဲအဂၤတဖန်န့ၢ်လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်သိပ်တစ်သီတင်ကျ အံၤဘဉ်ထွဲဒီးပုဂ္ဂိုလ်ခဲလက်လၢအထီၣ် Omaha ကျေးကွက်တဖန်လီၤ. ကွဲၤတၢ်ဖိၣ်ဃံး
တၢ်သိပ်တၢ်သီ တုၤလီၤတီၤလီၤ အံၤမ့ၢ်ဝဲ ကွဲၤပုၤဒိၣ်တၢ်ခိၣ်ပျဲခဲလက်အမူအဒါသန့ၣ်က့, ပုဂ္ဂိုလ်တၢ်သိပ်တၢ်သီတင်ကျဲ
အံၤ ပုၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်သကဲၣ်ပဝး တဖန်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဖိၣ်ဃံးတၢ်သိပ်တၢ်သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖန် ဒီး/မ့တမ့ၢ်
တၢ်န့ၢ်လီၤကျဲၤဃုာ်ကျဲၤဖိးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တဖန် လၢဘဉ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤအီၤလၢကွဲၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်
ပုၤပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖန်န့ၢ်လီၤ. **တၢ်သိပ်တၢ်သီတင်ကျဲ** အံၤတၢ်စူးကါအီၤလၢ
တၢ်သကဲၣ်ပဝးတၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလၢကွဲၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖန်အဖီခိၣ်, တၢ်မလိၣ်မၤဒီးလၢတၢ်လီၢ်ယံၤ
န့ၢ်ခါခိၣ်ဃၢၤတဖန်အပူၤ, ဖဲ OPS ပၤအခိၣ်ဖျါထၢၣ်ဒီးဒီးကွဲၤတၢ်(လ) ပီးလီတဖန်အဖီခိၣ်, လၢအသိလုၢ်အပူၤ, လၢ ကွဲၤ
မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤကဝီၤ မၤ လံာ်ဃံးဃာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤဃံးဃာ် လၢဘဉ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ ကွဲၤတၢ်ပညိၣ်တဖန်
အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် သိလုၢ်လၢကွဲၤပုၤမၤတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤခါခိၣ်နီၣ်ဝဲ လၢကွဲၤတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ဖဲ ကွဲၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ
တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၢ်ကွဲၤမူးန့ၢ်လီၤ.

ဖိသန်ကတီၢ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ် သ့

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဒီး

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်အစဉ်အီၤ
တၢ်တမ့ၢ်လၢအီၤလၢ ကဘၣ်
လၢပဲၤ, မ့တမ့ၢ် OPS ကိုခဲလၢက
အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢကန့ၣ်
လီၤမၤန့ၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ
လၢတၢ်ရဲၣ်လီၤအီၤန့ၣ်ဘၣ်လီၤ.
ကိုအပူၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကယုကျဲ
လၢကမၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ် တၢ်န့ၣ်
လီၤမၤစၢၤတၢ်(တဖၣ်) လၢအဖျါ
လၢအတုၤလီၤတီၤလၢ လၢက
ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဟံးသးလၢ

ဖိသန်ကတီၢ် တၢ်ဖိးတၢ်မၤအလုၢ်အလၢ်တဖၣ်

ဖိသန်ကတီၢ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ပညိၣ်အကျါတခါမ့ၢ်ဝဲ ကတိစၢၤမၤစၢၤ ပုၤကိမိတဖၣ် လၢကအိၣ်ဒီး ပုၤတဝၢတၢ်ရဲၣ်လီၤ မ့ၢ်လီၤ-သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်လီၤ. လၢပုၤကိမိအါဂၤ အဂီၢ်, တၢ်အံၤကမ့ၢ်ဝဲဒၣ် အဝဲသ့ၣ် အတၢ်လဲၤခီဖျိအဆိကတၢ်လၢ တၢ်ဆီလီၤဟံးလီၤတၢ်မၤရဲၣ်ခိၣ်သ့ၣ်အပူၤ ဒီး အဝဲသ့ၣ်ကလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဒိၣ်အမ့ၢ် လၢ ကတုၤထီၣ်ဒီး ပုၤတဝၢတၢ်ရဲၣ်လီၤမ့ၢ်လီၤ-သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ် တၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်မိတဖၣ်လီၤ. တၢ်ယုထၢမၤ တၢ်သကံၢ်ပဝးလၢ တကြးတဘၣ်န့ၣ် တၢ်ထံၣ်အီၤသ့လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ပၤဆုၤလီၤ အကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ် တသ့ မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ဒီး နီၣ်ကစၢ် တၢ်ပၤလီၤသး မ့တမ့ၢ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကမ့ၢ်လၢအိၣ်ဒီးသးအတၢ်ဆိၣ်သန့ၤလၢအတဂ့ၤတဘၣ် လၢကဲထီၣ်တၢ်စုၣ်တၢ်ပျၢ်လၢအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တလၢပဲၤ ဒ်အမ့ၢ်, တၢ်သၣ်ဝံၤ, တၢ်မိတၢ်ဂဲၤ, တၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအယိန့ၣ်လီၤ. ပုၤဖိသန်သးစၢ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ကသိၣ်လိအီၤ ဝံၤဒီးမၤလိကွၢ်သးဒီး တၢ်ပၤဆုၤလီၤနီၣ်က စၢ်အသး လၢကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီ တၢ်တိၢ်နီၣ်ဖိးယါ, တၢ်သးစၢ်ဆၢ, ဒီးနီၣ်ကစၢ်တၢ်ပၤလီၤသး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ အလီၢ်အိၣ် တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်ဆၢခိၣ်ယၢၤအပူၤပဲၤ ပုၤဒိၣ် တၢ်ခိၣ်ပဲၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤဖိသန်အတၢ်မၤလိသ့ထီၣ်သးဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဝၢတၢ်ရဲၣ်လီၤမ့ၢ် လိာ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်လီၤအီၤဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ် လၢတန့ၤဘၣ်တန့ၤတၢ်မၤညီန့ၢ်ဒီး တကတီၢ်အပူၤ ဒီးတၢ်ထီၣ်ကိုတၢ်မၤလိန့ၣ် ဒီးတကတီၢ်အပူၤ လၢကမၤလီၤတၢ် တၢ်ကွၢ်တၢ်လၢ အတက့ၢ်လိၤအပူၤန့ၣ် လီၤ. တၢ်ပညိၣ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၤလၢတၢ်ဟံးသ့ၣ် ဟံးသးလၢ တကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဒ် Nebraska ကီၢ်စၢ်သဲးစးတၢ်ဘျၢဟံးဝဲအသိး, တၢ်ဟံးပတုၢ်လၢကီၢ် န့ၣ် တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢတကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢဖိသန်ကတီၢ် ပုၤကိမိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤသးစူၤဆဲးကျါ ဖိသန် ကတီၢ် ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ် (Early Childhood Coordinator) လၢတၢ်မၤစၢၤ ဂံၢ်ထံးအါထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်. တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ ဖိသန်ကတီၢ် ပုၤကိမိ ပညိၣ်လၢကသိၣ်လိ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးအဂ့ၤအဂၤ, အယိပုၤကိမိတဖၣ် မၤလိဒီး ဟံးဖျါထီၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအပူၤဖျဲး, အိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိာ်ဟံးကဲ ဒီး တၢ်သ့ဟံးမ့ၢ်ဒါန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤ လၢကကွၢ်ကျဲးစးဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိအကလုာ်ကလုာ် ဒီး တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်မၤလိတီၤဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကပၣ်ဃုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၢတမ့ၢ်တၢ်ဟံးပနီၣ်-

- မၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤကိမိအဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢကတၢ်ပိာ်သကိး ပုၤကိမိအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်လၢ တၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ဟံၣ်ဃီန့ၣ်ဆၢခိၣ်ယၢၤအပူၤ ဒီး မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီ တၢ်ဆဲးကျဲးဆဲးကျဲး တၢ်မၤကျဲးသန့ၤလၢ ဟံၣ်ဒီးကိုအဘၢၣ်စၢၤလီၤ.
- ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးပၤဃုာ် တၢ်ရဲၣ်လီၤမ့ၢ်လီၤလၢအဂၢၢ်အကျါၤ လၢပုၤကိမိဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိအဘၢၣ်စၢၤလီၤ.
- ဒုးအိၣ်ထီၣ် ပုၤတဝၢတၢ်ရဲၣ်လီၤမ့ၢ်လီၤတၢ်ဘျးစဲ ခီဖျိတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲးလီၤ.
- ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤတၢ်ညီန့ၢ်တဖၣ် ဒီး တၢ်သ့ဒုးတယၢ်တၢ်သ့ ခီဖျိတၢ်စူးကါ တၢ်ဂီၤတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ န့ၣ်လီၤ.
- စူးကါတၢ်ဂီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကျဲးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢကသိၣ်လိပုၤတဝၢတၢ်ရဲၣ်လီၤမ့ၢ်လီၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ.
- သိၣ်လိပုၤကိမိတဖၣ်လၢကကွၢ်ဆၢခိၣ်မၤဒီးသးအတၢ်ဆိၣ်သန့ၤ ဒီးပၤဆုၤလီၤနီၣ်ကစၢ်သးဖဲတၢ်ဆိကမိၣ်လုာ်ဘၢအီၤအခါဒ်လဲၣ်လီၤ.
- သိၣ်လိပုၤကိမိတဖၣ်ဒီးကျိၣ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢကမၤပဲၤ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ.
- စူးကါ ကျိၣ်လၢအဂ့ၤတကပဒီးကလုာ်လၢအမ့ၢ်အမ့ၢ် ဖဲမၤပုၤကိမိတဖၣ်အခါ ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါလၢ ကဘၣ် မ့ၢ်လၢကွၢ်မိ တၢ်မနုၤ (အဒိ, “ဝံၤသးစူၤ ဟး” လၢ “တဘၣ်ဃုာ်တဂ့ၤ” အလီၢ်လီၤ).
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ပုၤကိမိအတၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအဂ့ၤကျဲး, လၢကမၤစူၤလီၤတၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအတဂ့ၤ လီၤ.
- ကွၢ်ထံဆိကမိၣ် စ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် (အဒိ, တၢ်ဂီၤလၢဝး ယံးယီၤ. တဖၣ်, လီၤဆူၣ်နီၤအက့ၢ်အဂီၢ်အဂၤ, တၢ်ယုထၢလီၤကဝီၤဘျၢဘျၢဘျၢဘျၢလၢတၢ်မၤလိတီၤဒီးအပူၤ, အဂၤ).
- မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအကျါအကျဲးတဖၣ် လၢပုၤကိမိတဂၤစုာ်စုာ် မ့တမ့ၢ် တီၤဒီးတဒီးအဂီၢ်လီၤ.
- မၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဖိသန်ကတီၢ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ (Special Education), ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.
- တၢ်ပိာ်သကိးဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကိုသးဂံၢ်ဝီကသံၣ်သရၣ် လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအါထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.
- ရဲၣ်ကျဲၤ SAT/IEP တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢကဟံးဖျါထီၣ် တၢ်ဘၣ်ယိာ် ဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.
- ဆဲးကျဲၤ Kid Squad လၢတၢ်မၤလိတီၤဒီး တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီး/မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလီၤ.
- ကွၢ်ထံဆိကမိၣ် MANDT တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတၢ်လဲၤတရံး (Crisis Cycle) လၢပုၤကိမိတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအါထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.
- ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး တၢ်တိာ်ကျဲၤလီၤ.

တင်ဟ်သျှ်ဟ်သးလၢအမၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီး တၢ်ခီဆၢအပတီၢ်တဖၣ်

ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းတိုင်းတော်အား အံ့ဘက်တိုင်းသွေးကျိုးဒုးအိဉ်ထီဉ်အိလေ၊ တံတံနံပံတံကတိလအိပညီဘက်ယးဒီး တံတံသွဉ်ဟံသး လအမကမဉ် တံသိဉ် တံသိ “အပတိတံတဖဉ်” ဒီး တံနံလံလေးစာတံ “အပတိတံတဖဉ်” ဒီး တံခိဆာတဖဉ်လီလ၊ **တံတံဒုဉ်ဟံကမဉ်တဖဉ်အံ့** ဘက်တိုင်းသွေးကျိုး ဒုးအိဉ်ထီဉ်အိလေ၊ တံနံလံလေးစာတံအကဉ်စးထီဉ်လံ၊ တံမလံတိလေးဒီး ပဆာရံဉ်ကျိုးတံတံသွဉ်ဟံသးတဖဉ် တုလ၊ တံကထီဉ်အသးနးနးကလံ အထီဉ် လအလံဉ်ဘက် တံပဆာရံဉ်ကျိုး တံခိဆာနံလီလ၊ တံစးက၊ **တံနံလံလေးစာတံအပတိဒီး တံခိဆာ** တံတံသွဉ်ဟံသးလအမကမဉ် တံသိဉ်တံသိ တဖဉ်နံဉ် ဆီဉ်တု တံသိဉ်လံဒီးတံမလံမဒီးတံရံဉ်တံကျိုး လကပဆာရံဉ်ကျိုး တံတံသွဉ်ဟံသး လပကတိတဖဉ်အပူလီလ၊ ကို တံပဆာရံဉ်ကျိုး ကွံထံဆီကမိဉ် တံယုဉ်လီလ၊ ဘာဘက်တံတြိဟံနီဉ်တံအစုကတံလံ လ၊ တံပဆာရံဉ်ကျိုး တံတံသွဉ်ဟံသးလအမကမဉ် တံသိဉ်တံသိတဖဉ်နံဉ်လီလ၊
ဖဲတံဆာတံတံတံယုဉ်လီလ၊ဘာဘက် တံအစု လ၊တံတံသွဉ်ဟံသးလ၊ အမကမဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းတိုင်းတော်အားအခါ၊ ကိုတံပဆာရံဉ်ကျိုး ကကွံထံဆီကမိဉ်ဝဲ-

- ပုဂံကွဲဖိအသန့်ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျိ၊
- ပုဂံကွဲဖိအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အပတီၢ်၊
- ပုဂံကွဲဖိအတၢ်ပညိၣ်၊
- တၢ်မၤအသးအၢအသီသီအပတီၢ်၊
- တၢ်ဒီးဘၣ်လၢအမၤဘၣ်ဒီးကွဲန့ၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤ (ပုၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်သူၣ်ဟံၣ်သး ဖဲတၢ်စးထီၣ်ကဲထီၣ်သးစံးအလီၤခဲး)၊
- တၢ်အိၣ်သးအန့ၣ်ဆၢၣ်လၢအမၤစံးမၤက့ၤသး (မ့ၢ်ဘၣ်ထွဲ)၊ ဒီး
- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂၤလၢအမၤကျိၤလီၤတၢ်တဖၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်ကစူၤကါအီၤလၢ ကယျံၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်သးတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ပျၢထီၣ်အီၤ လၢလံာ်တၢ်ပျၢလၢအိၣ်လၢလံာ်ကဘျးပၤ အဖီခိၣ် အပူၤ
ဖဲတၢ်ဟံၣ်ပျၢတၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် ဖဲကဘျးပၤဟံၣ်ထွဲထီၣ်အဖီခိၣ်ဝံၣ်အလီၤခဲန့ၣ်လီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ် လၢဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ် ဟံၣ်ပျၢထီၣ်အီၤတဖၣ်မၣ်ဝံၣ်
တၢ်ဒီအိၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်, ဒီးကွဲၢ်တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤကစူၤကါဝဲ တၢ်ယုၣ်လီၤဘျီဘၣ်တၢ်လၢအနုးအါထီၣ် မ့တမ့ၢ် ၈၁ န့ၣ်ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ တၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ ဝံၣ်သးစူၤဟ့ၣ်သ့ၣ်သးလၢ
တၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤန့ၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟီၤတၢ်ထီၣ်ကွဲၢ် လၢကွဲၢ်သန့ၣ်လီၤ.

အပတ် ၁ ၁။ တာရှ်လီမေးစာတော် ပညဉ်လကသိဉ်လီ တာဟ်သုဉ်ဟ်သး အဂ၊ တဖဉ် ဒ်သးပုးကွဲဖိတဖဉ် မလိန့ဒ် ဒီး ဟ်ဖျါထီဉ် တာဟ်သုဉ်ဟ်သး လာအပူဖျး၊ ယူးယီဉ်ဟ်ကဲတံဒီး သုဟ်မူဒါသုန့ဉ်လီ၊ ပုးမတဖဉ်တဖဉ် တာဟ်ဟ့ဉ်ဂံဟ့ဉ်ဘါအီ၊ လကကုဉ်ကျဲးစားမကွာ် တာဟ်သိဉ်လီအကလုာ် ကလုာ် ဒီး တာမလိတီဒီးတောဟ်ပဆုာ်ရံဉ် ကျဲးတောမလိကျဲးခိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်လီ၊	အပတ် ၂ ၁။ တာရှ်လီမေးစာတော်ညီန့ ပုဉ်ဟ့ဉ်ဒီး ပုးမတဖဉ်လီလအဆီဉ်ထွဲ မလိစာတော်၊ လာဖဲကွဲမုာ်ဂွး ဒီး လာပုးတဝါအပူမုာ်ဂွး ခံလိာ်၊ ဒီး/မုတမုာ် ပုးမ ဆုာ်ရံဉ်ကျဲးတောန့ဉ်လီ၊ တာရှ်လီမေးစာတော်တဖဉ် ပညဉ်ဝဲလ၊ ကမအါထီဉ် ပုးကွဲဖိတာသုတံဘဉ်တဖဉ်၊ တာဟ်ထံဉ်တံအဂုလတောဟ်မလိမဒီးအဖီခိဉ်၊ ဒီး တာလဲဒီဖျါ လအဂုဖဲကွဲ ဒ်သး တာဟ်သုဉ်ဟ်သး လအတကြးတဘဉ်လ၊ ကဆဲးမ၊ အသး မုတမုာ် အကနး အါထီဉ်တဖဉ် ကစုလီ၊ဝဲအဂီုန့ဉ်လီ၊
အပတ် ၃ ၁။ တာမကမဉ်တံသိဉ်တံသီ ကပုဉ်ဟ့ဉ်ဒီး တာထုးထီဉ်ကွဲ ပုးကွဲဖိ လ၊ ကိန့ဆုာ်ခိဉ်ယ၊လကတီဖုဉ် မုလတဟ်သုဉ်ဟ်သးလအအါအသီ အသီန့ဉ် လီ၊ တာမုာ်ထုးထီဉ်ဟ့ဉ်လီတောကလုာ်လ၊ တာဟ်ပတုာ်လကကွဲတီဖုဉ် အဆကတီန့ဉ်၊ တာကဘဉ်ဟ်ပနီဉ်အီတသုဖဲအသု ဖဲတဟ့ဉ်လီဘါဘဉ် တာဟ်သုဉ်ဟ်သးအံ ဘဉ်ဘျီဘဉ်ဒါအါန့ဉ်လီ၊ တာမုာ်လိဉ်ဟ်ပတုာ် မုမလဲမကုာ်အသးန့ဉ်၊ တာဟ်တံ ကျဲးလတါဆီဉ်ထွဲမလိစာ အဂီု (အဒ်၊ တာရှ်လီမေးစာဆီတံတီကျဲး (Early Intervention Plan), တာတီစာမလိစာပုးကွဲဖိကရူ (Student Assistance Team), မုတမုာ် MTSS-B ထါယာဉ် (Tier II မုတမုာ် ထါယာဉ်) (Tier III တာရှ်လီမေးစာတော်၊ ပုးတဝါ တာမလိစာဂံထံးတဖဉ် (Community Resources)) တာကြး မကထီဉ် လိဉ်ထီဉ်အီန့ဉ်လီ၊	အပတ် ၄ ၁။ တာမကမဉ်တံသိဉ်တံသီ လကမဘဉ်ဒီး ကိန့ဆုာ်ခိဉ်ယ၊လအတုာ် ပုး ဖျါဒီဉ်ကလိာ်န့ဉ်လီ၊ တာမကမဉ်တံသိဉ်တံသီတဖဉ်အါန့ဉ် ဘဉ်သုဉ်သ့ဉ် တာကထုးထီဉ်ကွဲပုးကွဲဖိကိန့ဆုာ်ခိဉ်ယ၊ မုလ၊ တာဟ်သုဉ်ဟ်သး အါအ၊ သီသီအယီန့ဉ်လီ၊ တာမကမဉ်တံသိဉ်တံသီ ဒ်သးအါန့ဉ် ကပုဉ်ဟ့ဉ်ဒီး တာကဘဉ်ဆီတလဲတံလီတံကျဲး မုတမုာ် တာဒုးယးထီဉ်ကွဲပုးကွဲဖိ ဆူကွဲအဂု၊ တဖျါ မုတမုာ် ဆူ တါရံဉ်တံကျဲး၊ အတခါ လအကဟ့ဉ်လီ၊ အါထီဉ် တာမ၊ အကျဲးအကျဲး လကသိဉ်လီ တာဟ်သုဉ်ဟ်သး လအကြးဝဲဘဉ် န့ဉ်လီ၊

တၢ်ဒိဆာတၢ်ဟံသ့ဟံသးတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢ PK-2 တၢ်အဂီၢ်
ပူၤကွၢ်တၢ်အိၣ်သးဖဲပူၤကွၢ်ဖိဟံဖိ ကျဲတၢ်စုကဝဲလၢမၤသးပုၤတၢ်သ့ဆူကွၢ်
န့ၣ်တၢ်ဟံပုၤကွၢ်ပူၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်ဟံပတုၤပူၤကွၢ်ဖိလၢကတၢ်ဆိကွၢ်တုၤ 2 တၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
ပူၤဖိသ့သးစၢ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်လၢကတၢ်သိၣ်လိၣ်အီၤ ဝံဒီးမၤလိကွၢ်သးဒီး
တၢ်ပၤဆူလီၤနီၢ်ကစၢ်အသး လၢကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီ တၢ်တၢ်နီၣ်ဖံးဃါ, တၢ်သးစၢ်ဆၢ,
ဒီးနီၢ်ကစၢ်တၢ်ပၤလီၤသး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအလီၢ်အိၣ်
တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်ဆၢခိၣ်ဃါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ကတၢ်ဆိ (pre-K) တုၤခံတၢ်ကွၢ်ဖိန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ထုဆိၣ်ကွၢ်အီၤလၢတၢ်မၤလိ တီၤဒၢးလီၤ,
အဲၤသ့ၣ်ကမၤတၢ်လၢကွၢ်အပူၤဃုၤဒီး ပူၤမၤတၢ်ဖိဒီး တၢ်မၤစၢၤ
ဂံၢ်ထံးတဖၣ်လၢကမၤလဲၤသ့ထီၣ်သးဒီးမၤလဲၤထီလဲၤထီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်
လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ကၢကဒါကၢဆုတၢ်မၤလိတီၤဒၢးန့ၣ်ဆၢခိၣ်ဃါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒိဆၢတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢ 3-6 တီး အဂီၢ်
ပုၤကိမိမ့ၢ်အိၣ် 3-6 တီးန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ထူးထီၣ်ကွၢ်အိၤလၢကိန့ၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤအပူၤ၊
တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဝဲ ကတီၢ်ဖၣ် တၢ်ဟံပတၢ် တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ် (တၢ်ကံထီၣ်အသး တဘျီ စံၣ်စ့)-

- 3 တိၤဒီး 4 တိၤ- အအါကတၢ် 3-သိ
- 5 တိၤဒီး 6 တိၤ- အအါကတၢ် 4-သိ

ဘၣ်သုၣ်သုၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအသးအဂ့ၢ်အကျါတဖၣ် ဖဲတၢ်အံၤအလီၤအိၣ်ဒီး
ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢကအါန့ၢ်တၢ်နီၣ်ကျဲတဖၣ်အံၤအါန့ၢ်လီၤ. တၢ်ဆၢတၢ်လၢခံ ကတၢ်ဘၣ်ဃးဒီး
တၢ်ဟံပတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ က့ၣ်နီၣ်န့ၣ် လီၤ. ပုၤက့ၢ်ဖဲ PK-6
တီးတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွံာ်လၢကီၢ် တမ့ၢ်တၢ်အစၢဝဲ ထွဲထီၣ်လၢ တၢ်မၤကမၣ်

ပုဏ္ဏားတို့သိပ်တင်သီတင်ဘူ၊ အဂ္ဂိ ပုဏ္ဏားတင်ဂုလ၊

တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤဒီးအိၣ်ဒီးကျိတၢ်စုကဝဲၤလၢတၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနုၤန့ၣ်လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိတော်၍၊ အံ့မွေ့၍ တစ်မာစာဂိုဏ်း လာတော်သိပ်လိ တာ မှုလက်ကွဲစိတဖန်
ဒီး တော်၍တဖန်၊ တင်ဂုတဖန်၊ ဒီးတင်ဟိထွေထွေအံ့ လာ

အမေးအသေးသူလားတစ်မကမည်တင်သိပ်တင်သိအင်္ဂါနဲ့လီ၊ တင်ဒူးအိပ်ထိပ် တင် အံးဒီး
တင်မကမည်တင်လုပ်တင်ဒီး ပုယဆုရဲကျဲအတင်ဒီးဆာလုပ်တင်နဲ့လီ၊

အပတ်

1

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဒီး တၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်အစီအံၤ တၢ်တမ့ၢ်လၢအိၣ်လၢ ကဘၣ် လၢပဲၤ, မ့တမ့ၢ် OPS ကိၣ်လၢန့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ် လၢကန့ၢ် လီၤမၤန့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ လၢတၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်န့ၢ်ဘၣ်လီၤ. ကိၣ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကယုကျဲ လၢကမၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ် တၢ်န့ၣ် လီၤမၤစၢၤတၢ်(တဖၣ်) လၢအပူၤ လၢအတုၤလီၤတီၤလၢ လၢက ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဟံးသးလၢ အဂ့ၢ်လၢ ကိၣ်ဖိတဂၤလၢ အအိၣ် လၢတၢ်အိၣ်သးလီၤဆိတခါ အစီအမံၤန့ၣ်လီၤ.

အပတ် 1 တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ပညိၣ်လၢကသိၣ်လိ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးအဂၤတဖၣ် ဒ်သိးပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်မၤလိန့ၢ်ဒီးဟံးဖျါထီၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအပူၤဖျါ, ယူးယီၣ်ဟံးကဲတၢ် ဒီး သ့ဟံးမူဒါသ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအိၣ် လၢက ကဲကျဲစးမၤကွၢ် တၢ်သိၣ်လိအကလုာ် ကလုာ် ဒီး တၢ်မၤလိတီၤဒီးတၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ် ကျဲတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ် ကပၣ်ဃုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၢတမ့ၢ်တၢ်ဟံးပနီၣ်-

- မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်) တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒီးမုၢ်မ့ၢ် မၤတၢ်ဆဲးကျဲ
- မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်) လဲၤသကိးဃုာ်ဒီးပုၤကိၣ်ဖိဆူကိၣ်
- တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤလိတီၤဒီး ထါယၢၣ်-တၢ်မၤအကျဲအကျဲအကလုာ်ကလုာ် လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်ဒီးသ့ၣ်ဟံးသးအဂီၢ် (Multi-Tiered Systems Support for Behavior - MTSS-B)-
 - တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်ဖိ လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ် ဒီး တၢ်သိၣ်လိ
 - တၢ်ရဲၣ်လိာ်လိာ်လၢအဂ့ၢ်/တၢ်ရဲၣ်လိာ်လိာ်
 - တၢ်သိၣ်လိကဒါကွၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢ, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး
 - တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်မၤလိတီၤဒီး တုၤလီၤတီၤလီၤ
- တၢ်ဘီၣ်ဘၣ်ကွၢ်လၢတၢ်ကတိၤ
- တၢ်ဃုာ်လီၤဘၣ် တၢ်ကိတၢ်ခဲ တပူၤဃီ
- တၢ်ခိၣ်ဆၢဟံးဖျါထီၣ်လၢတၢ်ကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဃုာ်ကွၢ်ကညး
- လီၢ်ဆူနီၤ ဆိတလဲ
- တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး ခးကွၢ်
- တၢ်သမံးသမံး တၢ်သုၤဆုၢ်လီၤနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး (Functional Behavior Assessment - FBA)
- တီၤဒီးအပူၤ တၢ်ဟံးလီၤဖးပုၤကိၣ်ဖိဒီးတၢ်ဒုးလဲၤအိၣ်အိၣ်ဘျီဘျီဘျီဘျီလၢတၢ်လီၤတတိၤလၢကမၤကဲထီၣ်အသး (In-class time-out)
- ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဒီတၢ်ဒီးသကိး ကိၣ်သရၣ်/တၢ်မၤလိတီၤဒီး တၢ်မၤအကျဲသန့ (Buddy Teacher/Classroom system)
- တၢ်ဆုၢ်လီၤလၢအဂ့ၢ်
- ကိၣ်တၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ်လီၤဆိလီၤမၤ
- ကိၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကိၣ်ဖိ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒီးမုၢ်မ့ၢ်
- တၢ်ဒုးဃုာ်
- တီၤဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်/တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤ
- တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်သိၣ်လိ/တၢ်မၤလိမၤဒီး ဘၣ်ဃးဒီး ပုၤတၢ်တၢ်ရဲၣ်လိာ်လိာ် သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်
- ပုၤကိၣ်ဖိ တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ် စဲတၢ် (Student Success Center - SSC)/တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤစဲတၢ်လၢအဂ့ၢ်တကပူၤ (Positive Action Center - PAC)

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်အပတ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ်

အပတ် 1 တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ပညိၣ်လၢကသိၣ်လိ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး အဂၤ တဖၣ် ဒ်သိးပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် မၤလိန့ၢ် ဒီး ဟံးဖျါထီၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအပူၤဖျါ, ယူးယီၣ်ဟံးကဲတၢ် ဒီး သ့ဟံးမူဒါသ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအိၣ် လၢကကဲကျဲစးမၤကွၢ် တၢ်သိၣ်လိအကလုာ် ကလုာ် ဒီး တၢ်မၤလိတီၤဒီး တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ် ကျဲတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.	အပတ် 2 တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ညီၣ်န့ၢ် ပၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤတၢ်, လၢဖဲကိၣ်မုၢ်ဂုၤ ဒီး လၢပုၤတၢ်တၢ်အပူၤမုၢ်ဂုၤ ခံခါလိာ်, ဒီး/မ့တမ့ၢ် ပုၤပၤ ဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ် ပညိၣ်ဝဲလၢ ကမၤအိၣ်ထီၣ် ပုၤကိၣ်ဖိတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, တၢ်ထံၣ်တၢ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးအစီအမံၤ, ဒီး တၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါ လၢအဂ့ၢ်ဖဲကိၣ် ဒ်သိး တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအတၢ်ကြးတဘၣ်လၢ ကဆဲးမၤ အသး မ့တမ့ၢ် အကနး အိၣ်ထီၣ်တဖၣ် ကစုၤလီၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
အပတ် 3 တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ် ပုၤကိၣ်ဖိ လၢ ကိၣ်ဆၢန့ၣ်ခိၣ်ဃၢလၢကတီၢ်ဖျါ မုၢ်လၢတၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအအိၣ်အသိအသိ န့ၣ် လီၤ. တၢ်မုၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢ, တၢ်ဟံးပတၢ်လၢကတီၢ်ဖျါ အဆၢ ကတီၢ်န့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟံးပနီၣ်အိၣ်တသ့ဖဲအသ့ ဖဲတၢ်ဃုာ်လီၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ် ဟံးသးအိၣ် ဘၣ်ဘျီဘျီဘျီအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်လိာ်ဟံးပတၢ် မုၢ်မၤအသးတလီၤလီၤ န့ၣ်, တၢ်တီၢ် ကျဲလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ အဂီၢ် (အိၣ်, တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤဆိတၢ်တီၢ် ကျဲ (Early Intervention Plan), တၢ်တီၢ်မၤစၢၤပုၤကိၣ်ဖိကရူၢ် (Student Assistance Team), မ့တမ့ၢ် MTSS-B ထါယၢၣ် (Tier) II မ့တမ့ၢ် ထါယၢၣ် (Tier) III တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်, ပုၤတၢ်တၢ်မၤစၢၤဂံၢ်ထံးတဖၣ် (Community Resources)) တၢ်ကြး မၤကဲထီၣ် လိာ်ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.	အပတ် 4 တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ လၢကမၤဘၣ်ဒီး ကိၣ်ဆၢန့ၣ်ခိၣ်ဃၢလၢအတၢ်ပူၤ ဖျါဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကထုးထီၣ်ကိၣ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢကိၣ်ဆၢန့ၣ်ခိၣ်ဃၢလၢ မုၢ်လၢ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး အိၣ်အသိအသိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ ဒ်သိးအံၤန့ၣ် ကပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဆိတလဲတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကိၣ်ပုၤကိၣ်ဖိ ဆူကိၣ်အဂၤ တဖျါ မ့တမ့ၢ် ဆူ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ အဂၤတခါ လၢအကဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤ အကျဲအကျဲ လၢကသိၣ်လိ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအကြးဝဲဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အပတီၢ် 1	အပတီၢ် 1	အပတီၢ် 2	အပတီၢ် 3	အပတီၢ် 4	ပုၤဟံးဆၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ခီဆၢ
တၢ်လံာ်အိၣ်လီၤအိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးဒီးကွဲးဆဲးပုၤဂၤအတၢ်ကွဲးတၢ်ဆိကမိၣ် တၢ်တတိၤတၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးလၢလၢတကပၤ လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး ဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဟံးပနီၣ်, တၢ်ကွဲးဒီးကွဲးဆဲး ပုၤဂၤအတၢ်မၤဘၣ်ဃး ကွဲးဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒီးစံး တဖၣ်, တၢ်စူးကါ ပုၤအဂၤတဂၤ အတၢ်ဆိကမိၣ် မ့တမ့ၢ် အတၢ်ကွဲး, မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါ တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢဘၣ်တၢ်တုးဒီးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ပုၤတဂၤအတၢ်ကွဲးသုးဘၣ်တဖၣ် လၢကစံးဆၢ တၢ်သံကွၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် မၤပုၤ ကွဲးအတၢ်မၤတဖၣ် လၢ ပုၤကွဲးလၢ အတုးဒီးအိၣ်ထီၣ်တၢ်နီၣ်နီၣ်တဂၤ အတၢ်မၤအလီၢ် လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ယၤထီၣ် ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ ဒီး ကွဲးသရၣ် တၢ်အုၣ်ကီၤဟ့ၣ်ခွဲးန့ၣ်လီၤ.	•	•			
တၢ်မၤတၢ်တၢ် တၢ်မၤလီၤတၢ်ဒီး/တၢ်ဟံးသုၣ်ဟံးသးအဂၤ လၢအမၤတၢ်တၢ် ကွဲးဆၢခိၣ်ဃၢၤတဖၣ်	•	•			
တၢ်တယုးယီၣ်ဟံးကဲ ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤ/ပုၤအဂၤတဖၣ် တၢ်စူးကါတၢ်စံးတၢ်ကတိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတဆဲးတလၢ မ့တမ့ၢ် ဒုးန့ၣ်ဟံးဖျါထီၣ် တၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယီၣ်ဟံးကဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်သိၣ်စူးဆဲးလၢ	•	•			
တၢ်န့ၣ်လီၤဟံးဃုာ်လၢတၢ်တဲအါလီၢ်သး တၢ်ဘၣ်ကံၢ်ကုၢ်အပုၤ တၢ်မၤတၢ်တၢ် ကွဲးဆၢခိၣ်ဃၢၤ ခီဖျါ တၢ်န့ၣ်လီၤဟံးဃုာ်လၢ တၢ်ဂုၤလီၤဘျီလီၤလၢအကလုာ် သိၣ်ဒိၣ် လၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီး တၢ်ကတိၤ ဟးဂီၤပုၤအလၢကတိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တဲသကိးတၢ်လၢ ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ကံၢ်ကုၢ်လၢနီၣ်နီၣ်ကွၢ်ဂီၤသ့	•	•			
တၢ်ဟံးတုၤဆူတၢ်မၤလီၤစံးတလၢ/တၢ်သမံးသမိးဘျီၣ်သတူၢ်ကလၢ တၢ်ဟံးတုၤဆူတၢ်မၤလီၤစံးတလၢ, ဒ်ဟံးတၢ်ပနီၣ်အီၤလၢ နီၣ်တဂၤစုာ်စုာ် အကွဲ တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ မ့တမ့ၢ် ကွဲးအပုၤမၤတဖၣ် ထံၣ်န့ၣ်အီၤဖဲ ဘျီၣ်အကျဲစၢၤ ဖဲတၢ်ဒိၣ်လွဲလၢတၢ်ဟံးတုၤစံးခံ ဝံၤအလီၢ်ခံ	•	•			တအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးပတုၢ်ကွဲၣ်လၢကွဲးအကျဲ လၢ တၢ်မၤကမၢ် တၢ်ထီၣ်ကွဲးတၢ်ဘျီတဖၣ် အဂီၢ်ဘၣ်, တၢ်ကဘၣ်လၢဟံးမၤထွဲ OPS တၢ်ထီၣ်ကွဲးလံာ်လီၤ
တၢ်တလူၤဟံးမၤထွဲ တၢ်ဒုးဃာ် ပုၤကွဲးမၤ တလူၤဟံးမၤထွဲ တၢ်ဒုးဃာ်လၢတၢ်န့ၣ်လီၤအီၤ, လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံးပနီၣ်အီၤဖဲ တၢ်ထီၣ်ကွဲးအမုၢ်န့ၣ်အဆၢကတိၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးပုၤဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်ဆၢကတိၤဘၣ်	•	•			
တၢ်စူးကါ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲတၢ်န့ၣ်လီၤဟးထီၣ် တၢ်လီၤကဝီၤလၢတဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ ပုၤကွဲးမၤထီၣ်လၢ တၢ်ဟံးပနီၣ်တၢ်လီၤကဝီၤအကျဲ ဖဲတၢ်ထီၣ်ကွဲးအမုၢ်န့ၣ်အဆၢကတိၤ, စူးကါ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲတၢ်န့ၣ်လီၤဟးထီၣ် ခးကွဲ လၢကျဲလၢ အတၢ်လီၤပလိၣ်ဒီး ပုၤဟ့ၣ် လီၤခးကွဲ အတၢ်ပညိၣ်ဘၣ်	•	•			
တၢ်ကူတၢ်သီးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ် တၢ်ကူသီးတၢ်လၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်စုဆၣ်ခိၣ်တကး, ကသံၣ်မုၤဘျီး, သံးဇီၤကဲဇီၤ, တၢ်ဒုၣ်ဒုၣ်စံးအၢ, တၢ်ဆိၣ်တၢ်ထု တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်စံးကတိၤလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ဟ့ၣ်သးဟ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တူၢ်လီၤအီၤဖဲကွဲးတသ့ဘၣ်. ကွဲးဖဲ တၢ်ကူတၢ်သီး ဒီး နီၣ်ကစၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါ, ကဘျီးပၤ 25	•				
တၢ်စံးတၢ်ကတိၤလၢ အတၢ်ကြးတဘၣ် တၢ်စူးကါ တၢ်စံးတၢ်ကတိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တဲသကိးတၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤတၢ်ကြးတဘၣ် သ့ၣ်တဖၣ်လၢကွဲးအပုၤ	•				
တၢ်တဒိကန့ၣ်/တၢ်တလူၤဟံးမၤထွဲ တၢ်ဟံးသုၣ်ဟံးသး လၢတၢ်မုၢ်လၢကွဲးစံးအီၤတဖၣ် တၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံၢ် လၢကလူၤဟံးမၤထွဲ ကွဲးပုၤမၤတဖၣ် အတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ် ဖဲ တၢ်ဟံးသုၣ်ဟံးသးအခဲအဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢအကကဲထီၣ်တၢ်ဂုၢ်ကီၤလၢ ပုၤကွဲးမၤ အတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် မၤဘၣ်ဒိ အတၢ်မၤလီၤ	•	•	•		
တၢ်တလူၤဟံးမၤထွဲ လီၤတဲစိစိစုာ်/နီၣ်ကစၢ် အဲလဲးတြီနံးပီးလီၤ တၢ်မုၢ်လၢကွဲးစံးတဖၣ် တၢ်တလူၤဟံးမၤထွဲ ကီၢ်ရဲၣ် ကွဲးလီၤကဝီၤအတၢ်မုၢ်လၢကွဲးစံးဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်စူးကါ လီၤတဲစိစိစုာ်တဖၣ် ဒီး နီၣ်ကစၢ်အဲလဲးတြီနံး ပီးလီၤတဖၣ်, လၢအ လီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပုၤဟံးဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ် အတၢ်ခီဆၢ ကွဲး လီၤတဲစိစိစုာ်/PED တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်လၢပုၤကွဲးမၤအဂီၢ်, ကဘျီးပၤ 26	•	•			
တၢ်ဟံးပတုၢ်သီလုၢ်, တၢ်တဟ့ၣ်ခွဲး တၢ်ဟံးပတုၢ်သီလုၢ် လၢတၢ်တဟ့ၣ်ခွဲးအလီၢ် ဖဲကွဲးကရၢၢ်အပုၤ	•				
တၢ်ဃုာ်ကွဲး ဟံးဖဲယီၤဖဲ ဒီး ကွဲးခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် ခံခီလၢကတသ့ၣ်ညါဝဲ ပုၤကွဲးမၤအိၣ်ဖဲလဲၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကွဲးမၤဂီၢ်လီၤလၢ ကထီၣ်ကွဲး မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤ	•	•			တအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးပတုၢ်ကွဲၣ်လၢကွဲးအကျဲ လၢ တၢ်မၤကမၢ် တၢ်ထီၣ်ကွဲးတၢ်ဘျီတဖၣ် အဂီၢ်ဘၣ်, တၢ်ကဘၣ်လၢဟံးမၤထွဲ OPS တၢ်ထီၣ်ကွဲးလံာ်လီၤ

လၢတၢ်မၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃးဒီး တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတလီၤလီၤအဂီၢ်, ကွဲး ကဘျီးပၤ 14, တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ခီဆၢအပတီၢ်, ကွဲး ကဘျီးပၤ 6.
လၢတၢ်ကတိၤအခီပညိၣ်လၢတၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီခံလၢကတိၤ တၢ်ယုၤထံၣ်အီၤလၢဝီၤညါအခီပညိၣ်အပုၤ, စးထီၣ်ဖဲ ကဘျီးပၤ 15 သ့လီၤ.

အပတ် 2 တန်လီမေးစာ တံဒီး တံဒီဆာတဖန်

တန်လီမေးစာတံဒီးအစီအံ
တံမုလ်အီလ၊ ကဘန်
လာပဲ၊ မုတမု OPS ကိုခဲလက်
အိန်ဒီးတံဒီးတံယံ လာကန်
လီမေးစာ တန်လီမေးစာ
လာတံဒီးလီမေးစာဘန်လီ၊
ကိုအပုမေးတံဒီးတဖန် ကယုကျဲ
လာကမဲထီလိလိထီ တန်လီ
လီမေးစာတံ(တဖန်) လာအဖျါ
လာအတုလီတီလ၊ လာက
ဆိန်ထွဲမေးစာတံဟံသးလာ
အဂုလ၊ ကိုမိတကလ၊ အအိန်
လာတံဒီးသးလီဆီတခါ
အမီလ်နုလီလီ.

အပတ် 2 တန်လီမေးစာတံဒီး ပုဟ်ဒီး ပုမေးတံဒီးလီမေးစာတံဒီး မေးစာတံ၊ လာမဲကွဲမုဂု ဒီး လာပုတဝါအပု မုဂု ခံခါလိ၊ ဒီး/မုတမု ပုဟ် ဒုရဲကျဲတံဒီးလီ၊ တန်လီမေးစာတံတဖန် ပညိန်ဝဲလာ ကမေးအီထီ ပုကွဲမိ တံသုတံဘန်တဖန်၊ တံထံတံအဂုလ၊တံမဲလီမေးဒီးအမီခိန်၊ ဒီး တံလဲဒီဖျါ လာအဂုမဲကွဲ ဒ်သီး တံဟ်သုဟ်သး လာအတကြးတဘန်လ၊ ကဆဲးမ၊ အသး မုတမု အကနး အထီတဖန် ကစုလီဝဲအဂီနုလီလီ.

ဘန်သုတံကစုကဲ ကတီမုတံဟ်တု မုလ၊ နီတကစုတံဟ်သုဟ်သးအနုဆုအံအသီ မုတမု မေးအသးတလီလီအမီနုလီ. တံမုမေးကမုတံတဘျးဘျီတမီ, တံတံစာမေးစာတံတံကျဲ ဒ်အမု တန်လီမေးစာ တံဟ်သုဟ်သးတံတံကျဲ (Behavior Intervention Plan - BIP) ကဘန်တံဒီးအိန်ထီအီနုလီလီ.

တန်လီမေးစာတံလ၊ အပတ် 2 တံမေးကမုတံသိတံသီတဖန် ကပုဟ်ဒီး, ဘန်ဆုတံမုတံဟ်ပနီ-

- အပတ် 1 တန်လီမေးစာတံ
- မိပ်/ပုကွဲထွဲတံ တံမေးစာမေးကဲ (မိပ်/ပုကွဲထွဲတံ တံအိန်ဖျိနု မုဝဲ တံမိပ်ပုလ၊တံကဘန် မေးစာမဲလဲလ၊ တံဒီဆာ အပတ် 2 တံဟ်သုဟ်သးလာအတုနုလီလီ)
- ကို မုတမု ပုတဝါ ပုဟ်ကျဲတံ တံဆိန်ထွဲမေးစာ
- တံဆိတလဲ တံဒီးလီမေးစာ မုတမု တံမေးလီ
- တံလဲဟးအိန်သကဲးမဲဟ်
- တံတုပိန်တံသကဲးတံဒီး ကိုသးဂုမိကသုသရံ
- ပုဂုမိပုမေးတံမိ
- တံသိန်လိဟ်နုကျဲ
- တံသကဲး တံကျဲဘန်လီ
- တံဆုအီဆု တံအိန်ဆုအိန်ဆုထံမဲကွဲ
- ကိုပုဂံအလီခံ-တံဒီးတံကျဲ
- တံဟ်တံမေးစာမုကျဲ/တံဟ်တံမေးစာမုပုတဝါ
- တံဟ်သုလီဘျီတံ တံသဘန်ဘန်
- ကိုတံဒီးဂုယံဘန်လီဆီလီမေး
- တံပတုတံဒီးသိလုဒ်ဘး(စ)တံတံလီ
- တံသမဲသမိကွဲကဒါကု နီတကစုတံတံကျဲသုတံတံကျဲ (Individual Educational Plan - IEP)/504 တံတံကျဲ (504 Plan)
- တံဆုအီဆု ပုတဝါ ခပ်စးကရု
- တံစဲခံလ၊ကို
- တံမေးလီတံမဲမုနု (Saturday School)
- ပုကွဲမိ တံမေးလီလိလိထီ စဲတံ (Student Success Center - SSC)/တံဟ်တံဂဲထဲတံလ၊အဂုတကပု (Positive Action Center - PAC)
- တံဘျီဘန်မေးစာတံမဲတံမေးစာတံ လာအသိန်လိ တံဟ်သုဟ်သးလာတံမိန်နုသးလီအီ ဒီး တံဘျီဂုထီ တံရဲလိမုလိ

တန်လီမေးစာတံအပတ်ဒီးတံဒီဆာတဖန်

အပတ် 1 တန်လီမေးစာတံ ပညိန်လာကသိန်လိ တံဟ်သုဟ်သး အဂ၊ တဖန် ဒ်သီးပုကွဲမိတဖန် မေးလီနု ဒီး ဟ်ဖျါထီ တံဟ်သုဟ်သး လာအပုဖျါ, ယုထီဟ်ကဲတံ ဒီး သုဟ်ဒုဒါသုနုလီ၊ ပုမေးတံတဖန် ဘန်တံဟ်ဂုဟ်ဘျီ အီ လာကကဲကျဲစာမေးကွဲ တံသိန်လိအကလု ကလု ဒီး တံမေးလီတံဒီး တံပဆုရဲ ကျဲတံမေးရဲကျဲဒိန်သုတဖန်လီ.	အပတ် 2 တန်လီမေးစာတံဒီး ပုဟ်ဒီး ပုမေးတံဒီးလီမေးစာတံဒီး မေးစာတံ၊ လာမဲကွဲမုဂု ဒီး လာပုတဝါအပုမုဂု ခံခါလိ, ဒီး/မုတမု ပုဟ် ဒုရဲကျဲတံဒီးလီ. တန်လီမေးစာတံတဖန် ပညိန်ဝဲလာ ကမေးအီထီ ပုကွဲမိ တံသုတံဘန်တဖန်, တံထံတံအဂုလ၊တံမဲလီမေးဒီးအမီခိန်, ဒီး တံလဲဒီဖျါ လာအဂုမဲကွဲ ဒ်သီး တံဟ်သုဟ်သး လာအတကြးတဘန်လ၊ ကဆဲးမ၊ အသး မုတမု အကနး အထီတဖန် ကစုလီဝဲအဂီနုလီလီ.
အပတ် 3 တံမေးကမုတံသိတံသီ ကပုဟ်ဒီး တံထုထီကွဲ ပုကွဲမိ လ၊ ကိုနုဆုခိန်ယုလ၊လာကတံမု မုလ၊တံဟ်သုဟ်သးလာအအံအသီအမီ နုလီ. တံမုထုထီဟ်လီတံကလုလ၊ တံဟ်ပတုကတံမု အဆ၊ ကတံနု, တံကဘန်ဟ်ပနီအီတံသုအသု မဲတံယုလီဘျီတံ တံဟ်သုဟ်သးအံဘန်ဘျီဘန်ဒါအါနုလီ. တံမုလိဟ်တု မုမေးအသးတလီလီ နု, တံတံကျဲလ၊တံဆိန်ထွဲမေးစာ အဂီ (အဒီ. တန်လီမေးစာဆိန်ထွဲမေးစာ (Early Intervention Plan), တံတံစာမေးစာပုကွဲမိကရု (Student Assistance Team), မုတမု MTSS-B ထီယု (Tier) II မုတမု ထီယု (Tier) III တန်လီမေးစာတံ, ပုတဝါ တံမေးစာတံထဲတဖန် (Community Resources)) တံကျဲ မဲကဲထီလိ ထီအီနုလီလီ.	အပတ် 4 တံမေးကမုတံသိတံသီ လာကမေးဘန်ဒီ ကိုနုဆုခိန်ယုလ၊ အတံပု ဖျါဒိန်ကလဲနုလီ. တံမေးကမုတံသိတံသီတဖန်အံနု ဘန်သုသု တံကထုထီကွဲပုကွဲမိလ၊ကိုနုဆုခိန်ယုလ၊ မုလ၊ တံဟ်သုဟ်သး အအံ သီအမီနုလီ. တံမေးကမုတံသိတံသီ ဒ်သီးအံနု ကပုဟ်ဒီး တံကဘန်ဆိတလဲတံလီတံကျဲ မုတမု တံဒီးဟးထီကွဲပုကွဲမိ ဆုကွဲအဂ၊ တဖန် မုတမု ဆု တံဒီးတံကျဲ အဂ၊တခါ လာအကဟ်လီအါထီ တံမေး အကျဲအကျဲ လာကသိန်လိ တံဟ်သုဟ်သး လာအကြးတဘန် နုလီလီ.

တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အပတီၢ် 2	အပတီၢ် 1	အပတီၢ် 2	အပတီၢ် 3	အပတီၢ် 4	ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ခိၣ်ဆၢ
တၢ်တဟံၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်စးခဲ၊ လၢတလၢကွဲၣ်အခါး ဒ်ပုၤကွဲၣ်မိ တၢ်ထီၣ်ကွဲၣ်မိလစံၣ် 5008 ဟံၣ်ဖျါဝဲအသီး၊ ကွဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ ကနဲလီၤလီၤမၤစၢၤတၢ် ဖဲတၢ်ထီၣ်ကွဲၣ်အကွဲၣ်အဂီၢ် ဖျါလၢ အိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ယီၣ် မ့တမ့ၢ် ဖျါလၢ ကမၤတၢ်တၢ် ပုၤကွဲၣ်မိအတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်တၢ်ဖဲကွဲၣ်ဆူညါန့ၣ်လီၤ	•	•			တအိၣ်ဒီး တၢ်ပံၤတၢ်ကွဲၣ်လၢကွဲၣ်အချၢ လၢ တၢ်မၤကမၢ် တၢ်ထီၣ်ကွဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် အဂီၢ်ဘၣ်၊ တၢ်ကဘၣ်လူၤဟံၣ်မၤထွဲ OPS တၢ်ထီၣ်ကွဲၣ်မိလစံၣ်လီၤ
လုၢ်လၢသကံၢ်ပဝးတဂ့ၢ်တဘၣ်လၢ တၢ်ဒီးသိလုၣ်ဘၢး(စ) တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤလၢသိလုၣ်ဘၢး(စ) အစီခိၣ်လၢအတပူၤဖျဲး၊ တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢကလူၤဟံၣ်ထွဲပုၤနီၣ်သိလုၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤတီၢ်စၢၤမၤစၢၤအတၢ်န့ၣ်ကျဲ တဖၣ်	•	•			
တၢ်နီၣ်သိလုၣ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၤသး တၢ်နီၣ်သိလုၣ်လၢကွဲၣ်ကရၢၢ်အပူၤ လၢတပလီၤသးအပူၤ မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ဒီး တၢ်ပလီၤသးလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ် လၢ ပုၤတဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စုလီၤဒိၣ်ခိၣ်		•			
တၢ်ဘၣ်ကံၤဒီးနီၣ်ခိၣ်အထံအနီၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်အပူၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ကွဲၣ်ကျဲးစးလၢကမၤဘၣ်ကံၤဒီးနီၣ်ခိၣ်အထံအနီၣ်၊ ပုၤယုာ်ဒီး တမ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်၊ တၢ်ထွဲပုၤတၢ်၊ တၢ်တၢ်ကွဲၣ်တၢ်၊ တၢ်ထွဲကွဲၣ်တၢ်၊ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်တမိ တၢ်မၤပြဲၤမၤပြဲၤနီၣ်ခိၣ်အထံအနီၣ်လၢ ပုၤအဂၤတဂၤအစီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူပုၤတဂၤလၢအအိၣ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမၤလၢလီၤ		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွဲၣ်လိာ်၊ လၢအတနးကံၤဆိးဘၣ် တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွဲၣ်လိာ်သး လၢတမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် မၤတၢ်တၢ်ကွဲၣ်န့ၣ်ဆၢခိၣ်ခိၣ်ယၢၤဒိၣ်ခိၣ်မုၢ်မုၢ်၊ ပုၤကွဲၣ် တၢ်မၤတၢ်တၢ် တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွဲၣ်လိာ်အဒၣ်ဝဲ		•	•		
တၢ်စူးကါတမ့ၢ် ခိၣ်ဖျါထၢၣ်၊ ဒီးကွဲၣ်တၢ်(လ) ပီးလီၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤဘျးစဲ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် န့ၣ်လီၤစူးကါ တၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢတဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါ၊ တၢ်မၤဟးဂီၢ်၊ တၢ်မၤန့ၢ် မ့တမ့ၢ် ကျဲးစးလၢကမၤန့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤစူးကါတၢ် လၢတၢ်တဟ့ၣ်အခွဲး၊ တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျါထၢၣ်၊ ဒီးကွဲၣ်တၢ်(လ) ပီးလီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤဘျးစဲတဖၣ် လၢ တၢ်မၤဆူးမၤဆါ မ့တမ့ၢ် မၤပျံၤမၤဖုး မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ် တၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်ပညိၣ်အဂၤတဖၣ်အဂီၢ်တဖၣ်လီၤ *ကွဲၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအစီပညိၣ်လၢလၢပုၤပုၤ လၢဝီၤသိအစီပညိၣ်အပူၤ	•	•	•		တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်ပၤယုာ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ဆူတၢ်ဂီၢ်တၢ်ဖိၣ်၊ တၢ်ဖိတၢ်လံၤ မ့တမ့ၢ် အိၣ်လဲးတြီန့ၢ် တၢ်ဂီၢ် တၢ်ဖိၣ်တဖၣ် တၢ်ဟံၣ်ယုာ်၊ တၢ်ဒိတၢ်ဂီၢ်၊ တၢ်ရဲလီၤ၊ တၢ်ဆူခိၣ်၊ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၣ်လီၤ တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီ၊ တၢ်ဘၣ်ဆူတၢ်ဂီၢ် တၢ်ဖိၣ်၊ တၢ် ကလုာ်ကလီၤ၊ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်တမိ တၢ်ဂီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒိတၢ်ဂီၢ်တဖၣ်လၢတဖိးသဲးစး၊ လၢတၢ်ဆူခိၣ်အီၤလၢ အိၣ်လဲးတြီန့ၢ် ဒုထံၣ်မုၢ်ဂုၤ မ့တမ့ၢ် ကျဲးအဂၤ		•	•		တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢတပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသး တၢ်တပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသး ပုၤယုာ်ဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ်လၢကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤအဂၤ လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ပိာ် ဒီး လၢအိၣ်ဒီးသးအတၢ်သ့ၣ်ညါ (ဒီး တဘျီတခိၣ် လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ) တၢ်ကွဲၣ်ကဟံၣ်ကွဲၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တကန့ၣ်ယုာ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ်အဝဲန့ၣ်၊ လၢအဒုးကဲထီၣ် တၢ်မၤတၢ်တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မုၢ်မုၢ်လီၤ	•	•	•		
တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး လၢတပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသး လၢအမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤ တၢ်တပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသး ပုၤယုာ်ဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ်လၢကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤအဂၤ လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပိာ် ဒီး လၢအိၣ်ဒီးသးအတၢ်သ့ၣ်ညါ (ဒီး တဘျီတခိၣ် လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ) တၢ်ကွဲၣ်ကဟံၣ်ကွဲၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တကန့ၣ်ယုာ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ် အဝဲန့ၣ် လၢအမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤလီၤ		•	•	•	
တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢ ကမၤသကံၢ်တၢ်ဒီး ကွဲၣ်ပုၤဆၢတၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ ပုၤကွဲၣ်မိတဂၤ၊ လၢဘၣ်တၢ်ဆၢခိၣ်တၢ်အီၤဆူညါဆူ ကွဲၣ်တၢ်ပၤတၢ်ဆၢ လၢတၢ်သကံၢ်ပဝးတဂ့ၢ်အဂီၢ်၊ လၢအတလူၤဟံၣ်မၤထွဲဒီးဝဲ ပုၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်န့ၣ်ကျဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ		•	•		
တၢ်စူးကါ ညါသူးညါမိ ဒီး တၢ်ညါးအိၣ်သဝဲ (Vapor) လီပီးလီတဖၣ် လၢကဒုးပုၤယုာ် ပုၤကွဲၣ်မိတဖၣ်လၢ တၢ်ထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်စူးကါဝဲ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးညါသူး၊ တၢ်ညါးအိၣ်သဝဲ (vapor) လီပီးလီတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပနံၣ် လၢ တၢ်ကစူးကါအီၤဒီး တၢ်ကနီၤလီၤ ညါသူး လၢ ကျဲးတကလုာ်လၢလံၤ၊ လၢအပသ့ၣ်စုာ်ကီးဒီး တၢ်စူးကါ တၢ်ညါးအိၣ်သဝဲ (vapor) လီပီးလီ တဖၣ်၊ န့ၣ်ခိၣ်ထံ(န) လၢတၢ်မၤအီၤဖျါ အိၣ်လဲးတြီန့ၢ် တၢ်မၤအကျါအကျဲ မ့တမ့ၢ် န့ၣ်ခိၣ် ထံ(န) ပနံၣ်အဂၤဖဲ တၢ်အိၣ်ဖဲကွဲၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲၣ်ကရၢၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ဖဲ တၢ်မၤကွဲၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ တဖၣ်အခါ ကွဲၣ် ဝီၤသိအစီပညိၣ်၊ ကဘျးပၤ XX	•	•			
တၢ်န့ၣ်လီၤဆူကရၢၢ်ပုၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲ တၢ်ကန့ၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်လၢ ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲၣ်လီၤကဝီၤ တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ် အပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤဖဲ တၢ်မၤ ဝဲ ကွဲၣ်အမူးတဖၣ်လၢ တၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ ဒီး တအိၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်လၢအဖိးသဲးဘၣ်ယး တၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်အါ		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်န့ၣ်လီၤလၢတၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤတဂၤလၢလံၤ ဒ်သီး ကနဲလီၤဆူ ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲၣ်လီၤကဝီၤ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် လၢ တမ့ၢ်ခိၣ်ဖျါ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲးစးလၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ယုာ်အီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဆီလီၤ ဟံၣ်လီၤ အကျဲၤအကျဲၤတခါလၢလံၤ		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်စူးကါ ခဲမရၣ်၊ ဘၢဒ်အိၣ် ပီးလီၤ၊ နီၣ်ကစၢ် ပီးလီၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အဘျးစဲလိာ်သးဒီး ကွဲၣ်ကီၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤ ပုၤဘျးစဲ လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲ၊ လီတစိစိစု မ့တမ့ၢ် ပီးလီၤလၢ မၤနီၣ်မၤယါတၢ် ပုၤကွဲၣ်မိတၢ်စူးကါ ခဲမရၣ်ဘၢဒ်အိၣ် ပီးလီၤတဖၣ်လၢ တအိၣ်ဒီး တၢ်အာၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲးဆိ ဖျါဖျါဖျါလၢကွဲၣ်ခိၣ်န့ၣ်တၢ်တြီအီၤလီၤ	•	•			
တၢ်ရဲၣ်တၢ်စၢၢ်/တၢ်တယူးယီၣ်ဟံၣ်ကဲ တၢ်ကွဲး မ့တမ့ၢ် တၢ်စးကတီၤလၢ အလီၤသးဘၣ်အါ ဒီး/မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ်တလၢ ဘၣ်ဆၢတပုၤယုာ်ဒီးတၢ်မၤအူန့ၢ် မၤတၢ်တၢ်ဘၣ်	•	•			

လၢတၢ်မၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ယးဒီး တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတလီၤလီၤအဂီၢ်၊ ကွဲၣ် ကဘျးပၤ 14, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ယးဒီး တၢ်ခိၣ်ဆၢအပတီၢ်, ကွဲၣ် ကဘျးပၤ 6.
လၢတၢ်ကတီၤအစီပညိၣ်လၢတၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢအဂီၢ် တၢ်ဃုထံၣ်အီၤလၢဝီၤသိအစီပညိၣ်အပူၤ, စးထီၣ်ဖဲ ကဘျးပၤ 15 သ့လီၤ.

အပတ် 3

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဒီး တၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်အစီၤအံၤ
တၢ်တမ့ၢ်လၢအိၣ်လၢ ကဘၣ်
လၢပဲၤ, မ့တမ့ၢ် OPS ကိၣ်လၢ
အိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ် လၢကန့ၣ်
လီၤမၤန့ၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ
လၢတၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဘၣ်လီၤ.
ကိၣ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကယုကျဲ
လၢကမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် တၢ်န့ၣ်
လီၤမၤစၢၤတၢ်(တဖၣ်) လၢအဖျါ
လၢအတုၤလီၤတီၤလၢ လၢက
ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဟံးလၢ
အဂ့ၢ်လၢ ကိၣ်တၢ်လၢ အအိၣ်
လၢတၢ်အိၣ်သးလီၤဆိတခါ
အစီၤလၢန့ၣ်လီၤ.

အပတ် 3 တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ် ပုၤကိၣ်ဖိ လၢ ကိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဃၢၤလၢကတီၢ်ဖျါ မ့ၢ်လၢ
တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအအိၣ်အသိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢ, တၢ်ဟံးပတုၢ်ကတီၢ်ဖျါ
အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟံးပနီၣ်အိၣ်တသ့ဖဲအသ့ ဖဲတၢ်ဃုာ်လီၤဘၣ်ဘၣ်
တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးအံၤဘၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ဒါအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်လိၣ်ဟံးပတုၢ် မ့ၢ်မၤဝဲမၤကွၢ်အသးန့ၣ်, တၢ်ကြးဒုးအိၣ်ထီၣ်
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Behavior Intervention Plan),
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤပုၤကိၣ်ဖိကရူၢ် (Student Assistance Team)) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်လၢ အပတ် 3 တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် ကပၣ်ဃုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဟံးပနီၣ်-

- တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ် လၢ အပူၤကွၢ်အပတ်ခဲလၢ
- မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်) တၢ်မၤဃုာ်မၤသးကိး [တၢ်ကလိၣ်ဘၣ် မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်)
တၢ်အိၣ်ဖျါ ဖဲတၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ-ကဒါကွၢ် လၢတၢ်ဟံးပတုၢ်]
- တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (တၢ်န့ၣ်လီၤ ကျဲၤစၢၤ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Behavior Intervention Plan),
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤပုၤကိၣ်ဖိကရူၢ် (Student Assistance Team))
- တၢ်သမံးမိး တၢ်စူးကါကသံၣ်မူဘၣ်ဒီး
- တၢ်တၢ်ပီၣ်တဲသးကိးတၢ်ဒီး ပုၤစဲၣ်နီၤလီၤဆီ လၢတၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး
- တၢ်မၤန့ၣ်ကဒါကွၢ်ဒုးဒုး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (Credit recovery program)
- တၢ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိး
- တၢ်ဘၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကွၢ် တၢ်ဖိးတၢ်မၤ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး ကိၣ် ဒီး ပုၤတဝၢ တၢ်မၤစၢၤ
- တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိးဒီး ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ (ဒ်လိၣ်ဘၣ်အသိး)

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်အပတ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢတဖၣ်

အပတ် 1 တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ် ပညိၣ်လၢကသိၣ်လိ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး အဂၢၤ တဖၣ် ဒ်သိးပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် မၤလိန့ၣ် ဒီး ဟံးဖျါထီၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအပူၤဖျါ, ယုးယီၣ်ဟံးကဲတၢ်ဒီး သ့ဟံးမူဒါသ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ အိၣ် လၢကကုၢ်ကျဲၤစးမၤကွၢ် တၢ်သိၣ်လိအကလုာ် ကလုာ် ဒီး တၢ်မၤလိတီၤဒီး တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ် ကျဲၤတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.	အပတ် 2 တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ညီၣ်န့ၣ် ပၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤတၢ်, လၢဖဲကိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒီး လၢပုၤတဝၢအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၢ် ခံခါလိာ်, ဒီး/မ့တမ့ၢ် ပုၤပၤ ဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ် ပညိၣ်ဝဲလၢ ကမၤအါထီၣ် ပုၤကိၣ်ဖိတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, တၢ်ထံၣ်တၢ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးအစီၤခိၣ်, ဒီး တၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါ လၢအဂ့ၢ်ဖဲကိၣ် ဒ်သိး တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအတကြးတဘၣ်လၢ ကဆဲးမၤ အသး မ့တမ့ၢ် အကနး အါထီၣ်တဖၣ် ကစ့ၤလီၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
အပတ် 3 တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ် ပုၤကိၣ်ဖိ လၢ ကိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဃၢၤလၢကတီၢ်ဖျါ မ့ၢ်လၢတၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအအိၣ်အသိၣ် အသိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢ, တၢ်ဟံးပတုၢ်ကတီၢ်ဖျါ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟံးပနီၣ်အိၣ်တသ့ဖဲအသ့ ဖဲတၢ်ဃုာ်လီၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးအံၤ ဘၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ဒါအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်လိၣ်ဟံးပတုၢ် မ့ၢ်မၤအသး တၢ်လိၤလိၤန့ၣ်, တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ အဂီၢ် (အဒိ. တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ ဆိတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Early Intervention Plan), တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤပုၤကိၣ်ဖိကရူၢ် (Student Assistance Team), မ့တမ့ၢ် MTSS-B ထီၤယၢ် (Tier) II မ့တမ့ၢ် ထီၤယၢ် (Tier) III တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်, ပုၤတဝၢ တၢ်မၤစၢၤဂံၢ်ထံးတဖၣ် (Community Resources)) တၢ်ကြးမၤကဲထီၣ် လိၣ် ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.	အပတ် 4 တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢကမၤဘၣ်ဒီး ကိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဃၢၤ အတၢ်ပူၤ ဖျါဒီးဒိၣ်ဒိၣ်ကလိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကထုးထီၣ်ကွၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢကိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဃၢၤ မ့ၢ်လၢ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး အအိၣ်အသိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒ်သိးအံၤန့ၣ် ကပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဆိတဲတဲတၢ်လိၤတၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒုးထီၣ်ကွၢ်ပုၤကိၣ်ဖိ ဆုၢ်ကိၣ်အဂၢၤ တဖျါ မ့တမ့ၢ် ဆု တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အဂၢၤတခါ လၢအကဟ့ၣ်လီၤအါထီၣ် တၢ်မၤ အကျိၤအကျိၤ လၢကသိၣ်လိ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ အပတီၢ် 3	အပတီၢ် 1	အပတီၢ် 2	အပတီၢ် 3	အပတီၢ် 4	ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ခီဆါ
တၢ်မၤအၢတပျၢၣ်တၢ်ပျီၤ, တအိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်ကဲးကျဲးစးလၢကမၤဘၣ်ဒိပုၤအၢတၢ်တၢ်, ပုၤဃုာ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိ, လၢတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၣ်ဂ့ၤအပူၤ ဒီး လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ တၢ်စူးကါ ဂံၢ်ဘါ လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ်လၢပုၤအၢတၢ်တၢ်အဂီၢ် လၢအိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အပီၤလၢဘူးကမၤဘၣ်ဒိဆါ		•	•	•	
တၢ်မၤန့ၢ်မၤဃၣ်တၢ် တၢ်ကွဲး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအဒိလၢအမၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ဟံၣ်လီၤသးအပူၤ တမံၤလၢလၢ, တၢ်စူးကါအိၣ်လဲၤတြီန့ၢ်တဘျီလိာ်ဘၣ်စး, တၢ်ခီဆါလၢနီၢ်ခီမိၢ်ပုၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒုးန့ၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢကမၤတၢ်တၢ်/မၤဘၣ်ဒိဆါပုၤကွဲးတၢ်တၢ် မ့တမ့ၢ် အါဂၤ ဒီး ပုၤဃုာ်ဒီး ဂံၢ်ဘါတထံးတုၤသီး		•	•	•	OPS တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ် ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ တၢ်မၤအကျိၤအကျိၤတဖၣ် ကတိၤထွဲထီၣ်အခံ, ဒ်အကျိၤဝဲဘၣ်ဝဲအသီး
တၢ်မၤဟးဂီၤကွဲး, ပုၤမၤတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤကွဲးဖိ အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤသးသပုၤကတၢ် မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်တပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးအပူၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ကဲးကျဲးစး လၢကမၤဟးကွဲးတၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ		•	•		တၢ်ကယုစုအိၣ်လိး, တၢ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ်အခံ အဂၢၤတဖၣ်ကမၤအသး မဲတမံၤမ့ၢ်တယုစုအိၣ်လိး
တၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်မူၤဘျီ, တၢ်မူၤကသံၣ်မူၤဘျီ, ကသံၣ်ကသီ, တၢ်ထံတၢ်နီၤလၢ အပၣ်ဒီးသးတဖၣ်, ကသံၣ်မူၤဘျီလၢတၢ်ဖိၣ်ဃးဃာ် အီၤ မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်မူၤဘျီအတုးအယီၤ မ့တမ့ၢ် ကဲးကျဲးစးကသီလၢ အဆိတလဲ တၢ်သးဂၤ အဂၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ် ဝီၤသျှအိၣ်ပညီ, ကဘျီးပၤ 18	•	•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၤတမ့ၢ်တတီၤလၢအထီၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢတၢ်သ့ၣ်ညါဂ့ၤအပူၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်တပလီၢ်သးအပူၤ တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၤတမ့ၢ်တတီၤလၢ အထီၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ, လၢတၢ်ကွဲး, တၢ်စးကတိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးကျဲးလၢ အမၤဘၣ်ဒိ ပုၤမၤတၢ်ဖိ အသးသ့ၣ်လၢကမၤ မ့တမ့ၢ် လၢအကဒုးကဲထီၣ် တၢ်တၢ်တၢ်လၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိ ကမၤဝဲမ့ၢ်လၢအလီၤဘၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်		•	•	•	
တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးကွဲး, နးနးကလိာ် တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးကွဲးလၢအကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်တၢ်တၢ် ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤကွဲးတဘျီဂၤ ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်အစၢလၢအကဲထီၣ်လၢ တၢ်ကဆဲးအ့ၣ်လိာ်ဆိးကွဲးလိာ်သးလီၤ ကွၢ် ဝီၤသျှအိၣ်ပညီ, ကဘျီးပၤ 19			•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်မၤအနုပယုတၢ် နီၢ်ခီကွဲးဂီၤ, တၢ်စးကတိၤ, တၢ်ဂီၤတၢ်ဖိ, အိၣ်လဲၤတြီန့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးတမံၤ လၢလၢ ဘၣ်သ့ၣ်ညါကဘၣ်ထွဲ, ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ပုၤတၢ်အနီၢ်ခီ ကွဲးဂီၤတလၢပုၤ, တၢ်ကမ့ၢ်ခွဲၣ်, ကလုာ်ခွဲၣ်, ဖဲးဘၣ်အလွဲၣ်, ထံကီၢ်လၢအဟံၣ်, မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးအတၢ်မၤတၢ်, တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်သး, သးန့ၣ်, တၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆိတၢ်ဆိတၢ်အိၣ်သး ကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်သး တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး, တၢ်ထီၣ်ခွဲၣ်လိာ်သး မ့တမ့ၢ် ထီၣ်ဒါ ကွဲးအနုဆၢၣ်ခိၣ်ဃာ် ကွၢ် ဝီၤသျှအိၣ်ပညီ, ကဘျီးပၤ 19		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤအနုပယု မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤအနုပယု ပုၤဃုာ်ဒီး တၢ်ကွဲး, တၢ်စးကတိၤ မ့တမ့ၢ် နီၢ်ခီကွဲးဂီၤ တၢ်ဟးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်တတၢ်လိာ်မ့ၢ် အီၤ လၢအဒုးသးန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး, ပုၤဃုာ်စုၢ်ကီးဒီး မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးအတၢ်မၤတၢ် ဒီး တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်ဘၣ် သးလၢအဒုးကဲထီၣ် တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး, တၢ်ထီၣ်ခွဲၣ်လိာ်သး မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်ခွဲၣ်ဒါ ကွဲးအနု ဆၢၣ်ခိၣ်ဃာ် ကွၢ် ဝီၤသျှအိၣ်ပညီ, ကဘျီးပၤ 19		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ် OPS Title IX ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်
တၢ်ဒိသ့ၣ်ဟံၣ်သးတၢ်ကွဲးတဘျီလၢ ကမ့ၢ်အမံၤညါ တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်အီၤလၢ Nebraska တၢ်သိၣ်တၢ်သီ 28-806 ပုၤကွဲး တၢ်မၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤန့ၣ် ကကျိၢ်ဘၢထဲဒုၣ်လၢ ပုၤကွဲးတဖၣ်လၢ အသးန့ၣ်အစ့ၤကတၢ်အိၣ် 12 န့ၣ်အဂီၢ်လီၤ ပုၤကွဲးတဖၣ်လၢအသးအိၣ် 12 န့ၣ်အဖီလၢ, တၢ်မၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂၤ ကဘၣ်တၢ်ကျိၢ်ဘၢအီၤလီၤ ကွၢ် ဝီၤသျှအိၣ်ပညီ, ကဘျီးပၤ 19		•	•	•	
တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးစးမၤတၢ်လၢ ကဟ့ၣ်တၢ်ဘျီ တၢ်ဖိတၢ်လံၤ	•	•	•		တၢ်ကယုစုအိၣ်လိး, တၢ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ်အခံ အဂၢၤတဖၣ်ကမၤအသး မဲတမံၤမ့ၢ်တယုစုအိၣ်လိး
တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး မ့တမ့ၢ် တၢ်ပျဲၤတၢ်ဖုး တၢ်စူးကါ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးလၢကမၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, တၢ်စူးကါဂံၢ်ဘါ, တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်ဒ်န့ၣ်သီး လၢကျဲၤ လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်မၤတၢ်တၢ်ကွဲးတပညိၣ်တဖၣ် ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးတဖၣ်အံၤ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး, တၢ်ကတိၤ, တၢ်ကွဲး ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ခီဆါလၢနီၢ်ခီမိၢ်ပုၤလီၤ		•	•	•	တၢ်မၤတၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး တၢ်သမံသမံး
တၢ်ဟးတၢ်ဂဲၤလၢ တဖၣ်သဲးစး တၢ်မၤတၢ်ဟးတၢ်ဂဲၤ တမံၤလၢလၢ တၢ်တြီအီၤခီဖျါ ကီၢ်ခဲၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲၣ်ဒုၣ်ကီၢ်စၢဖျါ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တဖၣ်ဘၣ်တၢ်လၢ တၢ်တြီအီၤ လီၤလီၤဆိဆိ ခီဖျါ ပုၤကွဲး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီ. လၢကဘၣ်လူၤမၤထွဲတခါအံၤဘၣ် ဒီး ဒုးကဲထီၣ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ် သုလၢ ကွဲးဆၢၣ်ခိၣ်ဃာ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်တၢ် ကွဲးတပညိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ

လၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၢ်ဘၢသးဒီး တၢ်မၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီတလီၤလီၤအဂီၢ်, ကွၢ် ကဘျီးပၤ 14, တၢ်ဂံၢ်တၢ်ကျိၢ်ဘၢသးဒီး တၢ်ခီဆါအပတီၢ်, ကွၢ် ကဘျီးပၤ 6.
လၢတၢ်ကတိၤအိၣ်ပညီလၢတၢ်မၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢအဂီၢ် တၢ်ဃုထံၣ်အီၤလၢဝီၤသျှအိၣ်ပညီအပူၤ, စးထီၣ်မဲ ကဘျီးပၤ 15 သုလီၤ.

တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အပတီၢ် 4	အပတီၢ် 1	အပတီၢ် 2	အပတီၢ် 3	အပတီၢ် 4	ပှၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ဒိဆၢတဖၣ်
တၢ်ဒွဲၣ်အူတၢ် တၢ်ဟံၣ်လီၤတၢ်ပညိၣ်ဃါမနၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ် ဖဲ မ့တမ့ၢ် လၢကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် အဖီခိၣ်		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ ရဲၣ်ကျဲၤမၤ တၢ်မၤပျံၤမၤဖး တၢ်သမံသမိး
တၢ်မၤဆူမၤဆါနီၢ်ခိၣ်ပှၤ တၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး (တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ) တၢ်မၤဆူမၤဆါ ပှၤအဂၤတဂၤ, ပၣ်ဃုာ်ဒီး ပှၤမၤတၢ်ဖိ, ဖဲပှၤကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ လၢတၢ်စူးကါဂံၢ်ဘါ လၢအမၤဆူမၤဆါ မၤဆါပှၤ			•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်နီၤလီၤ တၢ်ဆါ, တၢ်ရၤလီၤ, ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ, မ့တမ့ၢ် ကွဲးစးမၤတၢ်လၢကရၤလီၤ တၢ်ထံတၢ်နီၤလီၤအပတီၢ်ဒီးသးတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် ကသိၣ်မူဘျီလၢတၢ်တြီအိၣ်/တၢ်တြီလၢတၢ်ကမၤဒီးဟံၣ်ထွဲအိၣ်			•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်လၢတမ့ၢ်တတီၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤတၢ်တၢ်အအာသီသီလၢကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ် ဃါ ၃/မ့တမ့ၢ် ဒုးလီၤဘၣ်ပှၤကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ ဒီးမ့တမ့ၢ် မၤသိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်		•	•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ
ကျိတၢ်စုကဝဲၤ သ့ၣ်ညါဒီးဟံၣ်လီၤအသးဃါမနၤ လၢကအိၣ်ဒီး, စူးကါ မ့တမ့ၢ် ရၤလီၤကျိတၢ်စုကဝဲၤ ဒ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢ 18 U.S. ခိး(ဒ) တၢ်သိၣ်တၢ်သီနီၢ်ဂံၢ် 921 ကွၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်ဃးဒီးကျိတၢ်စုကဝဲၤ လၢ ဝီၢ်ဩအိၣ်ပညိၣ်, ကဘျးပၤ 20					ဖဲဒ်ရဲၣ်သဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတခါ စုၣ်စုဟံၣ်ဖျါဝဲအသိး, တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ် လၢကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ အဂီၢ်, တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ ရဲၣ်ကျဲၤမၤ တၢ်မၤပျံၤမၤဖး တၢ်သမံသမိး
တၢ်မၤဆူမၤဆါ လၢမုၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးတကပၤ တၢ်မၤဆူမၤဆါ လၢမုၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးတကပၤ လၢအခိၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် ခံပတီၢ်တပတီၢ် ဒ် တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢ Nebraska သဲးစး တၢ်သိၣ်တၢ်သီ 28-319 တုၤ 28-320.01 ကွၢ် ဝီၢ်ဩအိၣ်ပညိၣ်, ကဘျးပၤ XX				•	တၢ်ကမၤ တၢ်ဆီတလဲတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤ လၢ အယံၤဒီး ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ/တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဆူ OPS Title IX ပှၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်
တၢ်စုကဝဲၤ (တမ့ၢ်ကျိတၢ်စုကဝဲၤဘၣ်) သ့ၣ်ညါဒီးဟံၣ်လီၤအသးဃါမနၤ လၢကအိၣ်ဒီး, ဖီၣ်, ရၤလီၤ, မ့တမ့ၢ် စူးကါ ဒီ မ့တမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲၤလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ် တမံၤလၢလၢ ကွၢ် ဝီၢ်ဩအိၣ်ပညိၣ်, ကဘျးပၤ 21, လၢတၢ်ကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤတၢ်အိၣ်ပညိၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်စုကဝဲၤ			•	•	တၢ်ကဆဲးကျဲၤ ပၤကီၢ်ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ ရဲၣ်ကျဲၤမၤ တၢ်မၤပျံၤမၤဖး တၢ်သမံသမိး

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဒိဆၢအပတီၢ်အဂီၢ်, ကွၢ် ကဘျးပၤ 6.

တၢ်ကတိၤအိၣ်ပညိၣ် အလၢအပှၤ လၢတၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢ်အဂီၢ် တၢ်ဃုာ်ထံၣ်အီၤလၢ ဝီၢ်ဩအိၣ်ပညိၣ်, စးထီၣ်လၢ ကဘျးပၤ 15.

တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ တလီၢ်လီၢ်

ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဖဲအပတီၢ်တပတီၢ်လၢလၢ, တၢ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဘၣ်ဃးဒီး ပှၤကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ တၢ်သိၣ် တၢ်သီ
တခါဃီ, မ့တမ့ၢ် လီၤကံလိာ်သး, တဘျးဘျီ ဖဲတၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်မၤလိာ်န့ၣ်တနံၣ်ဃီ အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်မၤအသးဒ်သိးအံၤအပှၤ
တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ် တၢ်သီတလီၢ်လီၢ်န့ၣ်တၢ်ကဟံပနီၣ်အါထီၣ်အီၤဒ် တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ခံပတီၢ်တပတီၢ် အသိးလီၤ. တၢ်မၤ
ကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတလီၢ်လီၢ် န့ၣ် တၢ်တစူးကါအီၤဒ် တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အခိၣ်ထံးတပတီၢ် မ့တမ့ၢ် ထဲတခါဒီးအသိးဘၣ်.
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်မၤကမၢ် တၢ်တလီၢ်လီၢ် အံၤ ကဘၣ်တၢ်ဒိဆၢအီၤလၢအပတီၢ်ထီထီၣ် အါန့ၣ်ဒီး တၢ်ဒုးန့ၣ် ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢ
ပှၤကွဲးစးဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤသးဃါမနၤ အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွ၊ လၢအတးအါအါဘၣ်

တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သးလၢ၊ အတမၤဘၣ်ဒ်ဘၣ်သး မ့တမ့ၢ် မၤတၢ်တၢ်တၢ် ကို န့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤဒ်ခိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်၊ မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သးအံၤပတၢ်ဒ်ဘၣ် ဒ်ဘၣ်ဒီး၊ တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သး တကလၢ်လၢ်လၢ် လၢအနး မ့တမ့ၢ် တနးကွၢ်ဆိး ဘၣ်သ့တဖၣ်အံၤ၊ တၢ်ကဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ကမၣ် ဒ်ခိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် ဖဲပုၤကိၣ်ဖိလၢအုၣ်လိာ်ဆိးကွ လိာ်အသးတဖၣ် မ့ၢ်တပတုၣ် အဝဲသ့တဖၣ်တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်အသးဖဲ ကိၣ်အပုၤမၤတၢ် ဖိ ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလၢ်လၢအဝဲသ့တဖၣ်တၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်အသးလီၤ.

တၢ်စူးကါကမၣ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ်, ဒီးကွဲးတၢ်(လ) ပိးလီၤ မ့တမ့ၢ် ပုၣ်ဘျးစဲ

တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်, ဒီးကွဲးတၢ်(လ)ပိးလီၤ, လၢတၢ်စူးကါနီၣ်ကစၢ်ပုၣ်ဘျးစဲ မ့တမ့ၢ် လိာ်ကဝီၤပုၣ်ဘျးစဲ မ့တမ့ၢ် လိာ်ကဝီၤ အထၢၣ်နးပုၣ်ဘျးစဲ, မ့တမ့ၢ်ကွဲးဂုၤယၢ်ဘၣ်လီၤဆီ, ဒီး တမ့ၢ်တၢ်စူးကါယၢ်ဘၣ်, ဒီးကဘၣ်ဖိးမဲလိာ်သးဒီး ဒီး ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ Omaha ကမုၢ် ကို အတၢ်ပညိၣ်တၢ်နီၣ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်စူးကါ တမံၤလၢ်လၢ် တဘၣ်လိာ်ဖိးမဲလိာ်သး ဒီးတၢ်ပညိၣ်သ့တဖၣ်အံၤန့ၣ် တၢ်တြီၤယၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တဖၣ် ဒီး ပုၣ်ဘျးစဲလၢ အဘၣ်ထွဲဝဲလၢ, တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိး တၢ်သ့တဖၣ်တဖၣ်, တၢ်ပၤယၢ်ဒုထၢၣ် ဒီး ပိးလီၤလၢ အဆၢအီၤတၢ်, စဲးစဲကျိးတဖၣ်, စဲးစဲကဲ(န)တၢ်တဖၣ်, တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သးအဂၤ တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပိးလီၤအကွအစိတဖၣ် (တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤဒ်အမ့ၢ် "ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤ") လၢမုၢ်ကိၣ်နီၣ်ကွၢ်လိာ်ကဝီၤအတၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်နီၣ်ကွၢ်လိာ်ကဝီၤ အိၣ်ဒီးန့ၣ်ယၢ်အလၢအပုၤလၢ ကယဆၢဝဲ ကိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့တဖၣ်အံၤဒီး ပုၤကိၣ်ဖိသ့တဖၣ် တၢ်တြးဆိကမိၣ်လၢ အဝဲသ့တဖၣ်အနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသ့တဖၣ်အတၢ်စူးကါဝဲ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤ တဖၣ်ဘၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ကိၣ်နီၣ်ကွၢ်လိာ်ကဝီၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢ ကိၣ်မၤ တၢ်ယုထီၣ် သ့ၣ်ညါဒီးတၢ်သမဲသမဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢသ့အမ့ၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယုထီၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ညါ ဒီးတၢ်သမဲ သမဲတဖၣ်အံၤ ပုၣ်ဃုာ်ဒီး ဘၣ်ဆၢတမ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် အိၣ်လဲးတြီၤနး အမ့ၢ်(လ), တၢ်န့ၣ်လီၤ စူးကါအထၢၣ်နး, တၢ်န့ၣ်လီၤစူးကါ ပုၣ်ဘျးစဲ, တၢ်ဟံၣ်ကိၣ်ယၢ်လံၤတြီၤ ဒီး တၢ်ဆၢအီၤ, ဒီး တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်လၢနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ် တမံၤလၢ်လၢ, တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိး ဒီး တၢ်ပၤယၢ် ဒုထၢၣ်ပိးလီၤတဖၣ် လၢတၢ်စူးကါအီၤလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်အံၤ န့ၣ်လီၤ. ပိးလီၤသ့တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲပိးလီၤလၢ အဘျးစဲဒီး ကိၣ်နီၣ်ကွၢ်လိာ်ကဝီၤပုၣ်ဘျးစဲဒီး, တၢ်သ့တဖၣ်အံၤ ကအိၣ်ဝဲဒ်လၢ တၢ်စူးကါလၢတၢ်ကွၢ်လိာ်သ့အပတၢ်ဖိလဲစံၣ် အဖီလၢ ဃုာ်စ့ကိးဒီး BYOD (ဟံၣ်စီ နီၣ်ကစၢ်ပိးလီၤဒ်ဝဲ) တၢ်နီၣ်ကွၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒီးဖျိ BYOD ကိုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိသ့တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဒီးမ့ၢ်လၢ တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူ အဝဲသ့တဖၣ်အနီၣ်ကစၢ်မဲၤစရိ, လၢအဝဲသ့တဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်လၢ ကိၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်အဆၢန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိသ့တဖၣ် ကဘၣ်ဟံၣ်မ့ၢ် ဘၣ်ဃး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးသ့တဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အလံၤတြီၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ အဝဲသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢ အစူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤ ဒ်သီး ကန့ၣ်လီၤစူးကါ အထၢၣ်နး, ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်ခိၣ်ဖျူထၢၣ်ပုၣ်ဘျးစဲသ့တဖၣ် န့ၣ်လီၤစူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိးဆုပုၤလၢအအိၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ချ့ဒ်ဘၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤယဲၤသ့လၢအအိၣ်လၢ အထၢၣ်နးအဖီခိၣ်သ့တဖၣ် ပုၣ်ဃုာ်ဝဲဒီး တၢ်လၢတဖိး သဲစး, တၢ်တၢ်တြးတဘၣ်, တၢ်ကတိၤဟးဂီၤတၢ်, တၢ်တမ့ၢ်တတီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့တဖၣ်လၢ တဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. Omaha ကမုၢ်ကို တဟ့ၣ် တၢ်ပျဲလၢ ပုၤကိၣ်ဖိသ့တဖၣ် ကန့ၣ်လီၤဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်သ့တဖၣ်လၢတဘၣ်ဘျး ဘၣ်ဒ်ဒီး တၢ်အံၤပၤယၢ်ဝဲ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်ဒ်ပုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိး (software) လၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဒ်သီး ကတြီၤယၢ် ပုၤကိၣ်ဖိ န့ၣ်လီၤစူးကါတၢ်ဖိတၢ်လံၤ ဒ်သီးအံၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. Omaha ကမုၢ်ကိုတဖၣ် သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ တၢ်အံၤ ပၤယၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးလၢ အအိၣ်လၢ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် တၢ်မၤအကျိးအကျိး အဂၤ တဖၣ် တသ့ဘၣ်ဒီး ဘၣ်သ့တဖၣ် တြီၤယၢ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိး ဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ တဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒ်သ့တဖၣ်အံၤ လၢနီၣ်ကစၢ်တသ့စ့ၢ်ကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိ ခဲလၢ် အတၢ်စူးကါ အထၢၣ်နးသ့တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကကွၢ်စ့ၢ်ကိးကယၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ မိၢ်ပၤ(တဖၣ်)/ပုၤကိၣ်ထွဲ(တဖၣ်) အမ့ၢ်ခိၣ်သ့လၢကစးထီၣ်ဒီးလုၤဟံၣ်မ့ၢ်ထွဲ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်သ့တဖၣ်လၢ အဝဲသ့တဖၣ်အပုၤကိၣ်ဖိ ကြးလုၤဟံၣ်ထွဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဆီၣ်ထွဲဝဲ မိၢ်ပၤ(တဖၣ်)/ပုၤကိၣ်ထွဲ(တဖၣ်) အဂီၢ် Omaha ကမုၢ်ကိုတဖၣ် ကမၤလီၤတၢ် တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အတီၤဟတီၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်ဆီလီၤဟတီၤလီၤအီၤဒ်လၢအသီးန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိ မ့ၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် မ့တမ့ၢ် အထၢၣ်နး တၢ်တြးတဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဟံးဂ့ၢ်ပီၤ ပုၤကိၣ်ဖိ တဖၣ်လၢအမၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အသီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်စူး ကါခိၣ်ဖျူထၢၣ်တဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒ်န့ၣ် တၢ်ကဟံးဂ့ၢ်အီၤဒ်အမ့ၢ်-

- တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်, တၢ်ဒုးန့ၣ်, တၢ်န့ၣ်လီၤမၤန့ၢ်, တၢ်ရဲၣ်လီၤ, တၢ်ဒီးန့ၣ်, တၢ်ခီလဲလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၣ်လီၤဝဲ တၢ်ကွဲး, တၢ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကလုၢ်သ့တဖၣ်လၢ တဘၣ်ဘျး ဘၣ်ဒ်, ဘၣ်အဘၣ်သီ, ပုၤအိၣ်ကလုၢ်ဒ်သ့, တၢ်ဟံးဖနီၤဖန့ၣ်ခါသ့ၣ်ထံး, တၢ်တဲဆဲလၢ အပတၢ်တအိၣ်, တၢ်ကတိၤဟးဂီၤ, တၢ်တဖိးသဲးစး မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ် တၢ်မၤ ဆါလီၤသး မ့တမ့ၢ် ပုၤအဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤကမၣ် Omaha ကမုၢ်ကိုတဖၣ် အထၢၣ်နး တၢ်ပျဲလၢဖျိး ဖိလဲစံၣ်တဖၣ်လီၤ.
- တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ် လၢကမၤဆါမၤပယွဲ မ့တမ့ၢ် မၤပျဲၤမၤဖုး ပုၤတဂၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤတဖုဖုန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤဟးဂီၤ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်. တၢ်သ့တဖၣ်အံၤ ပုၣ်ဃုာ်ဝဲဒီး **တၢ်ဂ့ၢ်ကျိးစးမၤဒ်သီး ကဆီတလဲ မ့တမ့ၢ် မၤဟးဂီၤ ပုၤအဂၤတဂၤအဘၣ် မ့တမ့ၢ် မ့တမ့ၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် တဘၣ်ယိၣ်လၢ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အတၢ်မၤတၢ်လၢဂ့ၢ်ပုၤ** မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ် ပုၣ်ဘျးစဲ မ့တမ့ၢ် ဒုထၢၣ်လၢအိၣ်လၢအမ့ၢ်သ့တဖၣ် တဘၣ်ဘၣ်ဘၣ် ဘၢ (ပုၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အဘဲရး(စ), time bomb, trojan horse မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢအဒ်သီးဒီးတၢ်သ့တဖၣ်အံၤ), တၢ်တြီၤသဲးကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆီတလဲကွၢ် တၢ်မၤအကျိးအကျိး လံၤတြီၤ မ့တမ့ၢ် ဒုထၢၣ် တမံၤလၢ်လၢ ဒီး တၢ်မၤဟးဂီၤ တၢ်ဖိတၢ်လံၤပိးလီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတၢ်သမဲသမဲလၢ တအိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်ကွဲးဒီး လံၤတြီၤ မ့တမ့ၢ် ဒုထၢၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် တၢ်ကွဲးဒီးကွဲးဆဲးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ. တၢ်အံၤ ပုၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်စူးကါ တၢ်ကွဲးဒီးခိၣ်ဖျူထၢၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိး, တၢ်ဒုတၢ်အူ, တၢ်ဂီၤ, တၢ်ဂီၤမူ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂီၤဃုာ်ဒီး တၢ်ကလုၢ် မ့တမ့ၢ် မံၣ်ဒ်ယၢ် တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်တၢ်မၤလၢကျဲအါဘီလၢတၢ်တဟ့ၣ်အစွဲး ဒီး တၢ်ဒုးကဲ ထီၣ်, တၢ်ဆၢအီၤ, တၢ်ဒီးန့ၣ်, တၢ်ခီလဲလီၤ ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၣ်လီၤတၢ်ကွဲးဒီး သ့တဖၣ်အံၤလၢတၢ်တဟ့ၣ်အစွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကမၣ်တၢ်ကွဲးဒီး ကွဲးဆဲးတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အီၤဒ် တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ဘျးအသီးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်ကွဲးဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤပိးလီၤ လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးဒီးကွဲးဆဲးယၢ်လၢအအိၣ်လၢ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အပုၤ လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ဒီးကိၣ်အတၢ်မၤတဖၣ်အပုၤန့ၣ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်စူးကါလၢ တၢ်တြးတဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤန့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကျိးစးမၤဒ်သီး “တၢ်ကမၤဟးဂီၤခိၣ်ဖျူထၢၣ်” မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤဆူ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်, ခိၣ်ဖျူထၢၣ် ပုၣ်ဘျးစဲ မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ် လံၤတြီၤ မ့တမ့ၢ် ဒုထၢၣ်လၢတၢ်တဟ့ၣ်အစွဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပုၣ်ဃုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၢတမ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်, လၢတၢ်မၤတလၢကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် ဂ့ၢ်ကျိးစးဒ်သီး ကလဲၤခီက တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢတၢ်တြီၤယၢ် မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အစွဲးပုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိးလၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဒ်သီး ကတြီၤ ဒီသ့ဒါ မ့တမ့ၢ် ကွၢ်စ့ၢ်ကိးကယၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤစူးကါ အထၢၣ်နး မ့တမ့ၢ် ပုၣ်ဘျးစဲ သ့တဖၣ်လၢအတၢ်တြးတဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤန့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကျိးစးဒ်သီး ကန့ၣ်လီၤမၤန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်မဲၤစရိ မ့တမ့ၢ် ပုၤအဂၤတဂၤ အလံၤတြီၤလၢတၢ်တဟ့ၣ်အစွဲးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လီၤတၢ်ဂုၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤတၢ်တံၢ်ဝဲ အိၣ်လဲးတြီၤနး အံၤမ့ၢ်(လ) တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်. တၢ်အံၤပုၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤပျိၣ်လဲသးဒ် ပုၤအဂၤ တဂၤ ဖဲတၢ်ဆၢ အိၣ်လဲးတြီၤနး တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်, တၢ်စူးကါ မဲၤလၢအတမ့ၢ်တတီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တယၢ်ထီၣ်မဲၤ, သးန့ၣ်, တၢ်ကမ့ၢ်ခါ မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်သ့ ဒီး တၢ်ဖး, တၢ်တြီၤသဲး, ကွဲးဒီး မ့တမ့ၢ် ဘီဘၣ် ပုၤအဂၤတဂၤလၢ်လၢ အ အိၣ်လဲးတြီၤနး တၢ်ကစီၣ်တဖၣ် လီၤ.
- တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ် ပုၣ်ဘျးစဲဒ်သီး တၢ်ကမၤ ရဲၣ်ကျိး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်သဆၢထီၣ် တၢ်မၤတဖၣ်လၢတဖိးသဲးစး.
- တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ် ပုၣ်ဘျးစဲဒ်သီး တၢ်ကမၤ ရဲၣ်ကျိး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်သဆၢထီၣ် တၢ်စူးကါ ခြဲးဒုးခါလၢ တၢ်တဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤတၢ်ဂုၤတၢ်လီၤ.
- တၢ်စူးကါ ခိၣ်ဖျူထၢၣ် မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဖျူထၢၣ် ပုၣ်ဘျးစဲလၢ **တမ့ၢ်တၢ်မၤလီၤမးဒီး တၢ်ပညိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်** ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဘီဘၣ်ရဲၣ်လီၤ, တၢ်လီၤကွဲးကွဲး(မ)တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် လၢကဆါတၢ်ပုၤတၢ် တၢ်ပညိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ကစူး ကါအီၤလၢ တၢ်မၤလီၤမးဒီးတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်/တၢ်မၤလီၤမးဒီး တၢ်တိာ်ဟံၣ်တဖၣ်, အဂၤ လၢ Omaha ကမုၢ်ကိုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ နီၣ်ကစၢ်နီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ် ဆူပုၤအဂၤတဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဆူ ပုၤအဂၤတဂၤ ဒ်သီးကစူးကါ နီၣ်ကစၢ်မဲၤစရိ.

- လာတိုသွပ်ညါနီဟိုဂျီဂျီဟို တာဆာနာ တာမိတလ်လံလာ တာတြီယာအီလာ Omaha ကမ္ဘာကိုတဖန်ဆွ Omaha ကမ္ဘာကိုတဖန် ခိုင်ဖျူထာပိ ဒီး/မတမ္မာ တာမာအကျါအကျါအပူ ဒီဖျါ အံလဲဒြိုနဲးတံပာယာ မံဒ်ဒယာတံကစီတံ တခါလံလံလီလာ တာသွပ်တဖန်အံ တာဟံပနီဒ်အီဒ်အမ္မာတံလာ တဘဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ၊ ဘဉ်အဘဉ်သီ၊ အံကလုဒ်ဒဲသန့၊ ဟံဖနီဖး မုဉ်ခွဲသွပ်ထံး၊ တာတခါလံအပတီတအိဉ်၊ တာကတီးဟာနီ၊ တာတဖိးသဲစး မတမ္မာ တာလာအဒုးကဲထီဉ် တာမာဘဉ်ဒါခါလံသး မတမ္မာ ပုအကန့ဉ်လီလာ

ဒီးသန့ထီဉ်အသးလာတံကဲထီဉ်သးအဖိဉ်၊ တာကဆဲးကျီး ပာကီပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါ န့ဉ်လီလာ

တာပာယာတံ တာဘဉ်အဘဉ်သီ မတမ္မာ တာဘဉ်ဆွတာဂီတဖိဉ်၊ တာမိတလ်လံ မတမ္မာ အံလဲဒြိုနဲး တာဂီတဖိဉ်တဖန်

ပုကဲဖိသွပ်တဖန် တာတြီအဲသဲသ့လံ **တာဟံ** တာဘဉ်ဆွတာဂီတဖိဉ် မတမ္မာ တာဘဉ်အဘဉ်သီ လံတဖန်၊ မဲးကစူ၊ တာဂီတဖိဉ် မတမ္မာ တာမိတလ်လံလာ အဘဉ်ထွဲတဖန်တကလုဂုတကလုဂုန့ဉ်လီလာ **တာဒီယာတာဂီ၊** တာရုလီ၊ တာဆာနီသီ၊ မတမ္မာ တာနီဟ့ဉ်လီလာ တာလာတဘဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ၊ တာဘဉ်ဆွတာဂီ၊ တာမိဉ်၊ တာတဆဲးတလံ၊ မတမ္မာ တာဂီတဖိဉ် လာတဖိးသဲစးလာ တာမာအီဒီဖျါ တာဆာ၊ အီလာ **အံလဲဒြိုနဲး ဒုထုဉ်** မတမ္မာ (ညါနီတာဂီနီဖးလံ၊ တာကွဲးဆွတာကစီဉ်၊ တာဆာတာကစီဉ်ဖုဉ်ဘဉ်ထွဲမုဉ်ခွဲသွပ်ထံး၊ တာဆာအမ္မာ(လ) ဒီးအဂါ၊ သ့တဖန် ကမ္မာတံ တာမာကမ္မာကွဲးမုဉ်လံ၊ ကီဉ်ဖုဉ် ဒီး/မတမ္မာ **မံဒ်ဒရုဉ်**ကီဉ်ဖုဉ်တံသီဉ် တာသီအဖိဉ် န့ဉ်လီလာ ပုတဂါလံလံလံလံ အဒီယာတာဂီ၊ ရုလီ၊ အဆာနီ မတမ္မာ နီဟ့ဉ်လီလာ တာလာတဘဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ၊ တာဘဉ်ဆွတာဂီတဖိဉ်၊ တာတဆဲးတလံ၊ မတမ္မာ တာဂီတဖိဉ် လာတဖိးသဲစး တဖန်တာကဟ့ဉ်အီတဖိဉ်ညီဉ် ဒ်အလီပလီဉ်ဒီး ကီဉ်ရုဉ်ကီဉ်လံကဝီတဖိဉ်အကျါအကျါ — ဒီး တာကဟံဖျါထီဉ်အီဆူ **ပာကီ**ပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါ ဒီး/မတမ္မာ ကီဉ်ဖုဉ် မတမ္မာ **မံဒ်ဒရုဉ်**ကီဉ်ဖုဉ် တာကရုကရိတဖန်လာ အဘဉ်ထွဲဒီးတာဂီအံ၊ လာအစာ ကမ္မာတံ တာမိဉ်ဒုဃာ၊ တာဟ့ဉ်တာမံဉ်ညီဉ်ဘဉ်ထွဲ ကီဉ်မုဉ် ဒီး တာကဆဲးလီအမံ ဒ်အမ္မာ ပုလာအမာကမ္မာ မုဉ်ခွဲသွပ်ထံးစရီလာ အတာအိဉ်မူဒီတဖိဉ်န့ဉ်လီလာ

တာဟံသွပ်ဟံသး လာတပလီလံသွပ်ပလီလံသး

တာတပလီလံသွပ်ပလီလံသး ပုဃုဒ်ဒီး တာဒီးအိဉ်ထီဉ် တာလီဘဉ်ယံဉ်လာတာမာဘဉ်ဒါ ပုအဂါလာတံတသ့ညါအဂါအကျါ ဒီးလာအိဉ်ဒီးသးအတာသ့ညါ (ဒီး တဘျီတခီဉ် လာတပညီဉ်အပူ) တာကွဲးကဟံကွဲး မတမ္မာ တာတကန့ဉ်ယုဉ်တာဘဉ်ယံဉ်အဲစန့ဉ်၊ လာအစာကဲထီဉ် တာတြီမာတံတံဒိဉ်ဒိဉ်မုဉ်လီလာ

တာဟံသွပ်ဟံသး လာတပလီလံသွပ်ပလီလံသး လာအမာဘဉ်ဒါဘဉ်ထံးပု

တာတပလီလံသွပ်ပလီလံသးတဖန် **ပုဃုဒ်**ဒီး တာဒီးအိဉ်ထီဉ် တာလီဘဉ်ယံဉ်လာတာမာ ဘဉ်ဒါ ပုအဂါလာတံတသ့ညါအဂါအကျါ ဒီးလာအိဉ်ဒီးသးအတာသ့ညါ (ဒီး တဘျီတခီဉ် လာတပညီဉ်အပူ) တာကွဲးကဟံကွဲး မတမ္မာ တာတကန့ဉ်ယုဉ် တာဘဉ်ယံဉ်အဲစန့ဉ် **လာအမာဘဉ်ဒါဘဉ်ထံးဘဉ်ပုတဂါန့ဉ်လီလာ** တာဘဉ်ဒါဘဉ်ထံး လာပုဂါက ကမ္မာတံ **နီဒီဒီမိပုဂါဆူးဆါ၊** တာဆူးတာဆါ၊ မတမ္မာ **နီဒီဒီမိကွဲးဂီဟာနီကွဲး တခါခါန့ဉ်လီလာ**

တာဂုလီလံလာကမာသကီတဒီး ကိုပုယဟဆွတာ ပုမာတဖိ

ပုကဲဖိတဂါ၊ လာဘဉ်တာဆူးအီတုဒ်အီဆူညါဆူ ကိုတံပံတာဆူး လာ တာသကံပဝး တဂုအဂီလံ၊ လာအတလူဟံမာထွဲဒဲစ ပုမာတဖိ တာနီကျဲဘဉ်န့ဉ်လီလာ

ညါသူးညါဖိ ဒီး တာတြီးအိဉ်သံ (Vapor) လီပီးလီတဖန်

လာကဒုးပုဃုဒ် ပုကဲဖိတဖန်လာ တာထံဉ်လာအဲသဲသ့စူးကါဝဲ မတမ္မာ အိဉ်ဒီး ညါသူး၊ တာတြီး အိဉ်သံ (vapor) လီပီးလီတဖန် မတမ္မာ ပနံလာ တာကစူးကါအီဒ်သး တာကနီလီ၊ ညါသူး လာ ကွဲးတကလုလံလံလံ၊ လာအပုဉ်ယုဉ်စူးကီးဒီး တာစူးကါ တာတြီးအိဉ်သံ (vapor) လီပီးလီ တဖန်၊ နံဉ်ခိဉ်ထံ(န) လာတာမာအီဒီဖျါ အံလဲဒြိုနဲး တာမာအကျါအကျါ မတမ္မာ နံဉ်ခိဉ် ထံ(န) ပနံအဂါမဲ တာအိဉ်ဖဲကွဲးတာသ့ဉ်ထီဉ်အပူ၊ မတမ္မာ ကိုကရုအပူ၊ မတမ္မာ မဲ တာမာကွဲးတာဟ့ဉ်တံဂါ တဖန်အခါ— တာတြီ ပုကဲဖိတဖန်စူးကါ ညါသူးမဲ ကို မတမ္မာ ကိုကရုအပူ၊ မတမ္မာ ကိုမာ တာဟ့ဉ်တံဂါတဖန်အခါန့ဉ်လီလာ တာမာတခါအီလီပလီဒီး ကီဉ်ခိဉ်ဒီးတုဉ်တံသီဉ်လံ လာ အတြီ ပုသးစာတဖန် လာကပူ၊ ဒီး စူးကါ ညါသူး ဒီး အလီပလီဝဲဒီး တာနီကျဲလာ အဘဉ်တာဟ့ဉ်အီလာ တာမာပုဉ်မုဉ်အူဝဲကျဲ (Fire Department) န့ဉ်လီလာ

ဝဲသးစူး သ့ညါလာ တာတြီးတာသံလာအမ္မာကသ့ဉ်မူဘျီး လာတမ္မာ ညါသူး တဖန် အစာကမ္မာတံ တာမာကမ္မာတာသီဉ်တာသီလာ အကဲထီဉ်တာဟ့ဉ်တာ ကမ္မာလာ အပတီထီဉ်သ့ဝဲန့ဉ်လီလာ

တာတြီးအိဉ်သံ (Vapor) ပီးလီသ့တဖန် တာထံဉ်လာအဒုးကဲထီဉ် တာမာဘဉ်ဒါ တာဟ့ဉ်ပလီအကျါအကျါဘဉ်သး တာသ့ဉ်ထီဉ်န့ဉ်လီလာ ဝဲသးစူးသ့ညါဘဉ် တာစူးကါ တာတြီးအိဉ်သံ လီပီးလီတဖန်လာ ကိုကရုအပူ၊ အစာကမ္မာတံ တာမာကမ္မာအါထီဉ် တာသီဉ်တာသီတဖန်န့ဉ်လီလာ ကွဲးဘဉ် တာဟ့ဉ်ပလီလာ တမ္မာတတီ၊ ကဘျီးပု XX တက့ဉ်

တာနီလီဆူကရုအပူလာတအိဉ်ဒီးတာပျဲ

တာကနီလီ၊ မတမ္မာ တာနီလီအိဉ်လာ ကီဉ်ရုဉ်ကီဉ်လံကဝီ၊ တာစုလီခိဉ်ခိဉ် အပူ၊ မတမ္မာ တာလီဖဲ တာမာဝဲကွဲးအမ္မာတဖန်လာ တာမာတအိဉ်ဒီး တာဟ့ဉ် တာပျဲ ဒီး တအိဉ်ဒီး တာပညီဉ်လာအမီးသဲစးဘဉ်သး တာနီလီ၊ သ့တဖန်အံ န့ဉ်လီလာ တာကဆဲးကျီး ပာကီပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါန့ဉ်လီလာ

တာနီလီလာတာတဟ့ဉ်တာပျဲ

တာဟ့ဉ်တာပျဲ မတမ္မာ တာဆိဉ်ထွဲမာစာ ပုတဂါလံလံလံ ဒ်သး ကနီလီဆူ ကီဉ်ရုဉ်ကီဉ်လံကဝီ၊ တာသ့ဉ်ထီဉ် လာတမ္မာဒီဖျါ တာနီလီကျဲစာလာ တာဟံပနီဉ် ဃာအီတဖန် မတမ္မာ တာလုလုသ့ဉ်ခါပတာ တာဘဉ်တာတခါဆီလီဟံလီလာ အကျါအကျါတခါလံလံတဖန်အံန့ဉ်လီလာ တာကဆဲးကျီး ပာကီပုဘဉ်မူဘဉ် ဒါန့ဉ်လီလာ

တာစူးကါ ခဲမရုဉ်၊ ဘာဒ်အိဉ် ပီးလီ၊ နီကစာ ပီးလီသ့တဖန်လာ အဘျီးစဲ

လီသးဒီးကွဲး/ကီဉ်ရုဉ်လီကဝီ၊ ပုဘျီးစဲလာတအိဉ်ဒီးတာဟ့ဉ်တာပျဲ၊ လီတစိစိစု မတမ္မာ ပီးလီလာ မာနီမာယါတာ

ပုကဲဖိ တာစူးကါ ခဲမရုဉ်ဘာဒ်အိဉ် ပီးလီတဖန်လာ တအိဉ်ဒီး တာအာလီဟ့ဉ်ခဲဆဲ ဖျါဖျါ ဖျါဖျါလာကွဲးအပူဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖန်အံ၊ တာတြီအီန့ဉ်လီလာ ကိုတအိဉ်ဒီး တာဟံမူဒါ နီတမံလာ နီကစာ လီတစိစိစုတဖန် ဒီး နီကစာ အံလဲဒြိုနဲးတာဆဲးကျီးဆဲးကျါပီးလီ တဖန်လာ တာဟံစိအီဖဲ ကိုကရုအပူဘဉ်န့ဉ်လီလာ ကွဲးစာကီဉ် **နီကစာ လီတစိစိစု/နီကစာ အံလဲဒြိုနဲးပီးလီ တာနီကျဲ**၊ ကဘျီးပု 25 တက့ဉ်

တာရုဉ်တာစာ/တာတယူးယိဉ်ဟံကဲ

တာကွဲး မတမ္မာ တာစဲးကတီးလာ အလီသးဘဉ်အံ ဒီး/မတမ္မာ တမုဉ်တလံ ဘဉ်ဆဉ် တပုဉ်ယုဉ်ဒီး တာမာအနုမာတံတံတဘဉ်

တာမာအာတပျါတပျါ၊ တအိဉ်ဒီး တာဘဉ်ဒါဘဉ်ထံး

လာတိုသွပ်ညါနီဟိုဂျီဂျီဟို အပူ ဒီး လာတပညီဉ်အပူ၊ တာစူးကါ ဂံဘါ ဒီး/မတမ္မာ တာကွဲးစူးစူးသး ကမာဆါ ကိုပုမာတဖိ၊ ပုလာအမာမုဉ်သးမာကလီ၊ ပုအဂါ မတမ္မာ ပုကဲဖိ၊ လာတပညီဉ်အပူ၊ မာဝဲဒ်သး ပုတဂါအံ၊ နာဝဲသ့လာ ကဒီးန့ဉ်ဘဉ် တာဘဉ် ဒါဘဉ်ထံးလာ နီကစာန့ဉ်လီလာ ပုကဲဖိတဂါအံ၊ အတာပညီဉ်အိဉ်ဝဲဒ်လဲန့ဉ် တာသ့ညါ အံ၊ ကသ့လာ အဝဲသ့ အတာကတီးဒီးအတာမဲးတာမာတဖန်န့ဉ်လီလာ

တာမာနုမာယာတာ

တာကွဲး မတမ္မာ တာစဲးကတီး လာတပျါထီဉ်အီ၊ တာစူးကါ အံလဲဒြိုနဲးတဘဉ်လီဘဉ်စး၊ တာခါဆာလာနီဒီမိပုဂါတဖန်၊ မတမ္မာ တာဒီးန့ဉ်တဖန်လာ အအိဉ်ဒီးတာပညီဉ်လာအဒုးအိဉ်ထီဉ် တာမာတံတံ/ တာဘဉ်ဒါဘဉ်ထံးလာပုကဲဖိတဂါ မတမ္မာ အါန့အန့ ဒီး ပုဃုဒ်ဒီး ဂံဘါတထံးတုသီး၊ ကွဲးဖဲ Nebraska တာကွဲးကဒါကွဲး

တာသီဉ်တာသီ (Nebraska Revised Statute) 79-267 (79-2.137) တက့ဉ်၊ တာမာနုမာယာတာလာအဒုးသန့ထီဉ်အသးလာ တာကွဲးဂါတလာပု၊ ကဲမုဉ်ခွဲ၊ ကလုဉ်သ့ဉ်တာလီစာ၊ ဖဲးဘဉ်လွဲ၊ ထံကီလီလာအဟဲဝဲ၊ မုဉ်ခွဲသွပ်ထံး အတာမံတံ၊ တာဒီးန့ဉ်ဟံဖျါထီဉ်မုဉ်ခွဲသွပ်ထံးတာဘဉ်သး သန့ဉ်၊ တာဘျီတဘျီ မတမ္မာ တာဆီဟံဉ်ဆီယဲအပတီအဖိဉ် ပုဃုဒ်ဒီး တာမာကမ္မာ ကမံးတာမိပု (Board) ဖီလစံဉ်တဖန်လာ အတြီ တာဟံဖနီဖး လာတဖိးသဲစး မတမ္မာ တာမာအနုမာတံတံ န့ဉ်လီလာ လာတာကဆိဉ်ထွဲ တာဟံဖနီဖး တာယုထီဉ်တဖန်အဂီ ဝဲသးစူး ဆဲးကျီး တာထံးတုသီးဒီး တာလီဆီလီသး ဝဲဒီး (Office of Equity and Diversity) မဲ 3215 Cumming St., Omaha, NE 68131, (531) 299-0307, မတမ္မာ equityanddiversity@ops.org တက့ဉ်

တၢ်ဒိသဒၢ တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ် - OPS ဖီလစ်ပ် 5415

Omaha ကမ္ဘာ်ကွဲ အတၢ်နီၣ်ကွဲ တၢ်ဂၢ်မိၢ်ပၢ်အကၢ်ဒိၣ်အကျါတခါ မ့ၢ်ပၤ ပၤကွဲဖိတဖၣ် အတၢ်ပူၤဖျဲး၊ အိၣ်ပုၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ် ဒီး ပၤကွဲဖိအတၢ်နီၣ်လၢပၤယၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤယၢ်ဆူၣ်တၢ် ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကမၤလၢပုၤတဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ် ဒီး တၢ်ဖဲး တၢ်မၤတဖၣ်အံၤဒ်သိး တၢ်ကမၤဆူၣ်ထီၣ်ဒီး ဆိၣ်ထွဲၣ် ကွဲတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအဂ့ၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ ကဟ့ၣ်သဆူၣ်ထီၣ် ပၤကွဲဖိတဖၣ်လၢ ကန့ၣ်လီၤမၤသကးတၢ်လၢ တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢအဂ့ၢ် လၢအပုၤယၢ်ဒီး- တၢ်ဒိသဒၢဒီးသး, တၢ်မၤသကးတၢ်, ကရူၢ် အတၢ်မၤ, တၢ်ယုၣ်လီၤကျဲၤတၢ်ဂၢ်ကီၢ် ဒီး နီၣ်ကစၢ်တၢ်ပၤလီၤသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤယၢ်ဆူၣ်တၢ် ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကမၤလၢပုၤတဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ် ဒီး တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ တဖၣ်အံၤဒ်သိး တၢ်ကသုၣ်ညါဟံၣ်ပုၤနီၣ် ဒီး ဒိသဒၢ ပၤကွဲဖိခဲလၢ, ပုၤယုၣ်ဒီး တၢ်ဒိသဒၢ တၢ်မၤနၤမၤယၢ် တၢ်ကသုၣ်ညါသ့ၣ်ပုၤကွဲဖိခဲလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သကးတၢ်ပၤတဖၣ်တၢ်ဘျီးဘၣ်ဒါတဖၣ် ပုၤယုၣ်ဒီး တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ်, တၢ်မၤပုၤမၤဖုး ဒီး တၢ်မၤ အနုၤမၤတၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤနၤမၤယၢ် အိၣ်ပုၤနီၣ် တၢ်ကထီၣ်သးတၢ်လီၤလီၤလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး နီၣ်မိၢ်ပုၤ, တၢ်စံးကတီၢ် မ့ၢ်တၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤနၤမၤယၢ် အိၣ်ပုၤနီၣ် တၢ်ဘျီးဘၣ်ဒါ တၢ်မၤလၢလၢလၢ အကဲထီၣ်သးမဲ ကွဲကရၢ်ပုၤ, ကွဲအသိလုၣ်အပူၤ, လၢအဒီးလဲၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်အၢ်လီၤအီၤလီၤ လၢကွဲစူးကါဝဲဒၣ်လၢကွဲအတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ်နီၣ်ဖျါ ကွဲအပူၤမၤတၢ်ဖိ မ့ၢ်တၢ်မၤ အဘၣ်စး မ့ၢ်တၢ်မၤ ဖဲကွဲဆိၣ်ထွဲ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤ ကွဲဆိၣ်ထွဲ တၢ်လီၤကွဲ အမူးတဖၣ်လီၤ. ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲလီၤကဝီၤ ကကွဲကဒါကွဲ တၢ်ဒိသဒၢ တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ် ဖီလစ်ပ် တနံၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤနၤမၤယၢ်အကွဲအဂီၢ်တဖၣ်

- တၢ်မၤနၤမၤယၢ် လၢနီၣ်မိၢ်ပုၤ - တၢ်တီၢ်, တၢ်ထူ, တၢ်ထုးခိၣ်သ့, တၢ် ဆိၣ်တၢ်, မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ယုၣ်တၢ်အုၣ်လီၤဆိကုလၢနီၣ်မိၢ်ပုၤတမံၤလၢလၢ.
- တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ်လၢတၢ်စံးတၢ်ကတီၢ်- တၢ်ကတီၢ်လီၤလုတၢ်, တၢ်ကံးမံၤ, တၢ်ကွဲၤတလီၤ, မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်သကးတၢ်ပၤအကၢ်တဖၣ်လၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လီၤတၢ် လီၤဆဲးလၢ အကမၤဘၣ်ဒိပုၤအကၢ်အသးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မုၢ်ခွဲသ့ၣ်ထံး တၢ်မၤနၤမၤယၢ် - တၢ်မၤနၤမၤယၢ် သကးတၢ်ပၤတမံၤလၢလၢ, လၢနီၣ်မိၢ်ပုၤမုၢ်ဂုၤ, မ့ၢ်တၢ်မၤ တမံၤနီၣ်မိၢ်ပုၤမုၢ်ဂုၤ, လၢအဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢ မုၢ်ခွဲသ့ၣ်ထံး, ပုၤယုၣ်ဒီး မုၢ်ခွဲသ့ၣ်ထံးအတၢ်မုၢ်တၢ် ဒီး တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် မုၢ်ခွဲသ့ၣ်ထံး တၢ်ဘၣ်သး (ဝဲသးစူး ဟ့ၣ်ကွဲတဲသကးတၢ်ဒီး Title IX ပုၤယၢ်ဆူၣ်ကျဲၤတၢ် လၢ တၢ်ကမၤ တၢ်ဆိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၤ အကျဲၤအကျဲၤလၢအဖိးသဲးစး) အဂီၢ်.
- သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ကွဲကတၢ်ကွဲ တၢ်မၤနၤမၤယၢ် - တၢ်စးထီၣ်ရၢလီၤ တၢ်သိၣ်ဝဲသဲးကလၢ, တၢ်ဘၣ်ပုၤအကၢ်လၢ တဘျီမၤ တၢ်မၤသကးတၢ်ဒီး ပုၤတဂၤဂၤ, တၢ်ကွဲၤတကျဲၤတကျိၣ်တၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်အဒိ အတၢ်အဂၤတဖၣ်လၢ မၤဒ်သိးပုၤတဂၤဂၤတအိၣ်ဒီးတၢ်သကးတၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ကွဲကတၢ်ကွဲအီၤလၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤနၤမၤယၢ်အိၣ်ပုၤလၢအတုၤန့ၣ်အဖိခိၣ် - တၢ်စူးကါ အိၣ်လဲၣ်ထီၣ်ဒီး ပီၤလီၤ တဖၣ်ဒ်အမုၢ် ခိၣ်ဖျါတၢ်, လီၤတဲစိစိစု ဒီး ဖုးကျဲၤ လၢကမၤနၤမၤယၢ် ပုၤအကၢ်နီၣ်ဖျါ ကျဲၤတဖၣ်ဒ်အမုၢ် တၢ်ဟံၣ်ထီၣ် တၢ်ထံၣ်တဖၣ်, တၢ်ဟံၣ်ဖျါ မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ဂီၤလၢ တၢ်ကွဲဖုၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤ ပုၤယဲၤသန့, တၢ်ကွဲဆူၣ်တၢ်ကစီၣ်, တၢ်ကွဲး တၢ်ကစီၣ်ဖုၣ်ကီၢ်တဘျီယီ ဒီး အံၤမုၢ်(လ) လီၤ.

တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျဲၤမိၢ်ပုၤ

Nebraska ကီၢ်စဲၣ် ကရုၤဒးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျီသဲးစး (Nebraska State Legislature) ယုထံၣ်ဒီး ဘီးဘၣ်ရၢလီၤဝဲလၢ

- (a) တၢ်မၤနၤမၤယၢ် မၤတံၢ်တၢ် ကွဲအတၢ်သ့တဘျီ လၢကသိၣ်လိပုၤကွဲဖိတဖၣ်, ဒီး
- (b) တၢ်မၤနၤမၤယၢ် မၤပျဲၤမၤဖုး ကမ္ဘာ် တၢ်ပူၤဖျဲးခီဖျါ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်အိၣ်သးလၢ တၢ်သကးတၢ်ပၤအံၤဒ်သိးအံၤတဖၣ် ကဲထီၣ် တၢ်စုဆူၣ် ဒိၣ်တကးသ့န့ၣ်လီၤ. ဖဲ မ့ၢ်တၢ်မၤ တချုး လၢယုၤလဲ 1 သီ, 2009, ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲလီၤကဝီၤတခါစုၣ်စု ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီး ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျဲၤ ဖီလစ်ပ်ဘၣ်ထွဲ တၢ်ဒိသဒၢ တၢ်မၤနၤမၤယၢ် ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနီၣ်ပၢ်ဆူၣ် ပုၤကွဲဖိခဲလၢန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲလီၤကဝီၤ ကကွဲကဒါကွဲ ဖီလစ်ပ်တခါအံၤ တနံၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဟးဂီၢ် ကွဲ, ပုၤမၤတၢ်ဖိ မ့ၢ်တၢ်မၤ ပုၤကွဲဖိ တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤသးသပုၤကတၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ လၢတၢ်တပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသးအပူၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤ **ဂုၢ်ကျဲးစး** လၢကမၤဟးဂီၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. **ပုၤကွဲဖိတဂၤ** လၢလၢလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်လီၤသးသပုၤကတၢ်လၢ **ကမၤဟးဂီၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ** လၢကျဲၤတဘျီ လၢအမုၢ်တၢ်နီၣ်ကီၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ လၢနီၣ်ကစၢ်အံၤ တၢ်ကဟ့ၣ်အီၤ တၢ်ကမၤန့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၤ(တဖၣ်)/ပုၤကွဲၤထွဲ(တဖၣ်) စုၢ်ကီၢ်ကဘၣ်ဟံးမုၢ်ဒါလၢ

ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲလီၤကဝီၤအအိၣ်လၢ တၢ်ဖိတၢ်လံၤဘၣ်ထွဲခဲလၢဒီး ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲလီၤကဝီၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ဒီးလဲလီၤပုၤကွဲဖိ ဖဲတၢ်ကဟ့ၣ်ဆူၣ် ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲလီၤကဝီၤအေၢ် မုၢ်ဟးဂီၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကလိၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်စုအိၣ်လိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်စုအိၣ်လိန့ၣ်လီၤ မုၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါကွဲ တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤကလၢ မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟးဂီၢ်ကွဲတဖၣ် လၢအပုၤယုၣ်ဒီး, ဘၣ်ဆၣ်တဖၣ်တၢ်ဟံၣ်ပုၤနီၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်စုလၢတၢ်ပုၤကွဲၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါကွဲ တၢ်အပူၤထဲသိးသးဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါအံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်အၢ်လီၤတူၢ်လီၤလၢ ကျဲၤအကၢ်ဒ်သိးတၢ်ကဟ့ၣ် ကဒါကွဲဆူၣ် ပုၤတဂၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ကရၢ်ကရိလၢ အဘၣ်ဒိအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ကသီ, တၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်မူၤဘျီ, တၢ်မူၤကသံၣ်မူၤဘျီ

ကသံၣ်ကသီ, တၢ်ထံတၢ်နီၣ်လၢ အပုၤဒီးသးတဖၣ်, ကသံၣ်မူၤဘျီလၢတၢ်ဖိၣ်သးဃာ် အီၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ ကသံၣ်မူၤဘျီအတုးအယီၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ ကံကသံၣ်ကသီလၢ အဆိတလဲ တၢ်သးဂဲၤ အဂၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်လၢစုအပူၤတဖၣ် ပုၤယုၣ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်လၢစုပူၤ လၢအိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ ဒီး သးအိၣ်ဟံၣ်သးလၢစုပူၤ, တၢ်အီၤ, တၢ်ဒီးန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ဆါတၢ်ပူၤ. ကသံၣ်မူၤဘျီ, တၢ်ထံတၢ်နီၣ်လၢအပုၤဒီးသး မ့ၢ်တၢ်မၤ ကသံၣ်မူၤဘျီလၢ တၢ်ဖိၣ်သးဃာ်အီၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ ကသံၣ်မူၤဘျီအတုးအယီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဆိကမိၢ်ပုၤကွဲဖိတဂၤအံၤမူၤဖဲ အိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးလၢ ပုၤကွဲဖိတဂၤအံၤ အီၤ တၢ်ထံတၢ်နီၣ်လၢအပုၤဒီးသးဂဲၤကီၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ ကသံၣ်မူၤဘျီလၢတၢ်ဖိၣ်သးဃာ်/တဖိၣ်သး ဃာ်အီၤ ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢ ပုၤကွဲဖိတဂၤအံၤ အတၢ်ဆိကမိၢ်ဒီး တၢ်လၢအကဘၣ်မၤဘၣ်ဝဲ တဖၣ် ဆဲးစူးလီၤဒီး တဘျီလီၤဘၣ်စးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်သးဘၣ်ထွဲ တၢ်စူးကါတၢ်တဖၣ်အံၤ ကပုၤယုၣ်ဝဲဒီး တၢ်န့ၣ်ဘၣ်သးအစိဖဲပုၤကွဲဖိ ကသါအေၢ်, တၢ်န့ၣ်ဘၣ် ညါသးညါအစိဖဲပုၤကွဲဖိကသါ မ့ၢ်တၢ်မၤ လၢအမိၢ်ပုၤလီၤ. တၢ်အကုၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်စူးကါ မ့ၢ်တၢ်မၤ ပုၤအုၣ်သးတဖၣ်အတၢ်အုၣ်သးလၢ တၢ်န့ၣ်န့ၣ် အီၤသ့လၢ ပုၤကွဲဖိအံၤ စူးကါဝဲ သးကဲ မ့ၢ်တၢ်မၤ ကသံၣ်မူၤဘျီလၢတၢ်ဖိၣ်သးဃာ်/ တၢ်တဖိၣ် သးဃာ်အီၤတချုးတၢ်ဟံၣ်ဆူၣ်ကွဲကရၢ်ပုၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ သိလုၣ်လၢအမုၢ် ကွဲ မ့ၢ်တၢ်မၤ ကီၢ်ရဲၣ်ကွဲ လီၤကဝီၤ အတၢ်, ဒီးလဲအီၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ မၤတၢ်အၢ်လီၤအီၤလီၤ လၢကမၤတၢ်လၢကွဲအတၢ် ပညိၣ်အဂီၢ်အဖိခိၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်နီၣ်လီၤဆူၣ် သိလုၣ်လၢတၢ်နီၣ်အီၤလၢ ကွဲအတၢ်ပညိၣ် အဂီၢ်လၢကွဲအပူၤမၤတၢ်ဖိ မ့ၢ်တၢ်မၤ ပုၤခါစး မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်လဲထီၣ်ကွဲ ဆိၣ်ထွဲ တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ဂဲၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ဂဲၤလီၤကွဲ အမူးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်သးအိၣ်ဖျါလၢ တၢ်ထံၣ်ဝဲ ပုၤကွဲဖိတဂၤအံၤ အတၢ်သ့တဘျီလၢကဆိကမိၢ်တၢ် ဒီး မၤတၢ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးတူၤလီၤတီၤလီၤတလၢပုၤဆဲးစူးလီၤဒီး ပုၤယုၣ်ဝဲဒီးတၢ်သးဂဲၤလၢအချုး လၢတဘျီလီၤဘၣ်စး, ဘျီ, တၢ်စံးကတီၢ် တဟံၣ်တကျဲၤ, မိၢ်ပုၤတကျဲၤတနူၤ, မဲၢ်ခွဲဖျါ ဘဲယုၤ ဒီး တၢ်ကီၢ်တခါအိၣ်လၢ ကသုၣ်ညါတၢ်ဆါကတီၢ်ဒီး တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါကသံၣ်မူၤဘျီ, သးကဲ, ကသံၣ်မူၤဘျီလၢတၢ်ဖိၣ်သးဃာ်အီၤ, ကသံၣ်မူၤဘျီ **အတုးအယီၤ** မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်စူးကါတဘျီလီၤဘၣ်စးဘၣ်ထွဲ ကသံၣ်ကသီလၢ တၢ်တဖိၣ် သးအီၤတဖၣ် လၢကွဲအပူၤ, ကွဲကရၢ်အပူၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ ဖဲကွဲမၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်အခါန့ၣ် တၢ်တြီအီၤန့ၣ်လီၤ.

- မိၢ်ပၤ(တဖၣ်)/ပုၤကွဲၤထွဲ(တဖၣ်) တၢ်ကဆဲးကျိးအဝဲသ့ၣ်ဒီး တၢ်ကဟ့ၣ်မၤစၢၤ အဝဲသ့ၣ်ဒီး ကွဲဒီးပုၤတဂၤတၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤဘၣ်ထွဲ ဘၣ်သးတၢ်စူးကါကသံၣ်မူၤဘျီ န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤကမၤတၢ်တလီၤလီၤအံၤ ကမၤဆူၣ်ထီၣ် တၢ်ဒိသဒၢလၢအဒိၣ်အမုၢ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကပုၤယုၣ်ဝဲဒီး တၢ်ဆူၣ်အီၤဆူၣ် ကွဲအဂၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အဂၤတခါန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဆဲးကျိးဝဲ ပၤပုၤဘၣ်မူတၢ်ဒါန့ၣ်လီၤ.

ကွဲစုၢ်ကီၢ် **ညါသး ဒီး တၢ်တြုးအီၤမိၢ်သဝံ (Vapor) ပီၤလီၤတဖၣ်**, ကဘျီပၤ XX တက့ၢ်.

တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၤတဖၣ်တတီၤလၢအထီၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ

လၢတၢ်သ့ၣ်ညါပုၤဂုၤအပူၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ လၢတၢ်တပလီၤသးအပူၤ တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၤတဖၣ်တတီၤလၢ အထီၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ, လၢတၢ်ကွဲ, တၢ်စံးကတီၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ တၢ်ဆဲးကျိးလၢ အမၤဘၣ်ဒိ ပုၤမၤတၢ်ဖိ အသးသ့ၣ်လၢကပီၤ မ့ၢ်တၢ်မၤ လၢအကဒုးကထီၣ် တၢ်တံၢ်တၢ်လၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိ ကမၤဝဲမူဒါလၢ အလီၤဘၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်အၣ်လိာ်ဆိးကွ, နးနးကလိာ်

တၢ်အၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သးလၢအကမၤဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးတၢ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်တံာ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လၢအပုၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤကွဲၤဖိတဘျုးဂၤ ဒီး/မုတမ့ၢ် တၢ်အစၢလၢအကဲထီၣ်လၢ တၢ်ကဆဲးအၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သးန့ၣ်လီၤ တၢ်အၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သး တခါလၢလၢ အကဲထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ် မုတမ့ၢ် တကဲဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ် သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်ပုၤကွဲၤဖိတဖၣ် တၢ်ကမၤဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်မုၢ်တပတုၣ် တၢ်အၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ် ဖဲ ကွဲၤအပုၤမၤတၢ်ဖိမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကပတုၣ် ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ တၢ်မုၢ်စံးလၢ ပုၤကွဲၤဖိမုၢ်မၤတၢ်ဒီးသးလၢအသးဖဲ တၢ်အၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သး လၢအပုၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဒိတၢ်တၢ်လိာ်သးတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်တဆိကမိၣ်အီၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဒီးသးလၢအသးဖဲ တၢ်မၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်အၣ်လိာ်ဆိးကွလိာ်သးလၢအကဲဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤအုန့ပယွဲတၢ်

နီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤ, တၢ်စံးကတိၤ, တၢ်ဂီၤတၢ်ဖိၣ်, အံၣ်လဲၤတြီၤန့း မုတမ့ၢ် တၢ်ကွဲးတမံၤ လၢလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်ထံး, ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်တၢ်ဟံပနီၣ် ပုၤတဂၤအနီၤခိၣ် ကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤ, တၢ်ကမုၢ်ခွါ, ကလုာ်ဒုၣ်, ဖဲးဘၣ်အလွဲၣ်, ထံကီၤလၢအဟဲဝဲ, မုၢ်ခွါ သ့ၣ်ထံးအတၢ်မုၢ်တၢ်, တၢ်ဟံပနီၣ်မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်သး, သးန့ၣ်, တၢ်ဘျီ တၢ်ဘါ မုတမ့ၢ် တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီဃီတၢ်အိၣ်သး ကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဘၣ်ဃး တၢ်မၤပျံၤမၤဖုး, တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ထီၣ်လိာ်သး မုတမ့ၢ် ထီၣ်ဒုၣ် ကွဲၤအန့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆီၣ်ထံးမၤစၢၤ တၢ်မၤအုန့ပယွဲတၢ်ဃုထီၣ်အဂီၢ် ဝံသးစုၤဆဲးကျိးဘၣ် တၢ်ထံးတုၤသး ဒီး တၢ်လီၤဆီလိာ်သး ဝဲဒီး (Office of Equity and Diversity) ဝဲ 3215 Cumming St., Omaha, NE 68131, (531) 299-0307, မုတမ့ၢ် equityanddiversity@ops.org တက့ၢ်. တၢ်အဒိလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်ထံးဒီး တၢ်မၤအုန့ပယွဲတၢ်လၢတၢ်တြီၤအီၤတဖၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်-

- တၢ်ကိးမံၤ မုတမ့ၢ် တၢ်ဒုၣ်ဒုၣ်စံးအတၢ် လၢအဒိးသန့ထီၣ်အသးလၢပုၤတဂၤအံၤ အနီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤ, တၢ်ကမုၢ်ခွါ, ကလုာ်ဒုၣ်, ဖဲးဘၣ်အလွဲၣ်, ထံကီၤလၢအဟဲဝဲ, မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးအတၢ်မုၢ်တၢ်, တၢ်ဟံပနီၣ်မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးအတၢ်ဘၣ်သး, သးန့ၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ မုတမ့ၢ် တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီဃီတၢ်အိၣ်သး.
- တၢ်စံးကတိၤအကလုာ်ကလုာ် လၢအပုၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်တုၤကွဲးကွဲးလၢတၢ်ဒုၣ်ပလီၤ, လၢကတိၤဟးဂီၢ်ပုၤအလၢကပီၤ, မၤစုၤလီၤသးသ့ၣ်လၢကပီၤ, တၢ်မၤပျံၤမၤဖုး ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢပုၤတဂၤအံၤ အနီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤ, တၢ်ကမုၢ်ခွါ, ကလုာ်ဒုၣ်, ဖဲးဘၣ်အလွဲၣ်, ထံကီၤလၢအဟဲဝဲ, မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးအတၢ်မုၢ်တၢ်, တၢ်ဟံပနီၣ်မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်သး, သးန့ၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ မုတမ့ၢ် တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီ ဃီတၢ်အိၣ်သး.
- တၢ်စံးကတိၤ မုတမ့ၢ် နီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါ တမံၤမံၤလၢ အမၤတၢ်ဆၢတၢ်ခီဖျါ အတၢ်ထံၣ်ဆူ ပုၤတဂၤတၢ်ဘၣ်ဃး အနီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤ, တၢ်ကမုၢ်ခွါ, ကလုာ်ဒုၣ်, ဖဲးဘၣ်အလွဲၣ်, ထံကီၤလၢအဟဲဝဲ, မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးအတၢ်မုၢ်တၢ်, တၢ်ဟံပနီၣ်မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်သး, သးန့ၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ မုတမ့ၢ် တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီ ဃီတၢ်အိၣ်သး, ဒီးပုၤအံၤစံးဝဲလၢ အဝဲဘၣ်တၢ်တၢ်မၤအုန့ပယွဲအီၤ ဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ် ကွဲၤဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤလၢ အထီၣ်ထီၣ်လိာ်သးလီၤ.

မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး တၢ်မၤအုန့ပယွဲ

- မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး တၢ်မၤအုန့ပယွဲ ပုၤဃုာ်ဒီး တၢ်ကွဲး, တၢ်စံးကတိၤ မုတမ့ၢ် နီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤလၢ တၢ်တကူၢ်လိာ်မုၢ်အီၤလၢအဒိးသန့ထီၣ်အသးလၢ မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး, ပုၤဃုာ်ဃုာ်ကိးဒီး မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးအတၢ်မုၢ်တၢ် ဒီး တၢ်ဟံပနီၣ်မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်သးလၢအဒုးကဲထီၣ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖုး, တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ထီၣ်လိာ် မုတမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ဒါ ကွဲၤဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဆီၣ်ထံး တၢ်ဆိးထီၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်မၤအုန့ပယွဲတဖၣ် အဂီၢ် ဝံသးစုၤ ဆဲးကျိးဘၣ် တၢ်ထံးတုၤသး ဒီး တၢ်လီၤဆီလိာ်သး ဝဲဒီး 3215 Cumming St., Omaha, NE 68131, (531) 299-0307, မုတမ့ၢ် equityanddiversity@ops.org တက့ၢ်. မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး တၢ်မၤအုန့ပယွဲလၢတၢ်တြီၤအီၤ အဒိတဖၣ် ပုၤဃုာ်ဝဲဒီး, ဘၣ်ဆၣ်

တမ့ၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်, ဒ်လၢလၢအသး-

- လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ တၢ်ထံးဘၣ် မုတမ့ၢ် တၢ်ဖိၣ်စုၤ ပုၤကွဲၤဖိအဂၤတဂၤ အနီၤခိၣ် မုတမ့ၢ် တၢ်ကူတၢ်သီး လၢအကျၢၢ်ဘၢအမုၢ်ခွါကွၢ်ဂီၤအကူၢ် လၢတၢ်တကူၢ်လိာ် မုၢ်အီၤ
- တၢ်ကတိၤ မုတမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်စုၣ်ခိၣ် လၢအပျီပျီဘၣ်ဃး တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ထီၣ်လိာ် မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး.

တၢ်ဒိသ့ၣ်ဟံသးတၢ်တဘၣ်လၢ ကျၢၢ်အမံၤညါ

ဒ်တၢ်ဟံပနီၣ်ကွၢ်ဂီၤအီၤလၢ Nebraska တၢ်သိၣ်တၢ်သီ 28-806 (တၢ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တခါအံၤ ကကျၢၢ်ဘၢထံးဒ်လၢ ပုၤကွဲၤဖိတဖၣ်လၢ အသးန့ၣ်အစုၤကတၢ်အိၣ် 12 နံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မုမုၢ်ပုၤကွဲၤဖိတဖၣ်လၢ အသးန့ၣ်စုၤန့ၣ် 12 နံၣ်အဂီၢ်, တၢ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ်အဂၤ ကျၢၢ်ဘၢ အီၤန့ၣ်လီၤ)- (1) ပုၤတဂၤဂၤလၢ အဒုးကဲထီၣ် တၢ်ဒိသ့ၣ်ဟံသးတၢ်တဘၣ်လၢပုၤအဂၤအမံၤညါ ဒ်အမ့ၢ် ပုၤတဂၤအံၤ အတၢ်ဒုးန့ၣ် မုတမ့ၢ် အတၢ်ဟံပနီၣ် မုတမ့ၢ် အ တၢ်ဆီၣ်ထံး ပုၤအဂၤ ဒ်သး ကဒုးန့ၣ်ဝဲလၢ တၢ်လီၤလၢ ပုၤအဂၤမုးကီၤ ဒီး တၢ်လၢတၢ်မၤ အီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဲထီၣ်ဖဲတၢ်လီၤလၢ ပုၤအဂၤထံၣ်အီၤကသ့- (a) တၢ်မၤလၢ အဒုးအိၣ် ဖျါဘၣ်ဃး မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်ရဲလိာ် မုတမ့ၢ် (b) တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါ မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး ကွၢ်ဂီၤ လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ အမၤမံၤဆုး မုတမ့ၢ် ဟ့ၣ်ပလီၤပုၤအဂၤတဂၤ မုတမ့ၢ် (c) တၢ်န့ၣ်မူ မုတမ့ၢ် တၢ်ဖုးလဲးဖုးပုၤ ပုၤအဂၤတဂၤလၢ အမ့ၢ်မုၢ်ခွါဒ်သးသး မုတမ့ၢ် မုၢ်ခွါလီၤဆီလိာ်သး နီၤခိၣ် ကွၢ်ဂီၤလၢ တၢ်တဆဲးတလၢအပူၤ. (2) တၢ်ဒိသ့ၣ်ဟံသးတၢ်တဘၣ်လၢကျၢၢ်အမံၤညါ မုၢ်ဝဲ တၢ်မၤကမၤကွီၢ်မုၢ် အပတီၢ် II လၢပုၤလၢအသးအိၣ် 18 နံၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ် န့ၣ်လီၤ. မုမုၢ် ပုၤကွဲၤဖိလၢ အသးန့ၣ်အိၣ် 18 နံၣ်ဒီးဆူအဖီခိၣ် သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကဆဲးကျိးဝဲ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီ

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီ မုတမ့ၢ် တၢ်ကျဲးစးမၤတၢ်လၢ ကဟ့ၣ်ဘျီ တၢ်ဖိတၢ်လံၤ. မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကွဲၤထွဲ(တဖၣ်) စုၢ်ကိးကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မုၢ်ခွါလၢ ကီၢ်ရဲၣ်ကွၢ်လီၢ်ကဝီၤ အဂီၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤဘၣ်ထွဲဝဲလၢဒီး ကီၢ်ရဲၣ်ကွၢ်လီၢ်ကဝီၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဘၣ် တၢ်ဒီးလဲလီၤအီၤဆူ ပုၤကွဲၤဖိအအိၣ် ဒီးတၢ်တဟ့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲ ကီၢ်ရဲၣ်ကွၢ်လီၢ်ကဝီၤ အပုၤ မၤတၢ်ဖိတဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမီၤအီၤလၢ တၢ်ကသ့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲအခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကလိၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်စုၤအိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်တမၤ တၢ်ဟ့ၣ်စုၤ အိၣ်လီၤဘၣ်ဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ဟံပတီၢ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကလိၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်စုၤအိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်စုၤအိၣ်လီၤမုၢ် တၢ်မၤန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤ တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤကလံၤ မုတမ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ အပုၤအီၤကွဲၤတဖၣ် လၢအပုၣ်ဃုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်စုၤလၢ တၢ်ပုၤကွဲၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤ တၢ်အပူၤထံးသးသး ဒီး တၢ်ဖိ တၢ်လံၤတခါအံၤ မုတမ့ၢ် တၢ်အာၣ်လီၤလိာ်လၢ ကျဲးအဂၤဒ်သးတၢ်ကဟ့ၣ်ကဒါ က့ၤဆူ ပုၤတဂၤ မုတမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရီၤလၢ အဘၣ်ဒိအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤပျံၤမၤဖုး မုတမ့ၢ် တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး

တၢ်စုးကါ မုတမ့ၢ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးဘၣ်ထွဲ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး, တၢ်စုးကါဂီၢ်ဘါ, တၢ်မၤပျံၤ တၢ် မုတမ့ၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢ အလီၤကဲလိာ်သးဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤလၢ အမၤဘၣ်ဒိမၤတံာ်တံာ် ကွဲၤအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ် ဒီး တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်လၢ တၢ်တြီၤဃာ် လီၤလီၤဆီဆီ ခီဖျါ ပုၤကွဲၤဖိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီ. အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤ ပျံၤမၤဖုး ကပုၣ်ဃုာ်ဃုာ်ကိးဒီး တၢ်ဒိသ့ၣ်ဟံသး, တၢ်စံးကတိၤ, တၢ်ကွဲး ဒီး/မုတမ့ၢ် နီၤခိၣ်ကွၢ်ဂီၤ တၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွဲၤကမၤတၢ်သမံသမံး တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ ဘၣ်ဃး တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤလၢ တမံးသစး

တၢ်မၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ တမံးလၢလၢ တၢ်တြီၤအီၤခီဖျါ ကီၢ်စံၣ် မုတမ့ၢ် ဖဲၣ်ဒုးရၢၣ်ကီၢ်စၢဖျိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်လၢ တၢ်တြီၤအီၤ လီၤလီၤဆီဆီ ခီဖျါ ပုၤကွဲၤဖိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီ. လၢကဘၣ်လုၤဟံးမၤထွဲတခါအံၤဘၣ် ဒီး ဒုးကဲထီၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ် သုလၢ ကွဲၤဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤအပူၤ မုတမ့ၢ် တၢ်မၤတံာ်တံာ် ကွဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဆဲးကျိးဝဲ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒွဲၣ်အူအိၣ်တၢ်

လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤမ့တမ့ၢ် ကံးကွဲးစးမၤလၢကွဲးအူအိၣ် ကွဲးကွဲးတၢ်လံၤမ့ၢ် လၢ ကွဲးကရၢအပူၤလီၤ တၢ်ကဆဲးကျိး ပၤကီၢ်ပၤဘၣ်မ့တၢ်ဒိဒီး ကွဲးကမၤတၢ်သမံးသမံး တၢ်ကွဲးကဒါကွဲးဘၣ်ယး တၢ်မၤပျဲးမးတၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဆူမၤဆါလၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး (လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ)

တၢ်မၤဆူမၤဆါ ပုၤကွဲးမိ, ကွဲးပုၤမၤတၢ်မိ, ပုၤတမံၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအမၤမုၢ်သးမၤကလီၤ ဖဲပုၤကွဲးမိအံၤသ့ၣ်ညါဝဲကွဲးဒီး လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤ စူးကါ ဂံၢ်ဘၣ်ဒိသး ကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ပုၤအနီၤမိမိၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲးမိအတၢ်ပညိၣ်အံၤ တၢ်ကဆိကမိၣ်ကျါတၢ်အီၤဖျါ အတၢ်စး တၢ်ကတိၤဒီး အတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤတၢ်ကအနီၤမိမိၢ်ပုၤ အိၣ်ပညိၣ်ကမ့ၢ် နီၢ်ခိကွဲးဂီၤ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ် နီၢ်ခိကွဲးဂီၤတၢ်အိၣ်သး ဟးဂီၤတမံၤ လၢလံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၤလီၤ

တၢ်ဆါ, တၢ်နီၤလီၤ, တၢ်ပညိၣ်လၢကနီၤလီၤ မ့တမ့ၢ် ကံးကွဲးစးဒ်သး ကနီၤလီၤ သးစီၤ ကံးစီၤ မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဖျိးသးသးအီၤ/အတုးအယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အုၣ်သးအိၣ်ဖျါလၢ တၢ်ပညိၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးကွဲးစးလၢ တၢ်ကနီၤဟ့ၣ်လီၤ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်, ဒ်လၢလံၤအသး-

- တၢ်အိၣ်ဒီး ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်လၢတၢ်တြီယာ်အီၤနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွဲး အအိၣ်ဒိန့ၣ်ဒီး တၢ်ကမိၣ်လၢ နီၢ်ကစၢ်တၢ်က ကစူးကါအဂီၢ်.
- တၢ်အိၣ်ဒီး ပီးလီလၢတၢ်ကစူးကါအီၤဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်နီၤလီၤ ကသံၣ်မုၢ် ဘၣ်လၢတၢ်တြီယာ်တဖၣ် ဒီးတမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် စီၤပီၤ, တၢ်တဖၣ် ဒီး ပုၤဝါစးခိတဖၣ်.
- တၢ်အုၣ်သးဘၣ်ယး တၢ်နီၤဟ့ၣ်လီၤ ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်လၢတၢ်တြီယာ်အီၤတဖၣ်လီၤ.

ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်အတုးအယီၤ မ့ၢ်ဝဲ ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်လၢ အလီၤကဒိၣ်မးဒီး ကသံၣ်တဖၣ်သးဒီး တၢ်စးဝဲလၢ အမ့ၢ် ကသံၣ်လၢတဖၣ်သး, ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ကသံၣ်လၢတဖၣ်သး, ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢလံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်အီၤဖဲ တၢ်ပနီၣ်ဝဲ ကသံၣ်/ကသံၣ်ဖျါတၢ်ဖျါအံၤ မ့ၢ်ဝဲ ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်အတုးအယီၤန့ၣ်လီၤ.

1. ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်အံၤ ဒူးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်ခံ တမံၤဃီ မ့တမ့ၢ် လီၤကံ လီၤသးဒီး ကသံၣ်လၢတဖၣ်သး, မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်မုၢ်ဘၣ်လီၤ,
2. ပုၤတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အံၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအနီၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အံၤ စံးဝဲလၢအမ့ၢ် ကသံၣ်လၢအတဖၣ်သး တကလုာ်န့ၣ်လီၤ
3. ပုၤတၢ်လၢဆါတၢ်အံၤ ဆါဝဲ ကသံၣ်/ကသံၣ်ဖျါ အံၤအပူၤ အါန့ၢ် ကသံၣ်/ကသံၣ်ဖျါတၢ်ဖျါ အပူၤလၢတၢ်ဆါညါန့ၣ်အီၤ,
4. ကသံၣ်/ကသံၣ်ဖျါတၢ်ဖျါအံၤ တၢ်ဘိၣ်ဃာ်အီၤ ဒ်သးသး မ့တမ့ၢ် အလီၤကဒိၣ်မး ပလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒါ ဒ်အမ့ၢ် ကသံၣ်/ကသံၣ်ဖျါတၢ်ဖျါလၢတဖၣ်သး,
5. ကသံၣ်/ကသံၣ်ဖျါတၢ်ဖျါအံၤ လီၤကံဒီး ကသံၣ်လၢ တဖၣ်သးအသး.

ဆဲးကျိးဘၣ် ပၤကီၢ်ပၤဘၣ်မ့တၢ်ဒိဒါတက့ၢ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤကမၤတၢ်

ဒူးကံထီၣ် တၢ်မၤတၢ်တၢ် ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဆူ ကွဲးဆၢၣ်ခိၣ်ယၤ ဒီးမ့တမ့ၢ် ဒူးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢပုၤကွဲးမိတဖၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ဖျါ တၢ်ဟ့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢအကမၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စီၤလီၤ တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤ. တၢ်က ဆဲးကျိးဝဲ ပၤကီၢ်ပၤဘၣ်မ့တၢ်ဒိဒါန့ၣ်လီၤ.

ကျိတၢ်စုကဝဲ

လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဂုၤဂုၤ ဒီး တၢ်ပညိၣ်အပူၤ အိၣ်ဒီး, စူးကါ မ့တမ့ၢ် စီၤခိ ကျိတၢ်စုကဝဲ ဒ်လၢအဘၣ်တၢ်ပနီၣ်အီၤလၢ 18 U.S. Code 921 အပူၤ.

လၢ 18 U.S.C. 921 အဖီလၢ တၢ်လၢအဘိၣ်ထွဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ကျိတၢ်စုကဝဲလီၤ-

1. တၢ်စုကဝဲတမံၤလၢလံၤ (ပုၤဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး ကျိလၢတၢ်စူးကါအီၤလၢတၢ်ကစးထီၣ် တၢ်လီၤကွဲးအဂီၢ်) လၢတၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်ဒ်သး တၢ်မုၢ်စူးကါ တၢ်ပိာ်ဖးဒီး ကဖျိးထီၣ်ဝဲ အဂီၢ်.
2. တၢ်အတက့ၢ်အတက့ၢ် မ့တမ့ၢ် ကျိပီးလီၤအကုအဒီ လၢအမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲတမံၤလၢလံၤ,
3. ကျိတၢ်စုကဝဲလၢတၢ်မၤဃာ်အကလုာ် မ့တမ့ၢ် ကျိတၢ်စုကဝဲလၢအကလုာ်တသီၣ် တမံၤလၢလံၤ,
4. ပီးလီလၢအမၤဟးဂီၤတၢ်တမံၤလၢလံၤ လၢအပုၤဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး-

- a. တၢ်လၢပိာ်ဖးသ့, မ့ၢ်ပိာ်လၢတၢ်အူအိၣ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် ကံးသဝဲလၢအအိၣ်ဒီးအစုာ်အပျါ တမံၤလၢလံၤ-
 - i. မ့ၢ်ပိာ်,
 - ii. မ့ၢ်ပိာ်ကွဲးစ့,
 - iii. ချိးကဲးလၢအအိၣ်ဒီးဘျါအုၣ်လၢ အအါန့ၢ် လွဲၤအိၣ်စး,
 - iv. မ့ၢ်သ့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပိာ်ဖးသ့ မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်ပိာ်လၢအအူအိၣ်တၢ်သ့အါန့ၢ် လွဲၤပုၤတူ အိၣ်စး,
 - v. မ့ၢ်ပိာ်ဃီ မ့တမ့ၢ်
 - vi. ပီးလီတဖၣ်လၢ အလီၤကံဒီး ပီးလီတမံၤလၢလံၤ တၢ်ဟ့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်အီၤလၢထးတဖၣ်အသး
- b. တၢ်စုကဝဲ တမံၤလၢလံၤ တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢ အမံၤတမံၤလၢလံၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢတၢ်ဆိတလဲအီၤကသုတဘျီယီလၢ တၢ်မုၢ်စူးကါတၢ်ပိာ်ဖး ဒီး အဖျိးထီၣ်သ့ မ့တမ့ၢ် တၢ်မုၢ်စူးကါ ဘျါအုၣ်အဂုၤအဂါ ဒီး အိၣ်စ့ၢ်ကီး ဒီး အပျါလၢတၢ်ပျိၣ်ဖျါအီၤလၢဒိၣ်န့ၢ် အလဲၢ် စုမုၢ်ဒိၣ်တတၢ် ဒီး
- c. တၢ်အကုအဒီတမံၤလၢလံၤ တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပညိၣ် ဒ်သး တၢ်ကဟ့ၣ်ဒူးကံထီၣ်ဆူ ပီးလီတခါခါလၢ ကမၤဟးဂီၤတၢ် လၢအ အိၣ်ဖဲ တၢ်ဆါဖဲ (a) မ့တမ့ၢ် (b) ဒီး ပီးလီလၢ အမၤဟးဂီၤတၢ်သ့ တဖၣ်အံၤ တၢ်ထီထီၣ်အီၤညါကဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤ “ပီးလီလၢ အမၤဟးဂီၤတၢ်သ့” တဘျီပုၤဃုာ်ဝဲဒီး ပီးလီတမံၤလၢလံၤ တၢ်တ ဒူးအိၣ်ထီၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤကဒါအီၤလၢ တၢ်တစူးကါအီၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲ, ပီးလီတမံၤလၢလံၤ လၢအအိၣ်ထံး တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်အီၤဒ်သး တၢ်ကစူးကါအီၤလၢ တၢ်စုကဝဲအဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်မၤကဒါကွဲးအီၤလၢ တၢ်ကစူးကါအီၤလၢ တၢ်ကဟ့ၣ် တၢ်ပနီၣ်, တၢ်ဒူးန့ၣ်မ့ၢ်အူဖီ, တၢ်ကွဲး ပျဲးကျိ, တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ မ့တမ့ၢ် ပီးလီလၢ အလီၤကံသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ပိာ်ဖးသ့ပီးလီလၢ အါတလၢဒီးတၢ်ဆါလီၤ, တၢ်ဒီးလဲလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤခိၣ်ဖျါ တၢ်ဒိသဒါကံတီၢ် ဒ်အီၤပလီၤဒီး ကိၢ်စးဖျိၣ် တၢ်ဘျါဆါလီၤဟ့ၣ်လီၤအသး မ့တမ့ၢ် ပီးလီအဂါတခါခါလၢ ခိသ့ကျိၣ်စု ဝဲကျိၣ် ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်မုၢ်တစူးကါအီၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲအသး မ့တမ့ၢ် ဒ်အမ့ၢ် ပီးလီလၢပျါလၢကစၢၤအသး.

တၢ်ကတိၤ “တၢ်စုကဝဲ” တပုၤဃုာ်ဝဲဒ်ဒီး တၢ်စုကဝဲ လၢပျါလၢကစၢၤတဖၣ်ဘၣ်. ကျိ ဒ်အမ့ၢ် ကျိလၢပျါလၢကစၢၤတဖၣ်, ကျိ BB, ကျိ ဘီၣ်လူဖျါအလွဲၢ်, ကျိ “ကလံ”, ကျိ ခးပျါ, မ့တမ့ၢ် ကျိကလံ သ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ်စုကဝဲဘၣ်. ဒ်တၢ်ပနီၣ်အီၤလၢထးအသးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲလၢ အလီၤ ဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲးမိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တြီယာ်အံၤသ့ၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤဂုၤဂုၤ ဒီး လၢ တၢ်ပညိၣ်အပူၤ လၢတအိၣ်ဒီး, စူးကါ မ့တမ့ၢ် ဒီဆူ ကျိဒ်သးအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိ ကမၤတၢ်သမံးသမံး တၢ်ကွဲးကဒါကွဲးဘၣ်ယး တၢ်မၤပျဲးမးတၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကိၢ်စးဖျိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီအသး တၢ်ကထူးထီၣ်ကွဲးကွဲးတၢ်န့ၣ် ဒီး တၢ်က ဆဲးကျိး ပၤကီၢ်ပၤဘၣ်မ့တၢ်ဒိဒါန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤဆူမၤဆါ

မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤဆူမၤဆါ ဒ်ကရံၣ်အပတီၢ် တၢ် မ့တမ့ၢ် အပတီၢ်ခံ သ့ၣ်တတဖၣ်အံၤ တၢ်ဟ့ၣ်ဖျါအိၣ်ပညိၣ် Nebraska တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျါ 28-319 တုၤ 28-320.01 န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤဆူမၤဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးကွဲးစးဒ်သး တၢ်ကမၤဆူးမၤဆါ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်ဆိးထီၣ်အံၤ တၢ်မုၢ်မၤအီၤလၢ ပဒိၣ်ပီၤရီၤဆူကျိၣ်ဘျိၣ်လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်စံၣ် ညိၣ်ခွဲးယာ် ဒီးဟံးကမၤပုၤကွဲးမိအံၤ မၤဆူးမၤဆါတၢ်ဘၣ်ထွဲ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးကွဲးစးလၢ တၢ်ကမၤဆူးမၤဆါ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး ဆူပုၤတၢ်ဂၤဒီး မ့ၢ်တၢ်မၤကမၤ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤဆူးမၤဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးကွဲးစးဒ်သး တၢ်ကမၤဆူးမၤဆါ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးဒီးပုၤတၢ်ဂၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤကမၤ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးဒီးပုၤကွဲးမိအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပုၤဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံး တၢ်မၤဆူးမၤဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးကွဲးစးဒ်သး တၢ်ကမၤဆူးမၤဆါ မ့ၢ်ခွဲၣ်သ့ၣ်ထံးလၢ အကံထီၣ်အသးလၢ ကျိကရၢအချါ ဒီး တမ့ၢ်ဒ်လၢ ဘၣ်ယးဒီးကျိ, ကျိအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤ မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢအလီၤ ပလီၤဒီး Nebraska တၢ်သိၣ်တၢ်သီ 79-267 အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီဆၢလၢ တၢ်ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲအီၤဘၣ်ဃး တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တခါအံၤ

- တၢ်ကဆဲးကျိး ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါ.
- တၢ်ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်ဆိတလဲတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ လၢအိၣ်ယံၤဒီး ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်မုၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကီၤလီၤ.
- ဟံၤဖျါထီၣ် တၢ်ကထီၣ်သးခဲလၢန့ၣ် OPS Title IX ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲတၢ်, 3215 Cuming St., Omaha, NE 68131 (531-299-0307) မုၢ်တမ့ၢ် equityanddiversity@ops.org န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စုကဝဲၤ (မုၢ်တမ့ၢ် ကျိဘၣ်)

ပုၤကွဲၤမိတဖၣ် တၢ်တြီအီၤလၢ တၢ်သ့ၣ်ညါဂ့ၤအပူၤဒီး လၢတၢ်ပညိၣ်အပူၤလၢကအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါအီၤ, စိၣ်ဒီး မုၢ်တမ့ၢ် စူးကါ တၢ်မိတၢ်လံၤ တမံၤလၢလၢ တၢ်ကဆိကမိၣ်အီၤဒ်ညါန့ၣ်လၢ အမုၢ်တၢ်စုကဝဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်စုကဝဲၤလၢ အလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ် (တမ့ၢ် ကျိ) ကပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး (a) ကျိတဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး ကျိ တၢ်စုကဝဲၤလၢပုၤလၢကစၢၤတဖၣ်, ကျိ BB, ကျိ ဘီၣ်လူၤဖျါအလွၢ်, ကျိ “ကလံၤ”, ကျိခးပျါ, မုၢ်တမ့ၢ် ကျိကလံၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ တမ့ၢ်တၢ်စုကဝဲၤ ဒ်တၢ်ဟံၤပနီၣ်အီၤလၢထး b) ဒီအကလုာ်ကလုာ်, ပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး ဒီမိလၢတၢ်စိၣ်လၢထၢပုၤတဖၣ်, ဒီကန့ၣ်, တၢ်ခိၣ်စုကန့ၣ်အူၣ် မုၢ်တမ့ၢ် ပိာ်မုၢ်ခိၣ်ဖဲစ့ၢ် တကလုာ်လၢလၢ အထီၣ်အိၣ်ထဲလဲၣ် န့ၣ်သက့ မုၢ်တမ့ၢ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢဘၣ်ယိၣ် တခါခါလၢ တၢ်မၤတၢ်ဒိၣ်တၢ်, တၢ်ဆဲးဖျါ မုၢ်တမ့ၢ် မၤကဲထီၣ်တၢ်ပူၤလီၢ် သ့တဖၣ် မုၢ်တမ့ၢ် (c) စုကမိၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဘီၣ် မုၢ်တမ့ၢ် စုကမိၣ်သး သ့ၣ်တဖၣ် လၢပၣ်ဃုာ်ဒီး စုမုၢ်ပသးဘိ မုၢ်တမ့ၢ် တၢ်ကျၢၢ်ဘၢ စုမုၢ်ဘိ သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်မၤအီၤလၢတၢ်အကျၢၢ် မုၢ်တမ့ၢ် တၢ်ပျီၣ်လဲၣ်သး တၢ်က ပညိၣ်လၢ ကမၤဘၣ်ဒိမိၢ်ပုၤ နးနးကွၢ်ကွၢ်ခိၣ်ဖျါ တၢ်ထီတၢ် ပုၤဂၤဒီး စုခိၣ်လၢ တၢ်ကျၢၢ် ဘၢဃာ်ဒီး စုကမိၣ်. (d) ပိးလီၤတမံၤမၤလၢလၢ တၢ်စူးကါ ကသ့ၣ်သး ကမၤဘၣ်ဒိ ပုၤအဂၤဒီး တအိၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီးကွၢ် အခါဖဲန့ၣ်မုၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပုၤကွဲၤမိအစုပူၤ ဒီး တၢ်ကဆိကမိၣ်အီၤဒ်အမုၢ် တၢ်စုကဝဲၤလၢတၢ်ပညိၣ် အဂီၢ်လၢ ပုၤကွဲၤမိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်တၢ်ကျၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢလၢ သ့ၣ် တဖၣ်အံၤ မုၢ်တၢ်အဒိအတံာ် ပိးလီၤသ့ၣ် တဖၣ် လၢ တၢ်ဆိကမိၣ်အီၤ ဒ်အမုၢ် တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ, ကျိခဲ, ကျိလီမုၢ်အူ, ကျိလီမုၢ်အူ (taser), စၢၢ်ထးဘိ, ထးသ့, စုကမိၣ်, (chuck- sticks), ဆၣ်အကွၢ် အဂီၢ်လၢတၢ်ကွၢ်သ့, တၢ်ကန့ၣ်စု, (black- jacks), တၢ်ပိး တၢ်လီၤလၢ တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲ, တၢ်ခးမုၢ်အူဖီ, မိၣ်ဟဲသ့ၣ်ကမူၣ် စဖြ, နီၣ်လၢကဖျါ လၢလၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ် မုၢ်တမ့ၢ် ကံ တဖၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတမ့ၢ် တၢ်ဒီ သဒါလီၤသး လၢ တၢ်မၤ မုၢ်တၢ်အိၣ်ဒီး, ဆါအီၤ, စိၣ်ဒီးအီၤ မုၢ်တမ့ၢ် စူးကါ တၢ်စု ကဝဲၤလၢ ပုၤကွဲၤမိတအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ ကမၤဘၣ်ဒိ ပုၤတဂၤလၢလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဆဲးကျိး ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါ န့ၣ်လီၤ. ကျိကမၤ တၢ် သမံသမိး တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဘၣ်ဃး တၢ်မၤပျါ မၤဖုးတၢ်အံၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤကွၢ်တၢ်စုကဝဲၤ လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ် တဘျီဖီ

ပုၤကွဲၤမိတဖၣ် တဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်စုကဝဲၤ နီတကလုာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်ထံၣ် ပုၤကွဲၤမိတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်စုကဝဲၤတဘျီလၢလၢ ဒီး ပုၤကွဲၤမိကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကွၢ် တၢ်စုကဝဲၤအံၤဆူ ကိုသရၣ်သရၣ်မုၢ်, ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်, ပုၤပၤဆၢတၢ် မုၢ်တမ့ၢ် ကိုအပူၤမၤတၢ်ဖိ အဘူးကတၢ် တဂၤအအိၣ် တဘျီဖီန့ၣ်လီၤ. ဖဲကွဲၤမိမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်စုကဝဲၤအံၤတဘျီဖီဒီးပုၤကွဲၤမိ တဘၣ်ကွၢ်ဆဲၣ်မံၣ်ဒီး တၢ်ကဟဲပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲဘၣ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်စုကဝဲၤလၢစုပူၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ပုၤကွဲၤမိ မုၢ်ဟံၤဃာ်တၢ်စုကဝဲၤလၢအစုပူၤဒီး, လၢကလဲၤဆဲးမၤလီ တၢ်လၢတီၢ်အဂၤ, လၢကဒုးန့ၣ်တၢ်စုကဝဲၤဆူ ပုၤကွဲၤမိအဂၤတဖၣ်အအိၣ် မုၢ်တမ့ၢ် တမၤဝဲ တဘျီဖီလၢတၢ်ဟံၤဖျါထီၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကွဲၤမိအံၤ တၢ်ကဟ့ၣ်အီၤတၢ်ကမၣ်ဒ် တၢ်ဟံၤဖျါ တၢ်အီၤလၢ **ပုၤကွဲၤမိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ကျၢၢ်** အပူၤအသးန့ၣ်လီၤ. လံာ်အဆၢတက့ၢ်အံၤ တဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အိၣ်ဒီး ကျိတၢ်စုကဝဲၤ မုၢ်တမ့ၢ် ကျိလၢစုပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ် – တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆူ ပုၤကွဲၤမိလၢ
တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကွဲၤရဲၣ်လီၤဟံၤဖျါထီၣ်လၢလၢတဖၣ်န့ၣ် ညီၣ်န့ၣ်တၢ်စူးကါအီၤဒ်အမုၢ် ပိးလီၤလၢ နတၢ်မၤလိတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ
တၢ်အံၤကမုၢ်ဝဲ တၢ်အိၣ်တနီၤ, ဘၣ်ဆၣ်တမုၢ်မၤလၢဘၣ်, ပိးလီၤလၢတၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲတဖၣ်မုၢ်ဝဲ— ဒီမိလၢအအိၣ်တၢ်တၢ်ဒါတဖၣ်, ဒီဒွဲလၢ, တၢ်မိတၢ်လဲၤတမံၤလၢလၢ အအိၣ်ဒီး အကန့ၣ်, တၢ်ခိၣ်စုကန့ၣ်အူၣ်တကလုာ်လၢလၢ, ထးဖုး, ဖဲကွၢ်ပူၤအီၤ, တၢ်ပျီၣ်ဖျါတၢ် (awls), နီၣ်ဝဲထး, ပိးလီၤမၤထွဲၣ်ဖျါတၢ် ခဲၣ်န့ၣ်, တမုၢ်ခဲ (vice grips) ဒီး ပိးလီၤအဂၤတမံၤလၢလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကစူးကါအီၤလၢ တၢ်မၤလိဒါအပူၤလီၤ.
တၢ်မုၢ်ထွဲထီၣ် ပိးလီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢတၢ်မၤလိဒါဒီးအပူၤ မုၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟံၤစိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤလၢဟံၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကမၤထီၣ်တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်ပၤဃာ် တၢ်မိ တၢ်လံၤ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢစုပူၤဒီး အစၢကမုၢ်ဝဲ တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကီၤန့ၣ်လီၤ.

ပတုာ်
ဟံၤတုာ်အီၤဖဲတၢ်မၤလိဒါဒီးပူၤ.
တဘၣ်ဟံၤစိၣ်အီၤတဂ့ၤ.

တၢ်မိတၢ်လံၤတမံၤလၢလၢ လၢတၢ်စူးကါအီၤဒ်သး တၢ်ကမၤဘၣ်ဒိ ပုၤအဂၤဒီး လၢတအိၣ်ဒီး တၢ် ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး ကိုအတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢ ပုၤကွဲၤမိအစုပူၤ, တဘျီလၢလၢန့ၣ် တၢ်ကဆိကမိၣ်အီၤဒ်အမုၢ် တၢ်စုကဝဲၤလၢတၢ်ပညိၣ် တၢ်မၤကမၣ် **ပုၤကွဲၤမိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ကျၢၢ်** လီၤ.

တၢ်ပၤဃာ် တၢ်စုကဝဲၤ – ဖးလီၤတၢ်လီၤဆဲး

ပုၤကွဲၤမိတဖၣ် တဘၣ်ပၤဃာ်ဝဲ တၢ်စုကဝဲၤနီ တကလုာ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်ထံၣ် တဘျီ လၢလၢ ဖဲပုၤကွဲၤမိအံၤ ပၤဃာ်ဝဲ တၢ်စုကဝဲၤလၢအတမ့ၢ် ကျိတၢ်စုကဝဲၤ/ကျိဘၣ်ဒီး တၢ်က ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်စုကဝဲၤတခါအံၤဆူ ကို သရၣ်သရၣ်မုၢ်, ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်, ပုၤပၤဆၢ တၢ် မုၢ်တမ့ၢ် ကိုအ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ အဘူးကတၢ်တဂၤအအိၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤကွဲၤမိမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်စုကဝဲၤအံၤတဘျီဖီဒီး ပုၤကွဲၤမိတဘၣ်ကွၢ်ဆဲၣ်မံၣ်ဒီး တၢ်ကဟဲပိာ်ထွဲထီၣ် အခဲဘၣ်ထွဲ တၢ်ပၤဃာ် တၢ်စုကဝဲၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ပုၤကွဲၤမိ မုၢ်ဆဲးဟံၤဃာ်တၢ်စုကဝဲၤလၢအစု ပူၤ, လၢကလဲၤဆဲးမၤလိတၢ်လၢတီၢ်အဂၤ, လၢကဒုးန့ၣ်တၢ်စုကဝဲၤဆူ ပုၤကွဲၤမိအဂၤတဖၣ် အအိၣ် မုၢ်တမ့ၢ် တမၤဝဲ တၢ်ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်အံၤ တဘျီဖီဘၣ် ဒီး ပုၤကွဲၤမိအံၤ တၢ်ကဟ့ၣ်အီၤ တၢ်ကမၣ်ဒ်အမုၢ် တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကီၤ/ တၢ်ပိာ်ထွဲ ထီၣ်အခဲတဖၣ် လၢတၢ်ဟံၤဖျါ တၢ်အီၤ လၢ **ပုၤကွဲၤမိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ကျၢၢ်** အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လိၤမၤစၢၤတၢ်ဒီး တၢ်ခိၣ်ဆၢ အခိၣ်ပညိတဖၣ်

ပုၤတၢၢ်တၢ်မၤစၢၤ

မူၤခါလၢတၢ်မၤအိၣ်လၢ ကိၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤတၢၢ်အတၢ်န့ၣ်ဘျးတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. အခိၣ်ပညိတဖၣ်ဒီး ဘၣ်ဆၢတဖၣ်တၢ်ဟံၣ်ပၣ်န့ၣ် တၢ်မၤကဆၢကတီၢ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်ခိၣ်ဆၢ, မ့တမ့ၢ် တီၢ်စၢၤမၤစၢၤ ပုၤကိၣ်မိ မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလီၤ.

တၢ်ကွၢ်ကတီၢ်ကွၢ် လၢဂီၢ်ဂီၢ်အူ

တၢ်အူၣ်ကီၤဟ့ၣ်ကွၢ် လၢတၢ်ကွၢ်ကတီၢ်ကွၢ် ပုၤကိၣ်မိလၢကွၢ် လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်ခိၣ်ဆၢ ကိၣ်မိ အိၣ်လၢကွၢ်အပူၤ ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢ အနီၣ်ကစၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤအဂၢၤတဖၣ် အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်

တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ် အခိၣ်ပညိ ပုၤကိၣ်မိတထီၣ်ကွၢ်တဖျၢၣ်လၢလၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤအပူၤ ဖဲတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်အကတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ ပုၤဟ့ၣ်ဒီး ကိၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤတမံၤလၢလၢ ပုၤဟ့ၣ်ဒီး တၢ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ကွၢ်အမူးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်လၢ OPS ကိၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကွၢ်တတီၤလၢလၢအအိၣ်မိၣ် ဖဲတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်အကတီၢ် တကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, ပုၤကိၣ်မိလၢတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်တဂၢၢ် န့ၣ်လီၤပုၤဟ့ၣ်လၢ ကီၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤ ကိၣ်, တၢ်မၤလီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤမၤဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂၢၤ လီၤလီၤ ဆီဆီ တခါအပူၤ. ဖဲတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်အကတီၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဟ့ၣ်အိၣ် တၢ်ကမၢ်လၢအမၤကမၢ်တၢ်အယိၣ်န့ၣ် တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ် လၢတၢ်မၤလီၤတကတီၢ် လၢအစးထီၣ် ဖဲ တၢ်မၤလီၤအကတီၢ် အပူၤကွၢ် 10 သီန့ၣ်, တၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢ ကိၣ် အဆၢကတီၢ် ကမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤကတီၢ် လၢအအိၣ်တုၤဒီးတကတီၢ် ဒီး တၢ်မၤလီၤအကတီၢ် လၢခဲတကတီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤကတီၢ်လၢ အအိၣ်တုၤ, တၢ်ကိၣ်ခါကွၢ် ဒီး တၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်မၤလီၤ န့ၣ်လၢခဲတကတီၢ် အတၢ်မၤလီၤအိၣ်ထီၣ်တကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်မိဟံၣ်ကွၢ်ဆူကွၢ်လၢ တၢ်ဒုးဟးထီၣ် ကွၢ်ပုၤကိၣ်မိတသ့ဘၣ်. ပုၤကိၣ်မိတဂၢၢ်လၢလၢတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်အနီၣ်တသ့ဖျၢၣ် ဖဲ အဝဲတီၢ်ခါ/အဝဲတီၢ်မုၢ် အတီၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်တဖၣ်အကတီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤကတီၢ်မၤ. ဖဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂၢၤတခါအပူၤ ဖဲမၤပုၤတၢ်မၤလီၤတၢ်မၤ ဖဲ ပုၤကိၣ်မိလၢတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်လၢ ကိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (Expelled Student Program) လၢလီၤကဝီၤလီၤလီၤဆီဆီဒီးပုၤကိၣ်မိ အတၢ်လိၣ်ဘၣ်(တဖၣ်)အပူၤလီၤ.

MTSS-B ဝါယၢၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအပတ်တဖၣ် (Tiered Support)

MTSS-B မ့ၢ်ဝဲ တၢ်အူၣ်သး-ဒီးသန့, တၢ်မၤအတၢ်ကွၢ် လၢအိၣ်ဒီးအပတ်တဖၣ်လၢ ကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤကိၣ်မိတဖၣ် အတၢ်ဒီးသ့ၣ်ဟံးသး, တၢ်မၤလီၤမၤဒီး, ပုၤတၢၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤ မုၢ်လီၤ, သးအတၢ်တူၤဘၣ်, ဒီး ခိၣ်န့ၣ်ဒီးသးအတၢ်ဆိၣ်ကမိၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်ခိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဝါယၢၣ် (Tier) 1 တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအပတ်တဖၣ် 1

ဝါယၢၣ် (Tier) 1 တၢ်မၤအကျဲသန့ ဒီး တၢ်မၤအကျဲအကျဲ ဆိၣ်ထွဲပုၤကိၣ်မိခဲလၢ ခီဖျိ နီၤဖးလီၤဝဲ ကိၣ်ဒီးတဖျၢၣ် တၢ်မၤလၢကွၢ်မိတဖၣ်, တၢ်သိၣ်လီ တၢ်မၤလၢကွၢ်မိ ဖျိဖျိဖျိဖျိ ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢကတီၢ်လီၤ. ပုၤကိၣ်မိတဖၣ်လၢတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်, ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ် ဒီး သ့ၣ်ညါတူၤလီၤ တၢ်သကံၢ်ပဝးလၢတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်မိအီၤ, ခီဆၢ တၢ်သကံၢ်ပဝးလၢတၢ်တအံၣ်ဒီးအီၤ. လၢတၢ်ဟံၣ်ကအပူၤ, တၢ်သိၣ်လီန့ၣ်လီၤအကျဲအကျဲ ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ် ကိၣ်-ဟံၣ်ဖိလီၤမိ တၢ်မၤသ့ၣ်မၤသကံၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝါယၢၣ် (Tier) 2 တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအပတ်တဖၣ် 2

အပတ်တဖၣ် (Tier) 2 တၢ်ကျဲၤယူၤကျဲၤဖိးတၢ်မၤမ့ၢ် ကမ္မာၢ်မိ, လၢတၢ်ပညိၣ်အီၤ, ဒီး တၢ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤတၢ်မၤအကျဲသန့ လၢအဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ တၢ်ယုသ့ၣ်ညါအဖီခိၣ် ဝါယၢၣ် တၢ်မၤ အကျဲအကျဲအကတီၢ်ကလုာ် လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်ဒီးသ့ၣ်ဟံးသးအဂီၢ် (Multi-Tiered Systems of Support for Behavior) အပူၤလီၤ. တၢ်ကျဲၤယူၤကျဲၤဖိးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤ လၢ ပုၤကိၣ်မိတဖၣ်လၢ အဟံၣ်ဖျိထီၣ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအါထီၣ် တၢ်သကံၢ်ပဝး တလၢကွၢ် တၢ်မၤအကျဲသန့ ထီၣ်ရီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝါယၢၣ် (Tier) 3 တၢ်တီၢ်ကျဲၤ

အပတ်တဖၣ် (Tier) 3 တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤကျဲၤဖိးတၢ်သကံၢ်ပဝးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Behavior Intervention Plan) မ့ၢ်ဝဲ နီၤတဂၢၢ်တၢ်သကံၢ်ပဝးတၢ်တီၢ်ကျဲၤလီၤဆီဆီလၢ ပုၤကိၣ်မိတဖၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်သကံၢ်ပဝးလၢအရဲၣ်ဒီးမၤအသးတၢ်လီၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်လိၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်ကဘၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂၢၤတခါ, ပုၤကိၣ်မိတဘၣ်ဟံၣ်ကဆူကွၢ် လၢဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်လိၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကုၤ တၢ်မၤတဖၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဒီးသ့ၣ်ဟံးသးတဖၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်သိၣ်လီ ဒီး တၢ်မၤလီၤမၤဒီး တၢ်မၤအကျဲအကျဲအကတီၢ်တခါ, လၢကပၤယာ်ပုၤကိၣ်မိတဖၣ်အတၢ်ဟံၣ်မ့ၢ်လၢအဆဲးသ့ၣ်အတၢ်သကံၢ်ပဝးတဖၣ် အဂီၢ်, ခီဖျိ ခိၣ်ကျဲၤဟ့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိၣ်ခိၣ်တၢ်သကံၢ်ပဝးလၢအကတီၢ်ကျဲၤလၢကသ့ၣ်ထီၣ် ပုၤတၢၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤမုၢ်လီၤ ဒီး သးအတၢ်တူၤဘၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်

လၢကပၤယာ် တၢ်သ့ၣ်လီၤ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခိၣ်တဖၣ်, မၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတဖၣ် ဒီးမၤဂ့ၤ ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤမုၢ်လီၤတဖၣ်လီၤ. ပုၤန့ၣ်လီၤပုၤဟ့ၣ်လၢတၢ်မၤအကျဲအကျဲ အံၤအပူၤ ခဲလၢ အိၣ်ဒီး တၢ်ထီၣ်တၢ်ဆိၣ်ကမိၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပုၤဟ့ၣ်လၢတၢ်မၤန့ၣ် တၢ်အစၢၤဒ်သး ကသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤမုၢ်လီၤ ဒီးမၤဂၢၢ်မၤကျဲၤမၤဆူၣ်ထီၣ် ကိၣ်အပုၤတၢၢ်န့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ယုန့ၣ်ကိၣ်

မုၢ်ယုန့ၣ်ကိၣ် လိၣ်ဘၣ် ပုၤကိၣ်မိတဖၣ် စူးကါတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ် ဖဲကိၣ် ဖဲ မုၢ်ယုန့ၣ်ဂီၤခါ(တဖၣ်) အကတီၢ်လီၤ. တၢ်ကဆၢကတီၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤတၢ်(တဖၣ်) လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် တရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ် ဝဲစိၣ်တီဆူၤ လၢကလဲၤဆူၤ လၢအိၣ် လၢမုၢ်ယုန့ၣ်ကိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်မိ တၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် ဖဲထၢၣ် (Student Success Center - SSC)/

တၢ်ဟူးတၢ်ဂၢၢ်ခဲထၢၣ်လၢအဂၢၤတကတီၢ် (Positive Action Center - PAC)

လၢ SSC/PAC အံၤအပူၤ ပုၤကိၣ်မိတဖၣ်မၤတၢ်လၢ တၢ်မၤလီၤအန့ၣ်ခိၣ်ယၢၤလၢ အကးတံာ် သးအပူၤ, လၢတၢ်မၤစၢၤလီၤတၢ်မၤတံာ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ပျဲအဝဲသ့ၣ်လၢ ကပညိၣ် အဝဲအတၢ်လိၣ် ဘၣ်တဖၣ် လၢတၢ်မၤလီၤမၤဒီးမုၢ်ဂ့ၤ ဒီး ပုၤတၢၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤမုၢ်လီၤတကပၤမုၢ်ဂ့ၤ ခဲခါလီၤအပူၤ လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ဖျိ SSC/PAC ပုၤဟ့ၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢနီၣ်တဂၢၢ်စုာ်စုာ်အဂီၢ် ဒီး/ မ့တမ့ၢ် တၢ်သိၣ်လီန့ၣ်လီ ဘၣ်ယးဒီး တၢ်ကွဲးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်မၤလီၤသ့တၢ်ဘၣ်, ပုၤတၢၢ် တၢ်ရဲၣ်လီၤ မုၢ်လီၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, ဒီး တၢ်ယုန့ၣ်လီၤဘၣ်တဖၣ် တၢ်သဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. SSC/ PAC ဟ့ၣ်ဂံၢ် ဟ့ၣ်ဘၣ်ပုၤကိၣ်မိတဖၣ် လၢကတူၤလီၤ တၢ်ဟံးမုၢ်လီၤလၢအဝဲသ့ၣ် အတၢ်သကံၢ်ပဝး တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်စူးကါ SSC/PAC အတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ် တၢ်စူးကါစုာ် ကီးအိၣ်ဒီး တၢ်ဒီး သးအိၣ်ထီၣ်တဖၣ် လၢကမၤစၢၤပုၤကိၣ်မိတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ယုတၢ်အဆူၤအယာ်လၢအဂၢၤ တကပၤ မုၢ်လၢတၢ်အံၤ ဘၣ်ထွဲလီၤသးဒီး တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးတဖၣ်အယိၣ်လီၤ.

တၢ်ခဲခဲလၢကိၣ်

တၢ်ခဲခဲလၢကိၣ် လိၣ်ဘၣ် ပုၤကိၣ်မိ စူးကါတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ် ဖဲကိၣ်ပုၤဝဲအလီၤခဲ ဒ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကိၣ်ခိၣ်ဆၢကတီၢ်အဝဲအန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤဟ့ၣ်လီၤ ဝဲစိၣ်တီဆူၤပုၤကိၣ်မိ လၢအကြးခဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ပုၤဖျိးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ (Safety Plan)

တၢ်ပုၤဖျိးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢပုၤကိၣ်မိအဂီၢ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ကရၢလၢအပုၤဟ့ၣ်ဒီး မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပုၤဖျိးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ တီၢ်စၢၤမၤစၢၤ ကိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤကိၣ်မိလီၤဆီဆီတၢ် ဖဲပၤယာ်ဝဲ တၢ်မၤလီၤမၤဒီးန့ၣ်ခိၣ်ယၢၤလၢအပူၤဖျိးအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပုၤဖျိးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ ကဟံၣ်ဖျိ ထီၣ်ဝဲတၢ်မၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤစၢၤပုၤကိၣ်မိမၤတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်, ပုၤဟ့ၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဖဲမုၢ်န့ၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤတၢ်မၤအကျဲအကျဲစုာ်အကတီၢ် မ့တမ့ၢ် ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျိထီၣ်ပုၤနီၣ်ဒိၣ်လၢအဘၣ်သးဝဲတဖၣ်လီၤ. တၢ်တီၢ်ကျဲၤပုၤဟ့ၣ်ဒီးနီၣ်ထီၣ် တဖၣ်ဒ်အမုၢ် တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ ဒီး ဘီၤလီၤမၤဘၣ် တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတဖၣ်ဒီး ဒုးန့ၣ်ဟံၣ် ဖျိထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤလၢအပူၤဖျိး မ့တမ့ၢ် တၢ်သမံၤသမံးဆဲးလီၤမံၤလၢကန့ၣ်လီၤဆူ တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤအပူၤ, တၢ်အံၤကဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပုၤဖျိးတၢ်မၤအကျဲအကျဲတဖၣ် ဒ်အမုၢ် တၢ်ယုကွၢ်ပုၤကိၣ်မိတဖၣ် ဖဲအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ အခါဒီးလူၤဟံၣ်မၤထွဲ OPS ဖိလစံၣ် 5406 တၢ်ယုကွၢ်ပုၤဒီးတၢ်ဖိၣ်ပုၤတဖၣ် လီၤ.

တၢ်ဟံၣ်ပတုၢ်လၢကိၣ်, ကတီၢ်ယံာ်

တၢ်ဒုးဟးထီၣ်လၢကိၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ် လၢတလၢကွၢ် တၢ်ထီၣ်ကိၣ်အမုၢ်န့ၣ် ယံာ် (5) သီ ဘၣ်ဆၢစုာ်န့ၣ် တၢ်ထီၣ်ကိၣ်အမုၢ်န့ၣ် ခံဆဲ (20) သီလီၤ.

တၢ်ဟံၣ်ပတုၢ်လၢကိၣ်, ကတီၢ်ပုၤ

တၢ်ဒုးဟးထီၣ်လၢကိၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ် တုၤလၢတၢ်ထီၣ်ကိၣ်အမုၢ်န့ၣ် ယံာ် (5) သီလီၤ.

တၢ်သမံၤသမံးတၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး

တၢ်သမံၤသမံးတၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးမုၢ်ဝဲ တၢ်မၤအကျဲလၢအိၣ်ဒီးအကျဲအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ကဟံၣ်ဖျိထီၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအတၢ်သကံၢ်ပဝးအိၣ်ဒီး တၢ်မၤတရီၤတပၤ တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး တၢ်သမံၤသမံးကရၢၢ် (Threat Assessment Team) ထၢဖိၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဘၣ်ထွဲလီၤသးတဖၣ် လၢကျဲၤကျဲၤလၢအဖိးသးစး ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်မၤဝဲအပူၤ, သမံၤသမံးတၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးလၢတၢ်ဂီၢ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ ဟံၣ်ဖျိလၢတၢ်မၤန့ၣ်အီၤသ့အဖီခိၣ်, ဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤကိၣ်မိဒီး မၤစၢၤလီၤတၢ်မၤတရီၤတပၤလၢမၤအသးသ့တဖၣ်လီၤ. တၢ်သမံၤသမံး တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးန့ၣ် တၢ်က ဘၣ်မၤအီၤတဘျီလၢလၢမၤတၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်ထွဲတဖၣ်အံၤအိၣ်ထီၣ်အခါ- တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုး မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဖုးမၤပျဲၤ, တၢ်စုကဝဲ (တဖျိကျဲ), ကျဲ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒိၣ်အူအိၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢကိၣ်တဖျၢၣ်စုာ်စုာ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ, တၢ်သမံၤသမံးတၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးကရၢၢ် ပုၤဟ့ၣ်ဒီး ပုၤယဆူၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်, ပုၤဟ့ၣ်ကျဲၤတၢ်, ကိၣ်သးဂၢၢ်ဂီၢ်သံသ့ရဲၣ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် ပုၤကိၣ်မိ ပုၤမၤတၢ်ဖိ, ကိၣ်တၢ်မၤစၢၤဂၢၢ်ထံးခိၣ်န့ၣ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် ကိၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢမုၢ်ခါခိၣ်, ကိၣ်တၢ်ပုၤဖျိး ပုၤစံၣ်န့ၣ်လီၤဆီ, ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိအဂၢၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်-တခါ-ဘၣ်တခါအဂၢၢ်ထံးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢ်ကွၢ်စိတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢပုၤကွၢ်မိလၢအမၤလိမၤဒီးစိတၢ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤ န့ၣ်ခိၣ်ယၢတဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်လဲၤထီၣ်တၢ်မၤလိလၢနီၣ်ကစၢ် ဖဲတီးဒီးပုၤ အမဲၣ်ညါ, ပုၤကွၢ်မိလၢအန့ၣ် ဆဲးလိမၤမဲၣ် Omaha ကမျၢၤကွၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ဒီးန့ၣ်ကစၢ် တၢ်သိၣ်လိဒီး တၢ်မၤလိမၤဒီးအတၢ်လဲၤဒီးဖျိတဖၣ် ဖဲအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကမၤဒီးတၢ်န့ၣ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် **ပုၤကွၢ်မိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုး** လၢပုၤကွၢ်မိ အိၣ်ဖဲ တၢ်မၤလိမၤဒီးစိတၢ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤ န့ၣ်ခိၣ်ယၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, ပုၤကွၢ်မိတဖၣ်ကဒီးန့ၣ် ဒီးကွၢ်တၢ်(လ) လၢတၢ်မၤလိမၤပုၤ လၢတၢ်သိၣ်လိအိၣ် လၢအ့ၣ်န့ၣ်ဖိစိၣ် လၢကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ် တၢ်စူးကၢနီၣ်ဖျိထၢ, ဒုၣ်ကွၢ်တၢ်တၢ်မၤစၢၤ, ဒီးဟံၣ်ဘျးစဲၣ်ကွၢ်ဒဲးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢလိလၢ အမၤကမၤ လီၤကဝီၤ, ကီၢ်စဲၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖျိအသဲးစးတၢ်ဘျးတဖၣ်, တၢ်ကဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ် တၢ်မၤကမၤ **ပုၤကွၢ်မိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုး**, ဒီးတၢ်ကဟံၣ်ဂ့ၢ်ဝီဝဲလၢ တၢ်သိၣ်က့ၤသီက့ၤ, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကဆၢဒီးအိၣ်ဆူ ပၤကီၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိမၤဒီး ပုၤကွၢ်မိတဖၣ် လူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ တၢ်မၤလိမၤဒီးစိတၢ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤအဂီၢ် (Behavior Guidelines for Remote Learning) ဖဲလၢ်အံၤ-

- ကူသီးတၢ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်ခိၣ်ယၢတဖၣ်အဂီၢ်အပူၤ
- ပုၤကွၢ်မိအတၢ်ဆၢအမ့ၢ်(လ)ကဘၣ်မ့ၢ်ထဲလၢတၢ်မၤလိမၤဒီးအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်
- တဘၣ်ဒိၣ်တံၢ်, ကွဲးဒီး, မ့တမ့ၢ် ကွဲးကူန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဖဲအ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤ
- စူးကၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ပလီၤပဒီ ဖဲစူးကၢကီၢ်ရၢၣ်အတၢ်ပိးတၢ် လီၤအခါ
- စူးကၢကျိၣ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်ခိၣ်ယၢတဖၣ်အဂီၢ်
- လူၤတက့ၤတဘၣ်တီၣ်ဖျိထီၣ် မ့တမ့ၢ် တီၣ်ဖျိကျဲၤတၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤဘၣ်ဒိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂီၤတၢ်ကြးတဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်

တၢ်မၤလၢ်ကွၢ်စိတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢပုၤကွၢ်မိလၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ် ကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤ-ရဲၣ်ကျဲၤဟ့ၣ်လီၤ ဝဲစိတၢ်ဆၢ

တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ကွၢ်အသိၣ်လၢဘၣ်(စ) ဒ်ကွၢ်အတၢ်မၤတက့ၢ်အသိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွၢ်မိအ သကံၢ်ပဝးတမံၤ လၢလၢ် လၢအမ့ၢ်မၤကမၤတၢ်ဖဲ ကီၢ်ရၢၣ်-အနီၣ်ကစၢ် ပၤဘၣ်ဝဲ အပူၤန့ၣ်, တၢ်ဒုးလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်ယး သိလၢဘၣ်(စ) လၢ တၢ်စူးကၢဝဲလၢ ကွၢ်အတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤစၢၤတၢ်တ ပတီၤသီ ဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢတၢ်ဖဲတၢ်အကွၢ်ဂီၤတမံၤသီအပူၤ ဖဲတၢ်မၤမၤကမၤတၢ်လဲၤ ပုၤကွၢ်မိအမူၤလၢကွၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဟံၣ်ပနီၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသန့ၤတမံၤမၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤဖဲ သိလၢဘၣ်(စ)အပူၤ လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲလၢ အတပူၤဖျိး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လီၤပုၤနီၣ်သိလၢ, OPS ပုၤမၤတၢ်ဖိ, မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤစၢၤတၢ်ဖိအ တၢ်န့ၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစူးကၢ **ပုၤကွၢ်မိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုး** လၢတၢ်ဟံၣ် သ့ၣ်တဖၣ်သးဖဲ သိလၢဘၣ်(စ)ပုၤအတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသန့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, တၢ်မၤလိမၤလၢ ပုၤကွၢ်မိတဖၣ် လူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်ပူၤဖျိးတၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢ လၢဝဲစိတၢ်ဆၢအဂီၢ် (Safety Guidelines for Transportation) ဖဲလၢ်အံၤ-

- ပုၤနီၣ်သိလၢဘၣ်မူဒါလၢ သိလၢဘၣ်(စ)ဒီးပုၤကွၢ်မိတဖၣ်အဂီၢ်လၢလၢ ပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ ဝဲသးစူးကၢဖျိထီၣ်တၢ်ဟံၣ်က ဒီးလူၤပိာ်မၤထွဲ ပုၤနီၣ်သိ လၢဘၣ် ဒီးမ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- ထဲဒၣ်ပုၤကွၢ်မိလၢတၢ်ဒုးဒီးအိၣ်တဖၣ် ကြးဒီးတၢ်ဒီးဘၣ် သိလၢဘၣ်(စ)လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- အိၣ်ဒီးတုၤလၢ ပုၤနီၣ်သိလၢမၤနီၣ်ဒီး မ့တမ့ၢ် စံၣ်လီၤဖဲသိလၢဘၣ်(စ) ပုၤအခါတက့ၢ်.
- ထီၣ်ဒီးသိလၢဘၣ်(စ) လၢအလီၤအကျဲၣ်ဒဲးတက့ၢ်.
- ဆၢနီၤကွၢ်တၢ်ဆၢမဲၣ်ညါတပၤ, ဒီးဟံၣ်လီၤတၢ်လဲၤကျဲၤအလီၤတက့ၢ်.
- ပုၤကွၢ်မိမ့ၢ်ဘၣ်ထီၣ် တၢ်ကံၢ်ဃာ်တၢ်အပိးလီၤန့ၣ်, သိလၢဘၣ်(စ) တဟး ထီၣ်တုၤလီၤလၢတၢ်ကံၢ်ဃာ်တၢ်အပိးလီၤ ဘၣ်လီၤဘၣ်စးတစူန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဘၣ်မၤဝဲ, ဒီးပုၤကွၢ်မိလၢအဂီၢ်လီၤ တၢ်ထီၣ် တၢ်ကံၢ်ဃာ်တၢ်အပိးလီၤန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကတဲကျဲၤတၢ်ဒီးအိၣ် ဒီးခိၣ်ဆၢအိၣ်, ဃုာ်ဒီးတၢ်ဒုးဟးထီၣ်အိၣ်ဖဲ သိလၢဘၣ်(စ)ပုၤန့ၣ်လီၤ.

- ဆၢနီၤအိၣ်ဂၢၢ်ဂၢၢ် တုၤလီၤလၢပုၤနီၣ်သိလၢ တဲလၢန့ၣ်လီၤသီတစူ.
- တဘၣ်ယုာ်ထီၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် န့ၣ်ဆူသိလၢဘၣ်(စ)အပူၤတၢ်ဒုးအဂီၢ်တက့ၢ်.

- ပုၤကွၢ်မိတဖၣ် လူၤတက့ၢ်တဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ဆၢနီၣ်ဖျိထီၣ်အသဲးစး(စ)ယၢ တဖၣ် လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဂၢၢ်အပူၤဘၣ်
- တၢ်ဖျိကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤပိးလီၤတဖၣ်ဒီးတၢ်အံၤထွဲကွၢ်အိၣ်ဂၢၢ်ဂၢၢ် ကွၢ်တဖျိန့ၣ်စုာ်စုာ်ကအိၣ်ဒီး တၢ်မၤလိမၤဒီးစိတၢ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤ အဝဲသ့ၣ်အကွၢ် တၢ်မၤလိမၤဒီး န့ၣ်ခိၣ်ယၢတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ကွၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အကဘျးပၤတဖၣ် ဖဲန့ၣ်အ **ပုၤကွၢ်မိဒီးဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အလံာ်န့ၣ်ကျဲၤ** အပူၤတက့ၢ်.

တၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ ပုၤကွၢ်မိတဖၣ် လူၤပိာ်မၤထွဲ အ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ် တၢ်ဖဲတၢ်မၤ တၢ်ပူၤဖျိးလၢတၢ်မၤလိမၤဒီးစိတၢ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤအဂီၢ် (Online Safety Practices for Remote Learning) -

- နီၣ်ဂံၢ်ခူသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်ခူသ့ၣ် ဒီးတၢ်ကြးဟ့ၣ်ဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤအိၣ် ထဲဒၣ်ဒီး မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိ(တဖၣ်)
- ပုၤကွၢ်မိတဖၣ်တၢ်ကြးစူးကၢပုၤအဂၤအနီၣ်ဂံၢ်ခူသ့ၣ်လၢတက့ၢ်ဘၣ်
- ပုၤကွၢ်မိတဖၣ်တၢ်ကြးတီၣ်ထီၣ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ (လီၤအိၣ်ဆိးထံး, အဲမ့(လ), လီၤတစီနီၣ်ဂံၢ်, ဒီးအဂၤတဖၣ်) ဘၣ်.
- မ့ၢ်သးဒုဒီးလၢနီၣ်ဂံၢ်ခူသ့ၣ်န့ၣ်, တၢ်ကြးဟံၣ်ဖျိထီၣ်တၢ်အံၤဆူကွၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိ အအိၣ်တဘျီသီလီၤ
- ဟံၣ်ဖျိထီၣ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဆူ ကွၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဘျီသီ
- ပုၤကွၢ်မိတဖၣ်တၢ်ကြးဆဲးကျိးတဲသကီၢ်တၢ်ဒီး ပုၤအဂၤလၢအဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲတဖၣ် ဘၣ်
- ပုၤကွၢ်မိတဖၣ်တၢ်ကြး ဟ့ၣ်ဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤ လၢလၢ်အဂီၢ် ပုၤကွၢ် တၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်မၤတဖၣ်လၢဘၣ်မၤဝဲ
- ဃုာ်ထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ကွၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိအအိၣ် ဖဲမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခိၣ်ဒီး ကီၢ်ရၢၣ် လီၤကဝီၤအတၢ်ပိးတၢ်လီၤ, ဟံၣ်ဘျးစဲ, မ့တမ့ၢ် အ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်

- တဘၣ်စူးကွၢ်တၢ်တမံၤလၢလၢဆူ သိလၢဘၣ်(စ)အပူၤတၢ်ဖိအပူၤတက့ၢ်.
- တဘၣ်မၤသိၣ်ကလုာ်ဒိၣ်ဒိၣ်, လၢအတမၤတၢ်တၢ်ပုၤနီၣ်သိလၢဘၣ်(စ)အဂီၢ်တက့ၢ်.
- တၢ်တပျဲ အိၣ်တၢ်, အိၣ်တၢ်, ဒီးခိၣ်မိၢ်ဖဲကွၢ်အသိၣ်လၢဘၣ်(စ)တဖၣ်အမိၣ်ခိၣ်ဘၣ်.
- ကီၢ်ရၢၣ်ကွၢ်လီၤကဝီၤ တဟးမူဒါလၢ တၢ်ဖိတၢ်လဲၤလၢအအိၣ်တၢ် သိလၢဘၣ်(စ) အမိၣ်ခိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.
- ထီၣ်ဒီးန့ၣ်သိလၢဘၣ်(စ)ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်.

တၢ်မၤကမၤ တၢ်ပူၤဖျိးတၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢ လၢဝဲစိတၢ်ဆၢအဂီၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢ တဖၣ်ဖဲလၢ်အံၤ-

- တၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤအလီၤဖဲသိလၢဘၣ်(စ)ပုၤ
- တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်သိၣ်လီၤသိလၢဘၣ်(စ)တၢ်ပူၤဖျိးအဂီၢ်
- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဆၢနီၤအလီၤဖဲ ဒီးသိလၢဘၣ်(စ)အခါ
- ပုၤကွၢ်မိထံၣ်လီၤအိၣ်ဖျိဒီးတၢ်ပၤဆူရၢၣ်ကျဲၤကရူၢ်
- မိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိ(တဖၣ်)ထံၣ်လီၤအိၣ်ဖျိဒီးပုၤကွၢ်မိဒီးတၢ်ပၤဆူရၢၣ်ကျဲၤကရူၢ်
- တၢ်တဒုးဒီးသိလၢဘၣ်(စ)တစီတလီၤ (1-5 သီ)*
- ပုၤကွၢ်မိမ့ၢ်တၢ်တၢ်ကြးတဘၣ်ဖဲသိလၢဘၣ်(စ)ပုၤကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကပတုာ်ဒုးဒီးအိၣ်သိလၢဘၣ်(စ) 6-19 သီ*

* တၢ်မ့ၢ်ပတုာ်ပုၤကွၢ်မိအတၢ်ဒုးသိလၢဘၣ်(စ)တစီတလီၤအခါန့ၣ်, မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤ ကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်)ကဘၣ်ဟံၣ်မူဒါလၢ တၢ်လဲၤဆူဒီးတၢ်လဲၤအိၣ်ကျဲၤပုၤကွၢ်မိဖဲကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကမၤ တၢ်ပူၤဖျိးတၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢဝဲစိတၢ်ဆၢအဂီၢ်န့ၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် သိလၢဘၣ်(စ) ဝဲစိတၢ်ဆၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လီၤဆီတဖၣ် လီၤမၤကွၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ထျာ်ဒီးနီုကစၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖၣ်

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်အလံာ်ထျာ်, ထျာ်ဝံချု, ဒီးတဖီတလံလံလံကလံသးတဖီလု ကစီဆု၊ လံလံ, တပီးတလံ, ဒီးတဖီတလံအကတဖီသ့န့ဉ်လီ. တကဘဉ်သံသမိကျာ် တဖီ, ဒီးပုဂ္ဂိုလ်တကဘဉ်ဟံးမုဒါလုအအိဉ်ဖဲ ထျာ်ဝံန့ဉ်အပုဒဲလုန့ဉ်လီ. တဖီတလံလု အကဘဉ်ထွဲဒီးကုအပုညဉ်တဖီ မုတဖီ ဒီးအိဉ်ထီဉ်တမာ်တကဘဉ်ဒီး တမာ်လုအန့ဆဉ် ခိဉ်ယု၊တကဘဉ်သးတဖီန့ဉ် တကဟံးန့ဉ်အိး တုလံလံ၊ တထီဉ်ကုအမုန့ဉ်ကတဂါ အခါ, ဒီးဘဉ်သ့ဉ်ဖဲ မိလံ/ပုဂ္ဂိုလ်ထွဲတကဘဉ် လံဟံးန့ဉ်ကတဂါတဖီတလံဝံန့ဉ်လီ.

တၢ်ကဟ်ပနီၣ် တၢ်မၤကမၤတၢ်တၢ်လီၤလီၤဒီးအမ့ၢ် တၢ်တဒိကန့ၣ်တၢ်, ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်လူၤ ပိၤမၤထွဲ
ပုၤကိၤဖိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုးအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
 က့ၢ်အပုၤမၤတၢ်ဖိ ကသမံသမိးကွၢ် ပုၤကိၤဖိအဘၣ်ဒိတဖၣ် ခဲလၢကဒီး ကယၢ်မ့ၢ် တၢ်လၢ
 အိၣ်လၢတၢ်ဝဲန့ၣ်အပူၤ လၢအတးဒုးသ့ၣ်ညါဆိပုၤကိၤဖိတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံသစူးကၢၣ်တၢ် OPS
 ဖီလစံၣ် 5406 ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သမံသမိးကွၢ်ပုၤကိၤဖိ လၢတၢ်မၤန့ၢ်အါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်
 ကျါအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကူတၢ်သးတၢ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါ

နှိုက်ကစင်တင်အိပ်ဖြူ မှဝ ပျက်စီးဒီး မိပဲ(တဖန်)/ပျက်စွဲထွဲတင်(တဖန်) အတင်ဘဉ်ယိာ် အခိဉ်ထံး
 ခိဉ်တဲခိဉ်လီၤ. နဲလံာ်ဂ့ၤ, ပျက်စွဲအတင်အိပ်ဖြူ ကြးမးထီဉ် တဲခိဉ်ဂ့ၤယာ်ဘဉ်အဂ့ၤ လုာ်တဲမးလဲမးဒီး
 အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. တဲခိဉ်ကျဲလုာ်တဲမးအံၤ တဲကဲမးကဲဝဲဒီး ကဲအတဲဟးတဲဂဲဒဲဒီးအသိးခဲလုာ်-

အိမ်ကံတသုဘင်္ဂနာလီ၊

- [illegible]

3. တၢ်ကွၢ်ကတၢၢ်ကွံာ်တၢ်စးလၢလၢဒီး တၢ်နီၣ်ကျဲတဖၣ်အံၤ, ဒ်အမၤ တၢ်ဘျုးတၢ် ဘါးန့ၢ် (Spirit Days), မူးလီၤဆီဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂၤ လၢလၢတၢ်စးလၢလီၤ မိၢ်ပုၤအချၢတဖၣ်, တၢ်ကဘၣ်အုၣ်ကီၤဟ့ၣ်ဒွဲးဒီးလၢ ကွဲးတၢ်ပၤချၢန့ၢ်ကျဲ, န့ၣ်လီၤ. ဝံးစးကွၢ်တၢ် OPS ဖိလဲၣ် 5301 တၢ်ကူဒီးတၢ် ဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလီၤသး လၢကမၤန့ၢ်အီၤထီၣ်တၢ်ဂၤကျဲၤအီၤန့ၢ်တကၢ်.

တၢ်မၤပျဲးကွၢ်တၢ်မၤလိတၢ်မၤ (MAKE-UP WORK) မဲတၢ်ဟံးပတုာ်ကိအကတိာ်

[illegible]

ဘဉ်ဆဉ်တအါန့ၣ်ဒီး တဆံ (10) သီဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဟ့ၣ် ခြံးဒုးအ
မးလၢတၢ်မပုၤက့ၤတၢ်မလိတၢ်မလၢတၢ်တူၢ်လိာ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ် OPS ဖီလစံာ် 5207
လၢကမၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ကျါ ဘဉ်သးဒီး တၢ်မပုၤက့ၤတၢ်မလိတၢ်မလၢတၢ် တက့ၢ်.

တၢ်မၤတၢ်တၢ်ကျးတဘဉ်ဖဲ တၢ်မၤလိအကတီၢ်အဘၢၣ်စၢၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်ကိတၢ်မၤလိန့ၣ်အဘၢၣ်စၢၤ

တၢ်မၤမၤတၢ်ကြးတၢ်အဂၤတဖၣ် လၢတၢ်တကျၢ်ဘၢအိၤလၢ၊ ပုၤကိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်ကျဲၤ၊
လၢအကဲထီၣ်သးဖဲ တၢ်မၤလိအကတီၢ်အဘၢၣ်စၢ၊ မ့တမၤ တၢ်ထီၣ်ကိတၢ်မၤလိန့ၣ် အဘၢၣ်စၢန့ၣ်၊

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်တဖၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါဝဲဖဲ ပုၤကိၣ်စိတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဃျါ၊ အပူၤ
လၢတၢ်ကဘၣ်လၢဟံၣ်မၤထဲအိၤဖဲ တၢ်မၤလိအကတိၢ်ဆူညါတကတိၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တြိ/တၢ်တဘျၢ်န့ၣ်လီၤဆွၢ်ကရၢၢ်အပ္ပူၤဘၣ် ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်တၢ်တဘျၢ်န့ၣ်လီၤဆွၢ်ကရၢၢ် ဒီး တၢ်တြိတဖၣ်

ပုတမုံလၢအလဲအဒှ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟံက် တၢ်မၤလိမၤဒီးအဆၢၣ်ခိၣ်ယၢ၊ တၢ်အိၣ်သးဒီးပၤဟံက်တၢ်သ့ၣ်ဟံးဒီးတၢ်အသူးသ့ၣ်လၢကဵုလၢအကြးဝဲ ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်တြိဝဲဒၣ် တၢ်မၤတံတ်က့ၢ်အတၢ်မၤအကျါအကျါလၢအိၣ်ဒီးအခဲၣ် အကျါန့ၣ်လီၤ၊ က့ၢ်ခိၣ်မ့တမ့ၢ် အဝဲဝဲခါ/အဝဲဝဲမုၢ် အပုၤခဲး ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ် ကမီၤအီၤလၢကဂ့ၢ်လိာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ၊ ဒီးတြိ ဒီး တြိတၢ်န့ၣ်လီၤလၢခါဆူညါ၊ ထုးထီၣ်က့ၢ် မ့တမ့ၢ်မၤပုတမုံတၢ်လၢလိာ်လၢအတၢ်သ့ၣ်ဟံးဒီးတၢ်ကြးတဘၣ် တဖၣ် ဟးထီၣ်က့ၢ် လၢက့ၢ်အတၢ်မၤလိမၤဒီး/တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဆၢၣ်ခိၣ်ယၢ၊ ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါ ဝဲလၢလၢအၢသးသး

1. တပ်ဟူ၍ထိုက် တပ်လီၤတပ်ဟံၣ်လၢ ပုၤအကတၢ်ဖျါအတၢ်ပူၤဖျါအဂီၢ် လၢအမျါလၢ ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးသ့ (အဒိ, တၢ်မးပျံးမးဖူး, တၢ်ဟံးသးအကူၢ်အဂီၢ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်မးတၢ် လီၤလီၤဆီဆီ)
2. တပ်ဟူ၍ထီၣ် တၢ်မးတၢ်တၢ်မးလီၤမးဒီးအဆူၣ်ခိၣ်ဃာ်တၢ်အိၣ်သးလၢအမးတၢ်ဒိ ပုၤကိၣ်ပုၤမးတၢ်ဖျါ (အဒိ, တၢ်ကိၣ်ဃာ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မးတၢ်တၢ်မးတၢ်တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်)

3. တၢ်လိၤတၢ်လိၤကၢ် တၢ်လိၤလိၤကၢ်လၢပူၤပိၤမၤလွဲၤ ကွီၤအဖီလစံၣ်/တၢ်မၤအကျါ အကျဲတဖၣ် (အဒိ, ဂၢ်လိာ် ကွီၤအပူၤမၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် အတၢ်နီၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သမံသမိးဖဲတၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤအကတီၢ် အကျါအကျဲတဖၣ်)
 4. တအိၣ်ဒီးတၢ်ပုၤညိၣ်လၢအဖိးသးစး လၢကအိၣ်ဖဲကွီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပူၤတၢ်ဂၢ်တဖၣ်အပူၤ (အဒိ, တၢ်ဟးယဲၤယီၤသး မ့တမ့ၢ် ဟးဝုၤဝါဖဲတၢ်ညူၣ်ထီၣ်အပူၤ)
- ပၤတၢ်လၢလံာ်လၢအဒိန့ၢ် “တၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤဆူၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တြိ/တၢ်တြီတၢ်တဘျီ လဲၤန့ၣ်လီၤ” န့ၣ်လီၤဖဲတၢ်လိၤကၢ်ကွီၤပုၤနီၣ်လီၤတသ့ဘျီန့ၣ်လီၤ တၢ်စူးကၢ်တၢ်တြိခဲလၢာ်
- စီၣ်ဖဲတၢ်ပုၤပုၤနီၣ်လီၤအနံၤ တူၤလီၤလၢ တၢ်ကိၢ်ခါကတီၢ်လၢကပဲလၢခဲတစု ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၢ် ကွဲၣ်ဝဲ, တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ပုၤဖျါဝဲလၢတၢ်အဂၢၤတဖၣ်, ဖဲလၢအီၤကွၢ်တဘျီစုၣ်န့ၣ်လီၤ ပၤတမ့ၢ် တၢ်လၢလံာ်လၢ အပူၤဆူၣ်ကွီၤဒီးဘၣ်တၢ်ဂၢ်လိာ်အီၤလၢအကန့ၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်တၢ်မၤအပူၤ ထီၣ်ကွီၤတၢ်လဲၤန့ၣ်
- ဝံသကွီၤကညးထီၣ်တၢ်ဆူၣ် ပုၤကွီၤဖိဒီးပုၤတဝၢ တၢ်မၤစၢၤ (Student and Community Services) အိၣ်သန့ၣ်လီၤ

လိတဲစိစိစု/နီကစာအံၣ်လဲးထီၣ်နးပီးလိ အတၢ်နံၣ်ကျဲတဖၣ်လၢပုၤကိမိတဖၣ်အဂီၢ်

ဆိုင်ချုပ်မိန့်ဒယျာတကစီဒီး လီတစ်စီစုတဖှ်ထီတီနွံ မဟဂါ၊ ပုသးစာ အခိနွံဒီး သးတးဆိကမိန့် တာ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချု ဒီးအဲသ့အတုသုတးဘဉ်တဖှ် လကသးစာ်ဆါ အတုမလိမဒီးနွံလီလံ လတုဂါအဲအယု၊ ကိာ်ရဲဉ်ကွဲလီကဉ်၊ ဟံပနီဉ်လီဝဲဉ်တါတြီ တုစုးကါ လီတစ်စီစုဒီး PEDs (Personal Electronic Devices) (ဇိာ်ကစာ်အံဉ်လဲး ထီဒီးအပီးလီ တဖှ်) ဖဲတုသိဉ်လိနွံလိအဆါကတီု မတုမာ်ဘဉ်လု၊ နွံစိနွံကစါ လီလီ၊ ဆီဆီလုအကွဲသရဉ် မတုမာ် ကိာ်ရဲဉ်ကွဲလီကဉ်၊ အပုမဟတုဖဲဘဉ်နွံလီ၊ တါနံဉ်ကျဲတဖှ် အဲအတုပညဉ်မုဝဲတကိာ်ရဲဉ်ဒီတဘဉ် အတုမအကျါအကျဲ ဘဉ်ထွဲဒီး တုစုးကါ လီတစ်စီစုဒီး PEDs အဂါတဖှ်နွံလီလံ

တၢ်ကတိၤအခိပညၢတဖၣ်

- 1 Cell phone* (“လီတစ်စီစီ”) ပုဂံဃာဒီး၊ ဘဉ်ဆဉ်တမ့တံဟ်ပုနီဉ်, စဲလူလုာ်လီတစ် (cellular telephones) မ့တမ့ာ် ထဲးဘလဲး (tablets), “smart” လီတစ် မ့တမ့ာ် ထဲးဘလဲး, လီတစ် မ့တမ့ာ် ထဲးဘလဲး ဒီး PEDs အဂါလုာ်တမ့ာ်ကိအုထာဉ်နဲးသ့တဖဉ် ဒီးတံကိး မ့တမ့ာ် တံတူာ်လီတစ်အတံကိး မ့တမ့ာ် တံဆုာ်တံကွဲး, တံဒိတံဂီၤ, တံဒီးအိဉ်ထီဉ်ဒီး တံရုၤလီၤဟ်ဖျါတံဂီၤမူ, တံဂီၤ, မ့တမ့ာ် တံတိုဉ်ထီဉ်တံဂုၤစဲ အုထာဉ်နဲးအစီခိဉ် ဒီးတံအဂါတဖဉ် သ့န့ဉ်လီၤ.
- 2 “နီၤကစၢ်အံဉ်လဲး (တြိနဲးအပီလီ တဖဉ်) (“Personal Electronic Device”) မ့ဉ် အံဉ်လဲးထီဉ်နီၤပီလီ တလုာ်ကံဉ်လီတစ်စီစီစုလုာ်အဂါဟးထီဉ် တပုနီဉ်လုာ်တံနီၤဟ့သ့,

တပ်နီလံတပ်ထံလဲမာ်သု, တပ်တရုတပ်, တပ်ဒုနီ တပ်ကွဲ, မုတမု တပ်ကိပ်ပုတပ်တပ်တဖု, ပုယုဒ်ဒီး ဘုဒ်ဆုတပ်တပ်တပ်နီ ထဲဘလဲ, နှံရံ (smartwatches), တပ်လီကွဲကွဲ(မ)လံတပ်တပ်ထံလဲလီညီ, တပ်လီကွဲ မံဒ်ယုဒ်လံတပ်တပ်ထံလဲလီညီ (portable media players), ခဲမရ, ဒီးတပ်ပီးတပ်လီ အဂါ လံအဒုဘုဒ်တပ်ဒီးအုထုဒ်နဲ, လံတပ်ဒီး ဒီးအလီပျံ (wireless), cellular မုတမု တပ်ဘုဒ်တပ်အကျါအကျါအဂါ တဖု နှံလီ. တပ်အံယုဒ်ဒီး နီကစါအတပ်ကနုဒ်ပီးလီ တဖုဒ်အမု ကနုဒ်ဒါ (earphones), တပ်ကနုဒ်အမုဒ်နီ (ear buds), ဒီးအဂါတဖု ဒီး/မုတမု တပ်ပီးတပ်လီတမံမံ လံအဘုဒ်တပ်ဒီး လီတပ်တပ်စု မုတမု တပ်ပီးတပ်လီ အဂါ ဒ်တပ်တပ်ဖျါလံတပ်အသီးဒီး Bluetooth မုတမု တပ်အကျါအကျါအဂါ တဖုနှံလီ. PED တပ်ယုဒ်ဒီး tablet လံကီရံ ဟုဒ်နီလီလဲနုလီ.

- “တပ်ကီရံအမုနီ” (“School Day”) အိပ်ညီမု တပ်ထီကီရံအမုနီ ဒ်အညီနီ အသီး ဒီးတပ်ပပ်နီ တမံထီအဆာကတီ ဒီးအကတါအဆာကတီ ဒ်လီကတီကီ တပ်ယုဒ်ထီ ဟပ်နီလဲအသီးနှံလီ.
- “ကီရံအတပ်စုလီဒ်နီ” (“School property”) ပုယုဒ်ဒီး တပ်ပပ်တပ်သီလု လီ, ကီရံအသီလုဘီး(စ), ဒီးကီရံအတပ်သီထီ အလီအကျါလဲလံတပ်အိပ်ပု မုတမု တပ်ချုနုလီ.
- “တပ်မာ်” (“Turned off”) မုတမု “တပ်မာ်” (“powered off”) အိပ်ညီမု တပ်တပ်အိပ်ထီ တပ်ပီးတပ်လီတမံမံနုလီ. တပ်မာ်တပ် တပ်ပီးတပ်လီအကလု, တပ်စုကီရံအတပ်တရု မုတမု တပ်အကျါအကျါ (modes) အဂါတဖု, မုတမုဘုဒ်လံတပ်မာ်မာ်, တပ်တပ်ပပ်နီလဲလံအမု တပ်မာ် မုတမု တပ်မာ်သံအီ နှံလီ.
- “တပ်စုကီ” (“Use”) ပုယုဒ်ဒီး တပ်စု မုတမု တပ်အိပ်ဒီး လီတပ်စု (cell phone) မုတမု PED လံတပ်ထံလဲမာ်သု မုတမု တပ်နီဟူအကလုသု, လံအိပ် ယုဒ်ဒီး မုတမု တပ်အိပ်ယုဒ်ဒီး နီကစါတပ်ကနုဒ်အမုလီ ဒ်အမု ကနုဒ်ဒါ, တပ်ကနု ဒ်အိပ်မိပ် (ear buds), “Bluetooth”, ဒီးအဂါတဖုနှံလီ. Cell phone လံ “တပ်မာ်တရုအီ” မုတမု “တပ်မာ်တရုအကလု” တပ်ပပ်နီလဲလံ တပ်အိပ်စုကီ လဲနုလီ. Cell phone မုတမု PED လံအဟုဒ်တပ်ပပ်နီလံတပ်အသီ, အတပ်တရု အပုနီ, ဒုနီပျါ တပ်ကွဲ မုတမု တပ်ကိပ်ပုဒ်ဒီးလီတပ်စုနု တပ်ပပ်နီလဲလံ “တပ်စုကီအီ” (“in use”) နှံလီ. တပ်မု “မာ်မာ်” cell phone မုတမု PED လံအလီဒ်ဘုဒ်ဆုပုအဂါထံလဲမာ်သုနု, တပ်ပပ်နီလံ “တပ်စုကီအီ” နှံလီ. တပ်မု “မာ်မာ်” cell phone မုတမု PED လံအလီဒ်ဘုဒ်ဒီးဟပ်မာ်အီ လံ တပ်ထံလဲမာ်သုအလီ ဒ်အမု ထုဒ်ခဲချု, လံထု, တီထု, သီလု, ဘုဒ်ဒါ (locker), ဒီးတပ်အဂါတဖုအပုနု, တပ်တပ်ပပ်နီလဲလံ “တပ်စုကီအီ” ဘုဒ်နှံလီ.

တပ်မာ်အကျါအကျါတဖု

တပ်ဟုဒ်တပ်ပျံလံ ပုကီရံတဖုကစု cell phones ဒီး PEDs ဖဲကီရံအတပ်လီအပု ထဲဒ် တပ်ဆာကတီဖဲလံအီအကတီပျံ-

- တချုတပ်ထီကီရံအမုနီ,
- ဖဲကီထီအမုနီလံအလီခဲ,
- မုထုတပ်အိပ်အကတီ (ထဲဒ်တီထီကီရံတဖုနီ),
- ဖဲကီထီအကတီ (ထဲဒ်တီထီကီရံတဖုနီ),

တပ်ဒုးဟးထီကွဲလံကီ ဒီးတပ်စံညီတပ်တပ်ထံမံတုသီး တပ်ဒွဲတပ်ယပ်တဖု

ကီရံ (မုတမု ပုဒ်ခဲ) ဆာတပ်ဒ်လံ တပ်အံအလီအိပ် လံ ကဘု ဒုးဟးထီကွဲပုကီရံလံ တပ်မာ်အပုသုနှံလီ. တပ်မာ်ဒုးဟးထီကွဲ လံကီရံအတပ်ဆာတပ်သု ကီရံသံသမိ တပ်မာ်ဒုးဟးထီကွဲအဂါလံအလီခဲ, ဒီး တပ်ဘီးသုညါ ပုကီရံအတပ်မာ်မာ်တပ်အဂါ လံ တပ်ကတီ မုတမု တပ်ကွဲ, ဒီးဟုဒ်ပုကီရံအခွဲယပ်လံ အကဟ်ဖျါထီ အတပ်ထံတပ်ဆိမိနုလီ.

တပ်ဒုးဟးထီကွဲလံအကထီသုသုအပပ်တဖု ပုယုဒ်ဒီး တပ်ပပ်တပ် ကတီဖု, ဂုကီရံအတပ်ဒုးဟးထီကွဲ, တပ်ပပ်တပ်ကတီယပ်, တပ်ဒုးဟးထီကွဲ, မုတမု တပ်ဆီတပ်တပ်လီတပ်ကီရံလီ. မုတမုဘုဒ်လံ တပ်အိပ်သံလံပုကီရံ လံစီတပ်စုကတီလံအမာ်သံတပ်ဆုကီ, တီပုဒ်ကီအပုမာ်တမိ တပ်ပပ်တပ် ပုကီရံလံအမာ်လီ ကတီဆီ -တီဖိယပ် (pre-K) တုလံ 2 တီဘုဒ်နှံလီ. တပ်အမုကီရံအမုအဒါလံ ကဆာတပ် တပ်ဒုးဟးထီကွဲလံကီရံအကလု ဒီး/မုတမု တပ်ဟုဒ်ကုဒ်ဟုဒ် တပ်ဟးဂုနီနုလီ. ပုကီရံလံထီကီ, နုလီ ပုယုဒ်လံကီရံတပ်ဟးဂုနီလံလံအပုပုယုဒ်ဒီး တပ်ဖျါကီရံအမုတဖု, မုတမု အိပ်လံကီရံတပ်လီတပ်ကီရံအမိ ဖဲတပ်ပပ်တပ်အီလံကီ, တပ်ကွဲကတီကွဲအီ, မုတမု တပ်ဒုးဟးထီကွဲလံကီရံအကတီအခါ တသုဘုဒ်လီ.

ပုမာ်ခဲကီရံတပ် ကဟးဂုနီ ဒီးသုလံထီသုလံ တပ်ဟုလီတပ်ကီရံ လံလံ အမိခိနုလီ. တပ်အံကဟ်ယုဒ်ဒီး တပ်ဆဲးဂုနီပုအုဒ်သုဘုဒ် တပ်သံကဟ်ပုလံတပ်လီ ပုကီရံနုလီ. တချုတပ်မာ်

- ဖဲဟီဒီ မုတမု နံကတပ်တပ်ဟးဂုနီတဖုဖဲကီရံအတပ်လီတပ်ကီရံအမိခိ,
- ဖဲအလီအိပ်လံ တပ်သံသမိ မုတမု တပ်သုကီရံ ပုကီရံအတပ်အိပ်အိပ်ချု, တပ်ကွဲထွဲ, မုတမု
- ဂုကီရံအတပ်အိပ်သု ယုဒ်ဒီးကီရံအပုမာ်တပ်ဟုဒ်တပ်ပျံနုလီ. တပ်သုထီတပ်ပုမာ်ကီရံ မာ်တပ်ဆာတပ်သုလံ တပ်စုကီ cell phones ဒီး PEDs လံပုကီရံနုလီပုယုဒ်အဂါ ဖဲ ကီရံပုဒ်အလီခဲ ဒီး/မုတမု တပ်ဟး တပ်ဂါလံ တပ်မာ်လံတပ်မာ်လံပုဒ်အဂါပုဒ်ကီရံတပ်လီအမိခိအခါ မုတမု ဖဲတပ်လံထီကီရံ အတပ်ဆီထွဲ မာ်မာ် မုတမု တပ်ဟးဂုနီတပ်ထွဲဒီးကီရံ ကီရံတပ်လီတပ်ကီရံ အမိခိ မုတမု အချုနုလီ.

တပ်တြီတပ်စုကီ Cell Phones ဒီး PEDs-

- တပ်စုကီ cell phones ဒီး PEDs တပ်ဟုလံ ပုကီရံတပ်ဖျါထီအီလီလံဆီဆီ.
- တပ်ဟုဒ်နီဟုဒ်နီလီ မုတမု တပ်တီထီ တပ်ဂါလံတပ်ဒီး မုတမု တပ်ဟပ်ဝဲ cell phones အမိခိ မုတမု PEDs အပုဖဲတပ်ထီကီရံအဆာကတီ ဒီး/မုတမု ဖဲကီရံအတပ်လီတပ်ကီရံအမိခိနုလီ.
- ပုကီရံစုကီ cell phone အခဲမရ/တပ်တပ်ကီရံ မုတမုလံတပ်အိပ်ဒီးတပ်အပ်လီဟုဒ်ဒွဲ လံ ကီရံတပ်ဆုကီကီရံအ အိပ်နု ဘုဒ်တပ်တြီဒီးတပ်ဟပ်နီလဲလံ တပ်မာ် မု ပုကီရံတပ်ဆီတပ်သီတပ်ဘျု (ကွဲအထီတပ်ဂုကီကီရံဖဲ တပ်ကီရံနီ ကမီ တပ်စုကီခဲမရ, တပ်ကီရံအပီးလီ, နီကစါအတပ်ပီးတပ် လီလံအဘုဒ် ဒီးကီရံကီရံကီရံကီရံအပုဘုဒ်, Cell Phone မုတမု တပ်မာ်မာ်ပီးလီ, ဖဲကီရံပု 17 အပု)

တပ်တလူဟီမာ်ထွဲ Cell Phone ဒီး PEDs အတပ်နီကီရံတဖု

ဖဲတပ်အိပ်သုလံတပ်ထံနု ပုကီရံစုကီမာ် တပ်နီကီရံတဖု တဖုအံနု, ကီရံလီကတီ အပုမာ်တပ် ကဟုဒ်ပုကီရံအခွဲယပ်လံကတီဘုဒ် အတပ်ဟုဒ်ဟးဒ် အံနုလီ. ပုကီရံစုကီအဂါလံ လံကတီဘုဒ်ကွဲအတပ်ဟုဒ်ဟးဒ်, တပ်ဟုလံလံ အကဟုဒ်လီအတပ်ပီးတပ်လီဆုကီသုရံအအိပ် ဖဲတပ်ဆာကတီတပ်တပ်ဒီးအကတီပျံ နှံလီ. ဖဲတပ်ဆာကတီကတါအခါ, ပုကီရံစုကီနီကီရံအတပ်ပီးတပ်လီ ဒီးတပ်လံမာ်အထီ တပ်ဆုညါဘုဒ်နုလီ. ပုကီရံစုကီအဂါလံ လံကလူဟီမာ်ထွဲ တပ်မာ်အဟုဒ်လီအ လီတပ် စီစု ဒီး/မုတမု PED နှံတပ်ကသီကွဲသုကီအီလံ တပ်အိပ်ဒီး-တပ်လူဟီမာ်ထွဲ လီတပ် စီစု/နီကစါအံလဲဒီးတြီဒီးတပ်ပီးတပ်လီ အတပ်မာ်လံကွဲစီတဖု ဒီးတပ်သီကွဲသုကီ အဂါလံအလီပုလံသီးဒီး ပုကီရံစုကီတပ်သီတပ်ဘျု နှံလီ. တပ်မာ်လံကွဲစီလံ ကီရံမုတမု ကီရံလီကတီအပုမာ်တပ်ဖဲကီရံ ကကီတပ်ဘု ပုကီရံအမိခိ မုတမု ပုကီရံထွဲတပ် (မုတမုဘုဒ်လံ အိပ်ဒီးတပ်ဒုး အိပ်ထီတပ်အကျါအကျါလီဆီ လံသုတဖု လံတပ်ဆဲးဂုနီဆဲးဂုနီတပ်လဲ) လံတပ်တပ်ကီ တပ်လီဘုဒ်ယိပ် ဒီး တပ်မာ်လံကွဲစီ ဘုဒ်သီးဒီးတပ်ဟုဒ်ဟးဒ်ခဲဆုညါအဂါနုလီ.

ပုကီရံစုကီအမာ်မုတပ်တပ်မာ်အကျါအကျါအံတပ်လီလီနု ဘုဒ်သုဘုဒ် တပ်ကဟး ဂုကီရံအီအထီ လံအလီပုလံဒီး ပုကီရံစုကီတပ်သီတပ်ဘျုနုလီ.

တပ်တဟးမုဒါ

ကီရံတဟးမုဒါလံ ပုကီရံအလီတပ်စီစု ဒီး/မုတမု PEDs အဂါတဖု လံအဘုဒ်တပ်ဟုဒ် ကွဲ, လီမာ်, မုတမု ဟးဂုနီဖဲကီရံအတပ်လီတပ်ကီရံအမိခိ မုတမု ကီရံအိပ်နုပုဘုဒ်မု ဘုဒ်ဒါ ဟးဂုနီယပ်အကတီဘုဒ်နုလီ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်မၤလိမၤဒီးလီၤဆီ အတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်

ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်မၤလိမၤဒီးလီၤဆီအတၢ်မၤစၢၤတဖၣ် မ့ၢ်မၤကမၣ်ဝဲဒၣ် ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်သီတၢ်သီ တၢ်ကျဲၤလၢအကဲထီၣ်သးဖဲ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအကဲထီၣ်ကွဲးအကတီၢ်, တၢ်ကဘၣ်မၤ တၢ်သီ တလဲတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟံပတုၣ်ကတီၢ်ယာ် လၢအမၤအသးတပယုၤယီၤအန့ၢ်ယံၤသီ, တၢ်ဆၢတၢ်ဖျါဖျါဖျါ (တၢ်စဉ်ညီၣ်ဒီကန့ၣ်) IEP တၢ်အိၣ်ဖျိန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်စးထီၣ်ဖဲ တၢ်ဒီးန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် တဖၣ်

သၢသီအတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. IEP ကရူၢ်ကကွၢ်ထံဆဲးကိၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်သကတၢ်ပဝးအတၢ်ကဲထီၣ်သး, မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်အရၢဒိၣ်ဘၣ်ထွဲလီၤလီၤဒီး, ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်ကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤ အယီၤခါအဂ့ၢ် ဒီးကဘၣ်ကွၢ်ထံ ဆဲး ကိၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သကတၢ်ပဝးကဲထီၣ်လီၤလီၤဒီး ကိၢ်ရဲၣ်ကွၢ်လီၤကဝီၤ တမၤဝဲဒၣ် IEP အယီၤခါန့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်(တဖၣ်)/ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်(တဖၣ်) မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးပတံသကွၢ် ကညး IEP တၢ်ဆၢတၢ်ဖျါဖျါဖျါအစၢန့ၣ် မၤဝဲသ့ဒီဖျါ တၢ်မၤလိမၤဒီးလီၤဆီဝဲကျဲၤ (Special Education Department) ဒီးတၢ်မၤလိမၤဒီးလီၤဆီ အပုၤန့ၣ်တၢ် (Director of Special Education) န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးတၢ်မၤစၢၤကဲၣ်ထံးခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် (SRO)

ကွဲးတၢ်မၤစၢၤကဲၣ်ထံးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် (SROs) ဘၣ်တၢ်ဒီးလဲအိၣ်ဒီးဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်သီၣ်လီၤ လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ Omaha ကမ့ၢ်ကွဲးတဖၣ်အတၢ်ပုၤဖျါး တၢ်မဲးတၢ်မၤတဖၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် မၤတၢ်လၢ ကွဲးတၢ်ဟံပန့ၣ်အိၣ်တဖၣ်အပူၤဒီး မၤသကိးတၢ်ဒီးကွဲးတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ န့ၣ်လီၤ. SROs ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် ပၤကီၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဒါ လၢကဆိၣ်တၢ်မၤကမၣ်ကွဲးမိဒီးန့ၣ်သဲးစး တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဖဲတၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ဟံဖျါထီၣ်အိၣ် လၢသဲးစးတၢ်သီတၢ်သီ လၢတၢ်မၤကမၣ်ကွဲးမိဒီးန့ၣ်အံၤ တၢ်ကွၢ်သၤတြၢဒီးဒီး တၢ်မၤကမၣ်ကွဲးမိဒီးန့ၣ် တၢ်တီတၢ်တြၢ တၢ်မၤအကျဲသန့န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် တၢ်မၤပျဲၤမၤဖျါးလၢတၢ်ကမၤဆၢနီၣ်မိၣ်ပုၤလၢ ဘူးကကဲထီၣ် အသး ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤကမၣ်သဲးစးတၢ်သီတၢ်သီတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်, ကွဲးတၢ်ဟံးဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံးဂ့ၢ်တဖၣ်အိၣ် လၢကွဲးတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ န့ၣ်လီၤ.

SROs ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် ပၤကီၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် လၢအထီၣ်ဘၣ် ကွဲးတၢ်ဟံးဂ့ၢ်တဖၣ် တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် ကဆဲးကျဲၤ ကွဲးတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ လၢကဆိၣ်လီၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. SROs ကြးမၤတၢ်ဒီးကွဲးတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အလၢလၢ အသး လၢတၢ်မၤဘၣ်လီၤဘၣ်စးကျဲၤ တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး လၢအတၢ်ကြးတဘၣ် တဆဲးတကွၢ်တဖၣ် ဒီးကဆိၣ်လီၤလၢကမၤစၢၤလီၤ တၢ်အိၣ်သးဒီဖျါစ့ၢ်ကါ တၢ်ဟံးလီၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ဟံးမၤအကျဲၤအကျဲတဖၣ် ဒီးမၤဒိၣ်ထီၣ် တၢ်ရဲၣ်မ့ၢ်လီၤလၢအဂ့ၢ်လၢအအိၣ်ဟံးစၢၤတဖၣ် ဒီးပုၤလၢအန့ၢ်လီၤယုၤသ့ၣ် လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆၢအိၣ်ဆူ ကွဲးတၢ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါ လၢကဆၢတၢ် တၢ်ခိၣ်ဆၢလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်မၤကမၣ် ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်သီတၢ်သီ တၢ်ကျဲၤ အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်သမံသမိးယုကွၢ်ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်- OPS မီလစံၣ် 5406 တၢ်ယုကွၢ် ဒီးတၢ်ဖိၣ်အိၣ်

တၢ်ယုကွၢ်ကွဲးအဘၣ်ဒါတဖၣ်, ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အသိလုၣ်တဖၣ်, ဒီးပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်ကစၢ်တဖၣ်

ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အဘၣ်ဒါတဖၣ်, စီၤနီၤခိၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်မိးတၢ်လီၤအဂၤဒ်န့ၣ်အသိန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ကွဲးအတၢ်စုလီၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွဲးစ့ၢ်ကါတၢ်ပၤဆၢကွဲးအတၢ်စုလီၤခိၣ်န့ၣ်အံၤဒီးပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် တဖၣ်တၢ်ကျဲးမ့ၢ်လၢကွဲးမိဒီးန့ၣ် တၢ်ကဟံပန့ၣ်တကၢၤဘၣ်ထွဲ တၢ်မိးတၢ်လီၤ လၢကွဲးအတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်အပူၤဘၣ်မ့ၢ်လၢ ကွဲးအတၢ်စုလီၤခိၣ်န့ၣ် တၢ်ကယုကွၢ်အိၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ဆၢကတီၢ် တဘျီ လၢလၢ လၢကွဲးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အသိန့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဒါ လၢတၢ်လၢအပုၤသ့ၣ်လဲၤ လၢစီၤနီၤခိၣ်တဖၣ်, ဘၣ်ဒါတဖၣ်, ဒီးကိၢ်ရဲၣ် လီၤကဝီၤအအံၤလဲၤတြီန့ၣ်တၢ်မိး တၢ်လီၤအပူၤတမၤလၢလၢကွဲးထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ် တဖၣ် အဂီၢ် လီၤ. သိလုၣ် လၢတၢ်ပတုၣ်အိၣ်ဖဲကွဲးအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်န့ၣ် ကွဲးမိဒီးန့ၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ကွဲးမိဒီးန့ၣ် အပူၤခါဝဲစး ကယုကွၢ်အိၣ်ဖဲ ကွဲးမိဒီးန့ၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် အဝဲဟံးခါ မ့ၢ်တမ့ၢ် အဝဲဟံးမ့ၢ်အပူၤခါဝဲစး မ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီး အဂ့ၢ်အပီၤ လၢကဆၢဝဲဒၣ် လၢတၢ်ဖိတၢ်လဲၤလၢတၢ်တြီအိၣ် အိၣ်လၢ သိလုၣ်အပူၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် ဖဲသိလုၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်တၢ်မိးတၢ်လီၤန့ၣ် တၢ်ကယုကွၢ်အိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် အဝဲဟံးခါ မ့ၢ်တမ့ၢ် အဝဲဟံးမ့ၢ် အပူၤခါဝဲစး ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအအိၣ်ဒီး အဂ့ၢ်အပီၤ မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ် လၢအန့ၢ် ဝဲဒၣ်လၢ ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်မိးတၢ်လီၤလၢတၢ်တြီအိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်အုၣ်သး လၢအဒုန့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢ ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် မၤကမၣ် ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ကျဲၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပုၤသ့ၣ်ဒီး ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် အအိၣ်က အထၢၣ်တဖၣ်, တၢ်ထၢၣ်တဖၣ်, ထၢၣ်ဝဲချၢတဖၣ်, ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ဖိတၢ်လဲၤ အပီၤလီၤ အကလုာ်အဂၤတဖၣ် ဒီး နီၣ်ကစၢ် ခိၣ်ဖျါထၢၣ်, တၢ်ဆဲးကျဲးဆဲးကျဲး, ဒီးတၢ်ဟံပတုၣ်တဖၣ်အိၣ် အပီၤလီၤတဖၣ်ခဲလၢလီၤ. ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် တဖၣ်အခွဲး လၢတၢ်ကယုကွၢ်တၢ်န့ၣ်, တၢ်ကကိးပၤကီၢ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလီၤ.

2. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကွဲးမိဒီးန့ၣ် (လၢတၢ်တၢ်ပီၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးကွဲးမိဒီးန့ၣ် တၢ်ပူၤဖျါးအဝဲဒါး (Office of School Safety)) ကယုထီၣ် လၢပၤကီၢ်ကရၢလၢ အစူးကါထီၣ်လၢထီၣ်ဘၣ် တၢ်သီၣ် လီၤလၢကယုကွၢ်တၢ် လၢတၢ်ကစူးကါအိၣ် လၢအကယုကွၢ်သိလုၣ် လၢကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်သိလုၣ် အလီၤပူၤတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လၢတၢ်လီၤအဂၤ ဖဲပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်သိလုၣ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ထီၣ်ကွဲးမိဒီးန့ၣ် အဆၢကတီၢ်ဝဲဒါလီၤန့ၣ်လီၤ ထီၣ်မ့ၢ်ကွၢ်ထံးကျဲးဆဲး ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အသိလုၣ်န့ၣ်, တၢ်ကမၤပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်သိလုၣ်အဝဲတြီတဖၣ် ဒီးသိလုၣ်အလီၤခဲ လၢတၢ်ယုကွၢ်သမံသမိးတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ပူၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၤ လၢကဆိၣ်ထီၣ်သိလုၣ် အဝဲတြီတမၤလၢလၢ ကဘၣ်တၢ်ဟံးဂ့ၢ်တဖၣ်အိၣ် လၢပၤကီၢ် ခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါန့ၣ်လီၤ.
3. ကသံၣ်ကသီလၢအတဖၣ်သဲးစး ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် ပနံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လဲၤ လၢတၢ်တြီအိၣ် တမၤလၢလၢ လၢတၢ်ထီၣ်န့ၣ်အိၣ် ဖဲကွဲးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲးတဖၣ်, အိၣ်လၢပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အဘၣ်ဒါအပူၤ, သိလုၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂုၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် လၢတၢ်လီၤအဂၤ တပူၤလၢလၢ ဖဲကွဲးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲးအဂၤအိၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွဲးမိဒီးန့ၣ် ဒီးတၢ်ကဟံး ဂုၤဝီ ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်သီတၢ်သီတၢ်မဲးတၢ်မၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒ်တၢ်ဟံးဖျါထီၣ် အိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢ ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ကျဲၤ အပူၤ န့ၣ်လီၤ.
4. ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အိၣ်ပၤ(တဖၣ်)/ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်(တဖၣ်) တၢ်ကဘၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါ အိၣ် ဖဲတၢ်မ့ၢ်ယုထီၣ်န့ၣ် ကသံၣ်ကသီလၢအတဖၣ်သဲးစးတဖၣ် ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် ပနံၣ် တၢ်ဖိတၢ်လဲၤ လၢတၢ်တြီအိၣ်တဖၣ်လီၤ.
5. မီလစံၣ်အံၤတၢ်ကထၢန့ၣ်လီၤအိၣ် လၢပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အလံၣ်န့ၣ်ကျဲးတဖၣ်အပူၤလီၤ. မီလစံၣ် အံၤတၢ်တစးထီၣ်မၤကဲထီၣ်လီၤထီၣ်အိၣ် တုၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ မီလစံၣ်အံၤလၢတၢ်ကွဲးအပူၤ ဒီး မိပၤ(တဖၣ်)/ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်(တဖၣ်) ဒီး ပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုကွၢ်ကသံၣ်မူဘၣ် လၢပၤကီၢ်/ပၤကီၢ်ကရၢလၢအစူးကါထီၣ် လၢအထီၣ်ဘၣ် တၢ်မၤလိလၢကယုကွၢ်တၢ် (Sheriff Canine Units)

ကိၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤ ဟံးဃာ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢကစူးကါ Omaha လီၤကဝီၤ ပၤကီၢ်ပုၤ န့ၣ်မိ န့ၣ်ကမီၤတဖၣ် အပၤကီၢ်ကရၢလၢအစူးကါထီၣ်လၢအထီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလၢကယုကွၢ်တၢ် (Omaha Area Law Enforcement Authorities' Canine Units) လၢတၢ်ယုကွၢ်ကသံၣ်မူဘၣ် လၢအတဖၣ် မဲးသဲးစးတဖၣ် ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် ပနံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လဲၤလၢတၢ်တြီအိၣ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ် တဘျီလၢလၢ အပူၤ, လၢတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ် ဖဲကိၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤ အကွဲး တဖၣ် ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

1. ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤခါဝဲစး (လၢတၢ်တၢ်ပီၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးကွဲးမိဒီးန့ၣ် တၢ်ပူၤဖျါးအဝဲဒါး (Office of School Safety)) ကယုထီၣ် ပၤကီၢ်ကရၢလၢ အစူးကါထီၣ် လၢထီၣ်ဘၣ်တၢ်သီၣ်လီၤလၢကယုကွၢ်တၢ် လၢတၢ်ကဘၣ်တၢ်စူးကါ အိၣ်လၢလၢကယုကွၢ် လီၤကဝီၤလၢ ကွဲးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤခဲလၢ, လၢအပုၤသ့ၣ်ဒီး ဘၣ်ဒါတဖၣ်, တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တအိၣ်ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ် ယုကွၢ်တၢ်လၢ တၢ်မၤလိဒါးအပူၤ ဖဲပုၤကွဲးမိဒီးန့ၣ်အိၣ်ဝဲအခါန့ၣ်, ပုၤကီၢ်ဂၤဒီးကဟံးထီၣ် လၢဒါးပူၤ, ဟံးတၢ်တၢ်မိးတၢ်လီၤခဲလၢလၢဒါးအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

လၢကၢ်စိၣ်သဲးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖီလၢ, တၢ်အံၤ “တဖၣ်သဲးလၢ ကမၤတၢ်တီၤထီၣ်ကီု အပူၤကိၣ်တဖၣ် ကနီၣ်လီၤပၣ်ဃုာ် လၢတၢ်ကရၢကရိၣ်သ့ၣ် တမံၤလၢအပူၤ မ့တမ့ၢ် ကကဲတၢ်ကရၢကရိၣ်သ့ၣ်တမံၤလၢအကရၢဖီတဖၣ်ဘၣ်လီၤ.” တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ် ကမံးတံၢ်မိၢ်ပုၤ (Board of Education) ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိၣ်ဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ လၢ ကဂ့ၢ်လီၤ

ပူၤကိၣ်တဖၣ်လၢလၢအမၤကမၤ သဲးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ အီၤ ကိၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လီၤဆီ တမံၤလၢလၢ မ့တမ့ၢ် ခဲလၢ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဒုးဟးထီၣ်ကီု ပူၤကိၣ်အံၤလၢကီု မ့ၢ်လၢ အလီၤတူၢ်လီၤကၢ် လၢကလူၤ ပိာ်မၤထွဲသဲးတၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤ.

ပူၤကိၣ်အတၢ်ထီၣ်ကီု

တၢ်ထီၣ်ကီု ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးကိၣ်ဒီးန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အရၢဒိၣ်ကတၢ် ဒီးအလီၤအိၣ်ဝဲ နီၣ်နီၣ်လၢပူၤကိၣ်အတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ တၢ်ဟဲတုၤလၢကီု ဒီးအိၣ်ကတၢ် ကတီၢ်သး လၢကမၤလိမၤဒီးတၢ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဒီးဘၣ်လၢပူၤကိၣ် အတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် တၢ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးတကပၤ ဒီးအဝဲသ့ၣ် အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကီု စးထီၣ်လၢတၢ်ဖီသ့ၣ် ဒီး တုၤလၢ တၢ်ထီၣ်ကီုန့ၣ်လီၤ ပူၤကိၣ်တဖၣ် တၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖီအီၤ လၢကဟဲတုၤ ဘၣ်ဆၢဘၣ် ကတီၢ် ဒီးန့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးအပူၤ လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးဒီးတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ.

တၢ်ထီၣ်ကီု မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအရၢဒိၣ်လီၤ. ပူၤကိၣ်လၢအထီၣ်ကီု ဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိး မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်အပတီၢ်အဖီခိၣ် လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးတကပၤ, အိၣ်ဒီးတၢ်ဘျးစဲ ဒီးကိၣ်ဒီးပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါပူၤမၤတၢ်ဖီ လၢတၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်ဒီးသးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်တကပၤ ဒီးကဖျိထီၣ်တၢ်ထီၣ်ကီုလီၤ.

တၢ်မၤလိာ်တၢ် ပူၤကိၣ်ဖီတဲတုၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးထီၣ်ကီုဒိတန့ၣ်ညါ မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပူၤကိၣ်ဂၤဒီး အမူအဒါလီၤ.

လၢန့ၣ်အမံၤညါ လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးလၢမံၤသကိးမံၤ လၢနီၣ်ကစၢ်, ပူၤကိၣ်လၢအဆဲး လီၤမံၤလၢ Omaha ကမၤကိၣ်တဖၣ်အပူၤ ကမၤန့ၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သိၣ်လိၣ်န့ၣ်လီၤ မဲဟံၣ် ဒီးဖျိတၢ်မၤလိမၤဒီးစိၣ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤအယံၤန့ၣ်လီၤ. Omaha ကမၤကိၣ်တဖၣ်တၢ်ထီၣ်ကီုဖီလစံၣ် 5008 အတၢ်န့ၣ်ကျဲး ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖီတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်စ့ၢ်ကိးအီၤလၢ ပူၤကိၣ် လၢအအိၣ်လၢ တၢ်မၤလိမၤဒီးစိၣ်လၢတၢ်ဒုၣ်စၢၤအယံၤန့ၣ်ညါတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးတဖၣ် အပူၤစ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

ပူၤကိၣ်အမူအဒါတဖၣ်

- ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မံၤအဆၢကတီၢ် ဒီးဂီၢ်စိတၢ်မၤဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိးတဖၣ်
- ဟဲတုၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးထီၣ်ကီုဒိတန့ၣ်ညါ
- တဟဲထီၣ်ကီုစ့ၢ်န့ၣ် 9 သီ လၢဒိတန့ၣ်ညါအတီၢ်ပူၤ

- ဆဲးကျိးဆဲးကျိးဒီး ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်

မိၢ်ပုၤ/ ပူၤကွၢ်ထွဲတၢ်အမူအဒါတဖၣ်

- ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မံၤအဆၢကတီၢ် ဒီးဂီၢ်စိတၢ်မၤဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိးတဖၣ်
- မၤလီၤတၢ်န့ၣ်(တဖၣ်) ဟဲတုၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးထီၣ်ကီုဒိတန့ၣ်ညါ

- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ဒီးကွၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ထီၣ်ကီု
- ရဲၣ်လီၤကျဲးလီၤ ကသံၣ်ကသီ မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဒီးသီအဂၤ တမံၤလၢလၢ ဖဲကိၣ်ဝဲအလီၤခဲ မ့တမ့ၢ် ဖဲတမ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ကီုတၢ်မၤလိမၤဒီးအမူန့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိးမ့ၢ်တၢ်လၢအရၢဒိၣ်- တဲသကိးတၢ်ဒီး ကိၣ်သရၣ်တဖၣ် ဒီးကိၣ် ပူၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါ ပူၤမၤတၢ်ဖီ လၢကဟဲတုၤထီၣ်ကီုတဖၣ်

ကိၣ်သရၣ်အမူအဒါတဖၣ်

- ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအဂ့ၤ ဘၣ်သးဒီး ဘၣ်မနုၤအယံ တၢ်ထီၣ်ကီုအရၢဒိၣ်ဝဲလဲၣ်လီၤ
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ တၢ်ထီၣ်ကီု
- ဟံလီၤဒီးကွၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ထီၣ်ကီု တၢ်ပညိၣ်ဖီတၢ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီး ပူၤကိၣ်တဖၣ် ဒီးမိၢ်ပုၤ(တဖၣ်)/ ပူၤကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်)

- မၤသကိးတၢ်ဒီးကိၣ်ပူၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါပူၤမၤတၢ်ဖီ ဒီးဟံၣ်ဖီဃီတဖၣ် လၢကယုၣ်လီၤဘျးဘၣ် တၢ်ထီၣ်ကီု တၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်

- မၤလၢကပီၤ ပူၤကိၣ်တဖၣ်လၢအမၤပူၤ တၢ်ထီၣ်ကီု တၢ်ပညိၣ်ဖီတၢ်တဖၣ် ပူၤမၤတၢ်ဖီ လၢအပၤဆၢရဲၣ်ကျဲးတၢ် ဒီးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ် အမူအဒါတဖၣ်

- ဒုးအိၣ်ထီၣ် ကိၣ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအဂ့ၤ ဘၣ်သးဒီး ဘၣ်မနုၤအယံ တၢ်ထီၣ်ကီုအရၢဒိၣ်ဝဲလဲၣ်လီၤ
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ဒီးဆဲးကျိးဆဲးကျိး တၢ်ထီၣ်ကီုအတၢ်အရၢဒိၣ်
- ဟံလီၤ ဒီးကွၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ထီၣ်ကီု တၢ်ပညိၣ်ဖီတၢ်တဖၣ် ဒီး ပူၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါပူၤမၤတၢ်ဖီ, ပူၤကိၣ်တဖၣ် ဒီးမိၢ်ပုၤ(တဖၣ်)/ ပူၤကွၢ်ထွဲတၢ် (တဖၣ်)

- မၤသကိးတၢ်ဒီးကိၣ်ပူၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါ ပူၤမၤတၢ်ဖီ ဒီးဟံၣ်ဖီဃီတဖၣ် လၢကယုၣ်လီၤဘျးဘၣ် တၢ်ထီၣ်ကီုတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်

- မၤလၢကပီၤ ဒီးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ဖီဃီ တၢ်ထီၣ်ကီု ဝံသးစ့ၢ်ကွၢ် OPS ဖီလစံၣ် 5008 ပူၤကိၣ်အတၢ်ထီၣ်ကီု လၢကမၤန့ၣ်အါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲးအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ပူၤကိၣ်အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ လၢအမၤန့ၣ်ကိၣ်တၢ်ဘျးတဖၣ်

တၢ်ဆဲးလီၤမံၤဖဲတၢ်မၤန့ၣ် ပူၤကိၣ်အလံာ်န့ၣ်ကျဲးအဖီခိၣ် ဒုးန့ၣ်ဖျိထီၣ်လၢပူၤကိၣ် အလံာ်န့ၣ်ကျဲး အကွဲးဒီး, လၢအပၤဃုာ်ဒီး ပူၤကိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျး ဒီးကိၣ်တၢ်ဘျး အဂၤတဖၣ်, တၢ်မၤန့ၣ်အါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢကိၣ်ကိးဖျိန့ၣ်ဒီးအပူၤ, ပူၤမၤတၢ်ဖီတဖၣ် ကသိၣ်လိ ကိၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖီတဖၣ် ဖျိဖျိဖျိဖျိ, ပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျး န့ၣ်လီၤ. လၢတီၤဖျၢ် ကိၣ်အပူၤ, တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ တၢ်မၤန့ၣ်အါ လၢ ပူၤကိၣ်အမိၢ်ပုၤ(တဖၣ်)/ ပူၤကွၢ်ထွဲတၢ် (တဖၣ်) လီၤ. လၢတီၤဖျၢ် 3-6 တီၤအပူၤ, ပူၤကိၣ်မၤဆဲးလီၤမံၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

လၢတီၤထီၣ်ကီုတဖၣ်အပူၤ, ပူၤကိၣ်ဆဲးလီၤမံၤဖဲတၢ်မၤန့ၣ် ပူၤကိၣ်လံာ်န့ၣ်ကျဲး လံာ်ကိၣ်ဒီး မ့တမ့ၢ် ကဆဲးလီၤမံၤ လၢအံၤလဲၣ်လဲၣ်ဒီးအကွၢ်အကွၢ် ခီဖျိ ပူၤကိၣ်ဖီ ဖီးတၢ် (Student Portal) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢကဆဲးလီၤမံၤန့ၣ် တကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ် ပူၤကိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢကလူၤပိာ် ထွဲကိၣ်တၢ်ဘျးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ် ပူၤကိၣ်လၢ တၢ်ကဲထီၣ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲတဖၣ် ဒ် တၢ်ဟံၣ်ထီၣ်လၢ ပူၤကိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျး အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိမၤဒီးအပတီၢ်လၢခံတပတီၢ် (တၢ်ကိၣ်ခါ ကိၣ်) ဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒိကန့ၣ်လၢအထဲသိးတုၤသိး

ပူၤကိၣ်လၢအထီၣ် ကိၣ်တၢ်မၤလိမၤဒီးတဖၣ် ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢအတမ့ၢ်ဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိး, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ကိၣ်ထီၣ်သိကတီၢ် ဒီးတၢ်ကိၣ်ခါကတီၢ်တဖၣ်, ကြးဝဲဘၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးလၢကဟံးဃာ်

ပူၤကိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျး အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂုၤ, တၢ်ဟံးဂုၤဝီ တၢ်သိၣ်ကုၤသိကုၤ တၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲတဖၣ် တၢ်ကဟံးပနီၣ်အီၤ ဒီး တၢ်ဟံးပတုာ်

ကတီၢ်ဖျၢ်, တၢ်ဟံးပတုာ်ကတီၢ်ယၢ် ဒီးတၢ်ဒုးဟးထီၣ်ကီု လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးအပတီၢ် လၢခံတပတီၢ် (Next Level Learning) တၢ်သိၣ်လိၣ်န့ၣ်လိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးတဖၣ်လီၤ.

ပူၤကိၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒိကန့ၣ် ဖဲတၢ်မ့ၢ် တထီၣ်ကီု အါန့ၣ်ယၢ်သီ မ့ၢ်လၢတၢ်ဟံးဂုၤဝီအီၤလၢတၢ်သိၣ်ကုၤသိကုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲမရ် လၢတၢ်စူးကါအီလၢတၢ်ကကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စ့ၣ်တၢ်အဂီၢ်တဖၣ် - ပုၤကိမိတဖၣ်

ခဲမရ်လၢတၢ်စူးကါအီလၢတၢ်ကကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စ့ၣ်တၢ်အဂီၢ်တဖၣ် တၢ်ဟံအီၤဖဲ ကိအသိလုၣ်ဘး(၈) ခဲလၢ် ဒီးလၢကမုၢ်တၢ်လီၤအကလုာ်ကလုာ် လၢကိတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤလီၤ. ပုၤကိမိတဖၣ် မုၢ်လၢ်ကွၢ်ဖိ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လၢတၢ်ကဟံအီၤဒ်တၢ်ခဲသ့ၣ်အသိး လၢတၢ်လီၤ ဖဲတၢ်ထီၣ်ခဲမရ် လၢတၢ်ကကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စ့ၣ်တၢ်အဂီၢ် တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲမရ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဟံအီၤလၢ ကမၤစၢၤကိပုၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါတဖၣ် လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်ခိၣ်ဃၢၤ လၢအပူၤဖျး လၢပုၤကိမိလၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဒါအိၣ် လၢခဲမရ်အံၤတဖၣ် ညိန့ၣ်တမ့ၢ် ပုၤကိမိအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ ဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဒါအိၣ် ကကဲထီၣ် ပုၤကိမိအတၢ် မၤနီၣ်မၤဃါ ဖဲတၢ်အံၤမ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤကိမိလီၤလီၤ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မၤအသး လၢဘၣ်တၢ်ဆၢတံာ်အီၤ	ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤဘၣ်တမံၤအခိၣ်ထံၣ်ခိၣ်ဘိအလီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဒါအိၣ်လၢအမ့ၢ် ပုၤကိမိအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ တဖၣ် တၢ်ကကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤလၢ ပုၤကိမိအမိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ပုၤကိမိထွဲတၢ်(တဖၣ်) လၢကိမိန့ၣ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် အမံၤညါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဒါအိၣ် လၢအမ့ၢ်ပုၤကိမိအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖၣ် တၢ်ကစူးကါအီၤ ဒ်တၢ်အုၣ်သးအသိး လၢပုၤကိမိတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒိကန့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒီးတၢ်ကကွၢ်အီၤ လၢကမုၢ်အမံၤညါ ဖဲမိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ ပုၤကိမိထွဲတၢ်(တဖၣ်) မ့ၢ်ဃုထီၣ် တၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒိကန့ၣ်လၢ ပုၤတဂၤ လၢလၢ် လဲၤန့ၣ်လီၤဒိကန့ၣ်အီၤသ့န့ၣ်လီၤ. ကွၢ် OPS ဖိလစံၣ် 3231 လၢကမၤန့ၢ်အထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီး ဘၣ်ဒါအိၣ်တၢ်ကကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စ့ၣ်တၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
---	---

ညါသူးညါဖိ, သံးဇိကံဇိ, ကသံၣ်ကသီတဖၣ်

တၢ်စူးကါညါသူးညါဖိ, ကသံၣ်ကသီ, သံးဇိကံဇိ, တၢ်ညါအိမိသံ (vapor) ပီးလီတဖၣ်, ကသံၣ်မူဘၣ် လၢတၢ်ဖိၣ်ဃံးအီၤ, ကသံၣ်မူဘၣ်အတုးအလီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါ ကသံၣ် မူဘၣ်လၢ တၢ်တၢ်အီၤလၢ ကိအပူၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်တြီအီၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ရဲၣ်ကိလီၤကဝီၤသ့ၣ်ညါလၢ ပုၤကိမိလၢ အစူးကါ ကသံၣ်ကသီဒီးသံးဇိကံဇိန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ လၢကမုၢ် တၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် ဒီးတမ့ၢ်ကိ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, ပုၤဖိသ့ၣ် တၢ်တီတၢ်တြီ, မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤကမုၢ်ကိမိမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.	ဖဲပုၤကိမိ ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တယၢ်န့ၣ်အီၤလၢ အစူးကါ မ့တမ့ၢ် စူးကါ ကသံၣ်မူဘၣ်တဖၣ်အခါ ကိ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါပုၤမၤတဖၣ် ကမၤသကိးတၢ်ဒီး မိၢ်ပၢ်(တဖၣ်)/ ပုၤကိမိထွဲတၢ်(တဖၣ်) လၢကဃ့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်, ဒီး ပုၤကိမိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆူၢ်အီၤ ဆူတၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤ ပုၤကိမိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တကွၢ်ထံဆိကမိၣ် တၢ်ဟံပတုၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤ လၢ တၢ်စူးကါ မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါကမုၢ် ကသံၣ်ကသီဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ကစူးကါအီၤလၢ ကဟံးဃာ်ပၤဃာ် ကိန့ၣ်ခိၣ်ဃၢၤ လၢအပူၤဖျးဒီး ဒီးတအိၣ်ဒီးကသံၣ်မူဘၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
---	---

တၢ်တပျဲ တၢ်လဲၤဟးဆူ ကိတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကရၢၢ်အဂၤတဖၣ်

ပုၤကိမိလၢအမၤကမုၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဖဲကိတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်အဖီခိၣ် ပုၤကိမိ ကိလၢ ပုၤကိမိဘၣ်တၢ်ဟံလီၤအီၤ မ့တမ့ၢ် ဖဲကိဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤကွဲးမူး	တမံၤလၢလၢန့ၣ် တၢ်ကဟ့ၣ်အီၤတၢ်ကမုၢ် လၢကျိၤကျဲတပူၤဃီ ဖဲမ့ၢ်မၤကမုၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဖဲပုၤကိမိ အကိလၢတၢ်ဟံလီၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
---	--

